

AMASYA İLİ

ÇEVRE ve ALTYAPI SEKTÖREL EYLEM PLANI

2018 - 2023

AMASYA İLİ ÇEVRE ve ALTYAPI SEKTÖREL EYLEM PLANI (2018-2023)

Hazırlayanlar

Dr. Öğretim Üyesi Okan Murat DEDE

Dr. Öğretim Üyesi Aslı ALTANLAR

Şehir Plancısı Cem ÖZCAN

Kimyager Naime ÇORSUZ

İÇİNDEKİLER

1.Giriş ve Yönetici Özeti.....	08
2.Raporun Amacı ve Kapsamı.....	09
3.Raporun Hedefi.....	12
4.Çalışma Yöntemi.....	13
5.Sektörün Mevcut Durumu.....	18
5.1.Türkiye’de Makro Ölçekli Yaklaşımlar.....	18
5.1.1.İklim Değişikliği Eylem Planı (2011 – 2023).....	19
5.1.2.Çevre ve Şehircilik Bakanlığı 2018 Yılı Performans Programı.....	19
5.1.3.Enerji Verimliliği Strateji Belgesi 2012-2023.....	20
5.1.4.Türkiye Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı (2020).....	20
5.1.5.Kırsal Kalkınma Eylem Planı (2015-2018).....	21
5.1.6.Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018).....	21
5.1.7.Ulusal Geri Dönüşüm Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2014-2017).....	22
5.1.8.Ulusal Atık Yönetimi ve Eylem Planı 2023.....	22
5.1.9.Şehircilik Şurası- 2017.....	23
5.1.10.Atık Su Arıtımı Eylem Planı-2023.....	24
5.1.11.Ulusal Genişbant Stratejisi ve Eylem Planı (2017-2020).....	24
5.1.12.Sıfır Atık Projesi 2017-2023.....	25
5.1.13.Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi (2014-2023).....	25
5.1.14.Türkiye Ulaşım ve İletişim Stratejisi Hedef 2023.....	26
5.2.Yerel Planlarından Gelen Veri, Karar ve Stratejiler.....	26
5.3.Çevre ve Altyapı Sektörü Ekseninde Amasya İli Durum Değerlendirmesi.....	28
5.3.1.Demografik ve Yönetimsel Yapı.....	28
5.3.2.İçme Suyu Kaynakları, İçme Suyu Şebekesi ve İçme Suyu Arıtma Tesisleri ile ilgili Bulgular.....	29
5.3.3.Kanalizasyon ve Atık Su Arıtma.....	31
5.3.4.Katı Atık Bertarafı.....	33
5.3.5.Doğalgaz Altyapısı ve Kullanımı.....	34
5.3.6.Ulaşım Altyapısı.....	35
5.3.7.Haberleşme Altyapısı.....	37
5.3.8.Çevre Unsurları ve Kirlilik.....	37
5.3.9.Çevresel Değerler.....	38
5.3.10.Afet Riskleri, Afete Maruz Alanlar ve İlgili Çalışmalar.....	39
5.3.11.Amasya Kentinin Mekânsal Gelişimi ve Planlaması.....	41

İÇİNDEKİLER

6.Hedef Analizi.....	44
6.1.İçme Suyu Kaynakları, İçme Suyu Şebekesi ve İçme Suyu Arıtma Sorun Analizi ve Hedefler.....	45
6.2.Kanalizasyon ve Atık Su Arıtma Sorun Analizi ve Hedefler.....	46
6.3.Katı Atık Bertarafı Sorun Analizi ve Hedefler.....	46
6.4.Doğalgaz Altyapısı ve Kullanımı Sorun Analizi ve Hedefler.....	47
6.5.Ulaşım Altyapısı Sorun Analizi ve Hedefler.....	47
6.6.Haberleşme Altyapısı Sorun Analizi Ve Hedefler.....	48
6.7.Çevre Sorunları ve Çözüm Önerilerine Dair Hedefler.....	48
6.8.Afet Riskleri, Afete Maruz Alanlar ve İlgili Çalışmalar Sorun Analizi Ve Hedefler.....	48
6.9.Amasya Kentinin Mekansal Gelişimine dair Sorunlar ve çözüm önerileri.....	49
6.10.Sorun Analizi Özeti.....	50
7.Performans Göstergeleri.....	51
8.Sorumlu Kuruluşlar – Paydaş Analizi.....	54
9.Eylem Planı.....	57
10.Kaynakça.....	75
11.EKLER.....	79

TABLolar

Tablo 1 Çevre ve altyapı sektörüne ilişkin belirlenen temel göstergeler ve alt başlıkları
Tablo 2 Amasya ili Demografik Yapısının 21. Yüzyıl İçindeki Değişimi
Tablo 3 Amasya ili Köy Yolları Durumu- 2017
Tablo 4 Amasya İli Doğal Sit Alanları
Tablo 5 Amasya yerleşmelerde kentsel sosyal altyapı verileri
Tablo 6 İlçe Merkezleri Ve İlçe Kırsallarına Göre Sorun Dağılımı
Tablo 7 İçme Suyu Kaynakları, İçme Suyu Şebekesi ve İçme Suyu Arıtma Performans
Tablo 8 Kanalizasyon ve Atık Su Arıtma Performans Göstergeleri
Tablo 9Katı Atık Bertarafı Performans Göstergeleri
Tablo 10 Katı Atık Bertarafı Performans Göstergeleri
Tablo 11 Ulaşım Altyapısı Performans Göstergeleri
Tablo 12 Haberleşme Altyapısı Performans Göstergeleri
Tablo 13 Çevre Unsurları ve Çevresel Değerler Performans Göstergeleri
Tablo 14Afet Riskleri, Afete Maruz Alanlar Performans Göstergeleri
Tablo 15 Kent Planlama ve Kentsel Dönüşüm Performans Göstergeleri
Tablo 16 Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar
Tablo 17 Paydaş Analizi Tablosu

ŞEKİLLER

- Şekil 1 Sürdürülebilir Kentsel Gelişme İçin Kavramsal Model
- Şekil 2 Çevre ve Altyapı Sektörü Stratejik Planlama Aşamaları
- Şekil 3 Çevre ve Altyapı Sektörü Eylem Planı Geliştirme Süreci ve Yöntemi
- Şekil 4 Ferhat Tüneli Güzergahı
- Şekil 5 Amasya İli Deprem Haritası

KISALTMALAR

- AAT: Atık Su Arıtma Tesisi
- AB: Avrupa Birliği
- AFAD: Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
- AKAB. Amasya Katı Atık Birliği
- Ar-Ge: Araştırma Geliştirme
- ATG: Atık Geri Kazanım
- AYDES: Afet Yönetim ve Karar Destek Sistemleri
- AYKOME: Altyapı Koordinasyon Merkezi
- BNR: Biyolojik Azot-Fosfor Giderimi
- BSK: Bitümlü Sıcak Karışım
- CBS: Coğrafi Bilgi Sistemleri
- ÇED: Çevresel Etki Değerlendirmesi
- ÇDP: Çevre Düzeni Planı
- ÇMO: Çevre Mühendisleri Odası
- DSİ: Devlet Su İşleri
- EAYP: Endüstriyel Atık Yönetimi Planı
- İPA: Katılım Öncesi Yardım Aracı (AB'ne)
- İTÜ: İstanbul Teknik Üniversitesi
- KBS: Kent Bilgi Sistemi
- KSS: Küçük Sanayi Sitesi
- OSB: Organize Sanayi Bölgesi
- OKA: Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı
- PM: Partikül Madde
- PTT. Posta Telgraf Telefon
- SAYS: Sit Alanları Yönetim Sistemi
- SCADA: Danışmalı Kontrol ve Veri Toplama Sistemi
- TCDD: Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları
- TEMA: Türkiye Erozyonla Mücadele Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı
- TOKİ: Toplu Konut İdaresi

1. Giriş ve Yönetici Özeti

2017 yılında Amasya Valisi ve OKA Yönetim Kurulu üyesi Sayın Dr. Osman VAROL'un talimatları doğrultusunda hazırlıkları başlatılan Amasya İl Stratejik Eylem Planları ile ulaşılmak istenen hedef başta 2023 vizyonu ve Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018) hedeflerine ulaşabilmek açısından önem taşıyan temel sorun alanlarına yönelik olarak Amasya ili için bir yol haritası sunmaktadır. Bu çalışmada Amasya ilinin Türkiye ekonomisinin gelişim sürecine uyum göstermesi için ekonomik ve sosyal alanda yapılması gereken çalışmalar planlanmıştır.

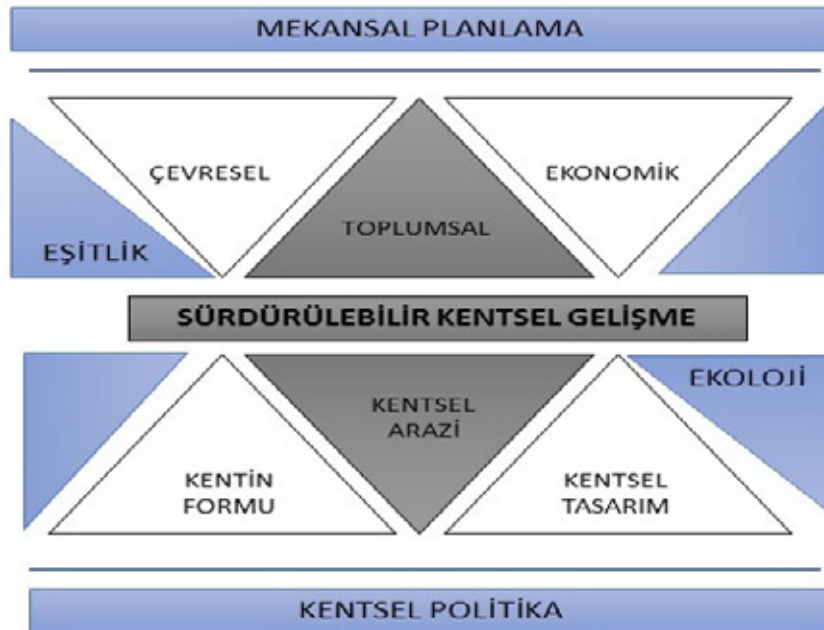
Bu çerçevede, Onuncu Kalkınma Planı, Öncelikli Dönüşüm Programları, Orta Vadeli Program, Bakanlık Stratejik Planları ile Yeşilirmak Havza Gelişim Projesi Bölge Planı Amasya ilinin ihtiyaç ve öncelikleri dikkate alınarak incelenerek aşağıda listesi sunulan 4 adet sektörel eylem planı oluşturmuştur. Eylem planlarında yer alan faaliyetler birden fazla kurumun sorumluluk alanına giren ve kurumlar arası etkin koordinasyon gerektirecek şekilde tasarlanmış olup eylemler, eylemden sorumlu kuruluşlar tarafından eylemle ilgili kuruluşlarla koordinasyon halinde uygulamaya geçirilecektir.

AMASYA İL SEKTÖREL EYLEM PLANLARI LİSTESİ

1. TARIM SEKTÖREL EYLEM PLANI
2. SANAYİ SEKTÖREL EYLEM PLANI
3. TURİZM SEKTÖREL EYLEM PLANI
4. ÇEVRE ve KENTSEL ALTYAPI SEKTÖREL EYLEM PLANI

2. Raporun Amacı ve Kapsamı

Dünyadaki ekosistemler hassas dengeler içerisinde olduğundan, doğadaki türlerin, yaşadıkları doğal alanlarla birlikte korunması, gelecek nesillere sağlıklı bir çevre bırakmak açısından önemlidir. Kentsel ve kırsal alanda yapılan müdahaleler ile üretilmesi mümkün olmayan hava, su ve toprak hızla kirlenmekte, flora, fauna ve biyolojik yaşam sistemleri de bu durumdan zarar görmektedir. Bu noktada kentlerin ve kent planlamanın değişen doğa koşullarına ve ekolojik sorunlara çözümler üretmek için ne tür roller üstleneceğini belirlemek önemli bir sorunsal haline gelmektedir. Nitekim, Dünya Kalkınma ve Çevre Komisyonu (1987) sürdürülebilir kalkınma kavramına dikkatleri çekerek, sürdürülebilir kalkınmanın ancak temiz hava, su, toprak ve ormanlar gibi çevresel kaynakların korunması, genetik çeşitliliğin devamı, su ve hammaddelerin bilinçli ve rasyonel kullanımıyla mümkün olacağını ifade etmişlerdir (Akin, 2009, s. 218). Sürdürülebilir kalkınma, doğal kaynakların sınırlarının farkında olarak, bu kaynakların kendini yenileyebilme kapasitesini dikkate alan, ekonomik gelişme, toplumsal eşitlik ve çevre koruma konularını birbiriyle bütünleştiren bir yaklaşımdır. Kentlerin sürdürülebilir gelişiminde de benzer bir anlayış benimsenerek, kentsel ölçekte çevresel, ekonomik ve toplumsal boyutları birbirleriyle ilişkilendirmenin önemine dikkat çekilmektedir (Şekil 1). Bu kapsamda ortaya konulan sürdürülebilir kentsel gelişme yaklaşımı, sağlık, eğitim, eğlenme/dinlenme, altyapı hizmetleri, istihdam ve konut olanaklarına erişimde eşitlik; doğal kaynakların sınırlı ve geri döndürülemez oluşunu dikkate alan bir kentsel ekonomik gelişme ile doğal kaynakların korunmasını ve iyileştirilmesini içeren çevresel sürdürülebilirlik hedeflerini benimsemektedir. Diğer yandan maddi olmayan araçları da içinde barındıran sürdürülebilirlik anlayışı, insanın maddi olduğu kadar ruhsal dünyası ile de ilgilenmektedir (Gedikli, 2017, s. 603).

Şekil 1 Sürdürülebilir Kentsel Gelişme İçin Kavramsal Model

Küresel iklim değişikliğinin etkileri küresel kaynakların daha sürdürülebilir ve etkin kullanımını gerektirirken, insan nüfusunun yarıdan fazlasının kentlerde yaşamaya başlaması fiziksel planlamayı her zamankinden daha önemli hale getirmeye başlamıştır. Planlamada işlev alanları; barınma, çalışma, eğitim-kültür, sağlık, eğlence-dinlenme alanları ve bunlar arasındaki dolaşımı sağlayan ulaşım alanlarından oluşmaktadır.

Teknik ve sosyal donatı alanları olarak adlandırılan bu alanlardan sosyal donatılar; eğitim, sağlık, eğlence- dinlenme alanlarını içermektedirken, teknik altyapı olarak tanımlanan teknik donatılar ise; içme ve kullanma suyu sistemleri, kanalizasyon, çöp ve katı atık bertaraf etme tesisleri, elektrik ve doğalgaz sistemleri, ulaşım, haberleşme sistemlerini içeren ve kentsel kaliteyi arttıran donatılardır (Seçkin, 2011, s. 144). Kaynakların sürdürülebilir kullanımında, mevcut teknik ve sosyal altyapı alanlarının, gelişen teknoloji ile birlikte daha yenilikçi bir anlayışla ele alınması gerekliliği kentlerin sürdürülebilir hale getirilmesinde başat öneme sahip olarak görülmektedir (Şahin, 2018, s.9).

Günümüz yerleşmelerinin sosyal, ekonomik, kültürel karmaşık yapısı kentsel üstyapıyı oluşturan kentsel donatıların işlevlerinin gerektirdiği alan kullanımları ve yer seçimleri için planlama yapılmasını kaçınılmaz kılmaktadır. Kentler egemen üretim tarzının yanı sıra özgün tarihsel ve toplumsal geçmişleri ile gelenek, görenek ve yaşam biçimlerinin de etkisiyle birbirinden oldukça farklı özelliklere sahip olabilmektedir. Söz konusu olan bu tür farklılıklar, kentlerin donatı alanlarının yer seçimi kararlarının çok çeşitli konuları içermesine neden olmaktadır. Bu alanlara ilişkin kararlar, kentlerde yaşayan insanların sosyal-kültürel ve ekonomik düzeyleri dikkate alınmak koşulu ile nüfus büyüklüklerinin getirdiği donatım elamanları; tanımlara ve yasal düzenlemelere geçmiş olan standartlara uygun olarak yapılmaktadır. Yerleşmeye dair alınacak her karar, o yerleşmenin coğrafi koşullarını belirleyen topografya, jeoloji, hidroloji, iklim gibi doğal yapı bileşenleriyle birlikte, toplumun beklentileri, yaşam standardı, ekonomik, sosyal ve kültürel yapısının analiz edilmesine göre de farklılıklar içerebilmektedir. Bu nedenle planlamada kullanılacak normlar, planlamanın yapılacağı bölge ve yerleşmenin özgün nitelikleri ile tarihsel ve kültürel gelişimleri yanı sıra zamana bağlı olarak da değişiklik göstermektedir. Bu nedenle kentlerin donatım alanlarının belirlenmesi çok geniş bir eylem alanıdır (Sancar, 2004, s. 267).

Kentlerin, üretim kapasitesinin artması ve buna bağlı olarak kendisine çektiği nüfus nedeniyle, doğal kaynaklar üzerindeki baskısı artmaktadır. Üstelik kentlerin yol açtığı kirlilik bugün için bütün gezegeni tehdit eden bir noktaya ulaşmıştır. Bu nedenle kentlerde yaşamı tehdit etmeyecek ve onunla uyum içinde olacak politikalar izlemek gerekmektedir. Bu kapsamda başta su ve enerji olmak üzere her alanda tasarrufu özendirerek uygulamalarla enerji verimliliğinin sağlanması; yerleşmelerde kişi başına doğal kaynak kullanımının azaltılması; yerel ekonominin çevreye zarar vermeyecek bir niteliğe dönüşmesinin teşvik edilmesi; kirlilik yaratmayan ürün ve teknolojilerin kullanımının teşvik edilmesi; akılcı ve toplu taşıma sistemine ağırlık veren bir ulaşım modelinin benimsenmesi gibi hedefler doğrultusunda yerel strateji ve eylem planlarının belirlenmesi gerekmektedir (Karataş ve Kılıç, 2017, s. 58-60; Akın, 2009, s. 218). Günümüz dünyasında kaynakların daha sürdürülebilir ve etkin kullanımının sağlanması hedefleyen bu tür eylem ve stratejilerin ortaya konulmasında kentsel altyapı her zamankinden daha fazla yararlanılan bir araç haline gelmeye başlamıştır (Şahin, 2018, s.7). Çünkü planlama ile altyapı yatırımlarının birbirinden kopukluğu kaynakların verimli ve etkin kullanılamamasına, nihayetinde de kentsel ekosistemin olumsuz etkilenmesine sebep olmaktadır (Şahin, 2012, s.29). Kentsel ekolojinin devamlılığı “temiz hava ve güvenilir yiyecek ve su destekleri”, “sağlıklı konut ve işyerleri temini”, “tüm insanların felaketlerden korunması”, “insan atıkları, kirliliği ve su ve tüm atıkların geri dönüşümü için efektif eko-mühendislik çözümlerinin üretilmesi”, “endüstriyel dönüşümde kaynakların ve çevrenin korunması”, “yenilenebilir enerji” ve “verimli ulaşım sistemlerinin geliştirilmesi” gibi yenilikçi- bütünleşik yaklaşımların benimsenmesi ile mümkün olabilecektir (Sınmaz, 2016, s. 18). Bu nedenle bu çalışmada çevre ve altyapı kavramı arazi kullanım planlaması tarafından üretilen mekansal-kültürel kararların doğal değerler üzerinde yapacağı baskı ve etki göz önüne alınarak; “kentsel ve kırsal donatım alanları”, “su kirliliği ve kontrolü”, “katı ve tehlikeli atıklar ve kontrolü”, “toprak kirliliği ve kontrolü” ve “hava kirliliği ve kontrolü” başlıkları altında değerlendirilmektedir. Kirliliğe neden olan kaynaklar evsel, ticari, endüstriyel, doğal ve tarım kaynaklı olmak üzere beş ana başlık altında ele alınmaktadır (Çınar, 2013, s.3; Akın, 2009, s. 231).

Altyapı hizmetleri, kentlerin ve kentsel gelişimin, yayılımın kontrol edilmesinin, biçimlendirilmesinin ve yönlendirilmesinin en önemli bileşenidir. Kentsel üstyapının oluşumu, teknik altyapının oluşumunu da gerektirmekte ve bir ölçüde buna bağlı olarak şekillenmektedir.

Kent planlama toplumsal yapıdaki değişiklikleri dikkate alarak yeni yerleşim biçimlerinin gelişimini sağlamaya çalışırken, kentsel altyapının sağladığı olanaklar bu gelişimin gerçekleşmesini sağlayan en önemli araç olarak karşımıza çıkmaktadır. Başka bir ifadeyle altyapı sistemlerinin yeterli düzeyde olması, bölgenin sosyal ve ekonomik yönden gelişmesi açısından önem arz etmektedir. Hatta, kentsel bir yerleşmenin “yaşam destek sistemleri” olarak adlandırılabilir olan teknik altyapı o yerleşmenin tarihi, kentsel gelişimi ve yaşam kalitesi hakkında bizlere önemli veriler sağlamaktadır. Eğer söz konusu var olan bir kentin gelişimi ile ilgili kararlar üretmek ise öncelikle var olan kentsel altyapıya ilişkin bazı çözümler yapılması gereklidir.

Kentsel altyapı hizmetleri, bir alanın iskâna açılması ve iskân sonrasında, mekânsal ve toplumsal olarak sağlıklı ve yaşanabilir bir kentsel çevre için gerekli olan tüm iletim kanalları ve bunlara bağlı tesislerden oluşmaktadır. Bu sistemlerin kentsel gelişme üzerindeki etkinliği de zaman içerisinde değişmektedir (Şahin, 2012, s. 33-34). Bu nedenle gerek doğrudan kentsel teknik altyapının planlanmasında gerekse de geniş kapsamlı kent planlamasında kentsel üstyapıya ilişkin karar üretilmesi aşamasında, teknik altyapı hizmetlerinin irdelenmesine ve yerleşmede teknik altyapı hizmetlerine ilişkin var olan mevcut ve olası sorunların, tehditlerin, risklerin tespit edilmesine gereksinim duyulmaktadır (Erdin, 2010 s. 55).

Kentleşmenin hızlı olarak sürdüğü ve kentlerin mevcut yapılaşmış alanlarının yeniden üretiminin giderek önem kazandığı günümüz koşullarında kentlerin geleceğinin planlanmasında, ortak vizyon çerçevesinde geliştirilecek stratejik hedefler doğrultusunda, plan, program ve proje sistematığı içinde Yerel Strateji ve Eylem Planlarının ortaya konulmasının gerekliliği açıkça ortadadır. Kentsel ölçekte altyapı sorunlarının saptanması ve değerlendirilmesine yönelik analizlerin yapılması, altyapı projelerinin hazırlanabilmesinde; ortak-eşgüdümsel niteliklere göre çözüm önerilerinin ve gerçekleştirme-programlama yaklaşımlarının geliştirilebilmesi için izlenmesi, yöntemlerin ortaya konulması konusunda belirleyici olmaktadır. Bu analizler aynı zamanda iş-süre-öncelik ilişkilendirmelerinde, işlerin programlamasında, yatırım olanaklarının, finansal kaynakların etkin ve verimli kullanımlarında yol gösterici de olmaktadır. Bu nedenle bu çalışmada, Amasya ilinin kentsel ölçekteki çevre ve altyapısını belirleyen sistemlerdeki yetersizliklerin belirlenmesi ve giderilmesi için gerekli güncel verilerin elde edilmesi ve elde edilen verileri değerlendirilerek, Amasya ilini daha ileriye taşıyacak, yaşanabilir şehir özelliklerini arttırıcı içme suyu temini ve kalitesi, kanalizasyonlar, yol ağları, enerji altyapısı ve kentleşme gibi unsurları geliştirmeye yönelik strateji ve eylem planlarının ortaya konulması hedeflenmektedir.

3. Raporun Hedefi

Amasya Çevre ve Altyapı Eylem Planı (AÇAEP) geleneksel planlama anlayışından farklı olarak, gelecekle ilgili bir öngörü ve öngörüler sistematiği oluşturmayı hedeflemektedir. Üretilen planın fiziksel sektörün ötesine geçerek çok sektörlü bir yaklaşım ortaya koyabilmesi için planlama sürecine geniş çaplı ve farklı kesimlerin katılımının sağlanması gerekmektedir. Bu amaçla planı etkileyen ve plandan etkilenen tarafların bir araya getirilmeleri ortaklaşa üretilen strateji ve politikaların hayata geçirilmesi açısından önemlidir. Sürecin çok paydaşlı olması, bu paydaşların kimler olduğunun, ne tür ortaklıklar kurduğunun belirlenmesi ve kurdukları bu ortaklıklar içinde ne tür roller üstlendiklerinin anlaşılmasını sağlamaktadır. Şüphesiz ki, bu yaklaşım eylem planının yere özgü olma özelliğini pekiştiren önemli bir unsurdur. Bu şekilde eylem planının ortaya konulmasında hangi stratejik konuların öne çıkarılacağı, hangi eylemlerin öncelikli olarak ele alınacağı da somut olarak anlaşılabilir. Hazırlanmış olduğumuz çevre ve altyapı sektörel eylem planının değerlendirme ve sonuçlarından hareketle; yöneticilerin geleceğe ilişkin doğru kararlar vermelerinde, karar alma süreçlerini güçlendirmelerinde, kurumsal gelişmenin sağlanmasında, etkin kaynak kullanımı ve dağılımının sağlanmasında ayrıca gerek program ve projelerin oluşturulması aşamasında gerekse uygulama aşamasında (proje geliştirme, fizibilite, yatırım, finansman vb.) iş birliği ortamlarının yaratılması içinde olanaklar sağlayacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda Amasya Çevre ve Altyapı Eylem Planı (AÇAEP) ile gerçekleştirilmek istenen hedefler;

- Kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde üretilmesi ve kullanılması,
- Kamu kaynaklarına herkesin ulaşılabilirliğinin sağlanması,
- Doğal çevrenin korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması,
- Kentsel çevrenin enerji verimliliği oranlarının iyileştirilmesi,
- Yenilenebilir enerji kaynaklarının hem birincil enerji arzı hem de elektrik üretimi amacıyla değerlendirilmesi,
- Kentsel dinamiklerle uyumlu, planlı ve güvenli kentsel gelişimi ile yaşanılabilir bir kent planlanması,
- İmar Planına göre altyapı hizmetlerini sunarak, kentsel yaşam kalitesinin artırılması,
- Ekonomik, güvenli ve konforlu ulaşım hizmetlerinin sunulması ve trafik akıcılığının sağlanması,
- Kentlinin ihtiyaç ve beklentilerini karşılayacak teknik ve sosyal altyapısının geliştirilmesi ve sürdürülebilirliğinin sağlanması,
- İldeki temel sorunları tespit ederek ilin sahip olduğu potansiyeli açığa çıkarılması ve hızlı, etkin ve verimli bir şekilde hizmet sunulması,

olarak belirlenmiştir.

4. Çalışma Yöntemi

Eylem planlarında yer alan faaliyetler birden fazla kurumun sorumluluk alanına girmektedir. Bu durumda kurumlar arası etkin bir koordinasyonu gerektirmektedir. Bu nedenle Çevre ve Altyapı Sektörü Eylem Planı hazırlık çalışmalarında, verilerin toplanması ve yorumlanması aşamasından başlayarak katılımcı yaklaşımın gereklerine göre çalışma yaklaşımı ve yöntemleri belirlenmiştir (Şekil 2).

Ortak bir tahayyülün oluşturulabilmesi, kuşkusuz, mevcut durum, koşullar, sınırlayıcılar ve fırsatlarla ilgili iyi bir analizin yapılabilmiş olmasına bağlıdır. Bu nedenle mevcut durum ve koşulların belirlenebilmesi için çevre ve altyapı sektörünü oluşturan bileşenler belirlenmiştir. Bu bileşenler “su temini ve kanalizasyon”, “enerji”, “haberleşme”, “ulaşım”, “yerleşme ve kentleşme”, “afet riski” ve “deprensellik”, “kentsel sosyal altyapı” konuları ve alt başlıkları ile ele alınmaktadır. Bu temel başlıklar kapsamında ele alınan veri toplama ve analiz çalışması için başlıca üç yöntem izlenmiştir:

- Üst ölçekli planların incelenmesi ve değerlendirilmesi,
- Mevcut basılı olan ve olmayan veri kaynaklarının değerlendirilmesi,
- Yeni bilgilerin elde edilmesi için alan araştırmasının yapılması,

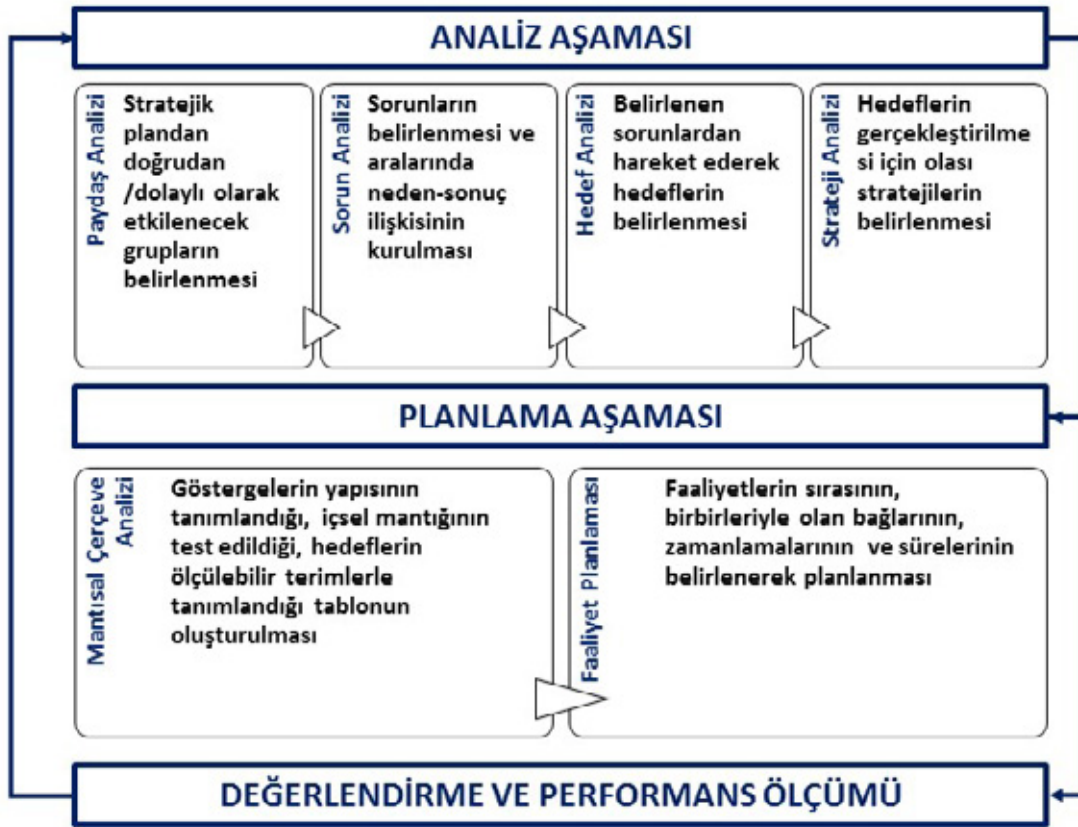
Bunlardan birincisi için merkezi ve yerel resmi kurumlardan elde edilen üst ölçekli planlar kullanılmıştır. İkincisi için resmi kurumlar ve/veya özel kuruluşların, kişilerin basılı olarak veya elektronik ortamda yayınladığı yada yayınlamamış olduğu kaynaklar kullanılmıştır. Bu kaynaklardan özellikle yayınlanmamış resmi kaynaklara ulaşabilmek için görüşmeler ve yazışmalar yapılmış ve bu kaynaklar büyük ölçüde sağlanabilmiştir.

Yeni verilerin elde edilmesi için ise, alan araştırması yapılmıştır. Farklı temsil ve uzmanlık alanlarından paydaşların katılımını sağlamayı amaçlayan alan araştırması uzun vadede uygulanabilir ve kalıcı sonuçlar üretilmesinin yanı sıra, sürecin paydaşlar tarafından sahiplenilmesi açısından da önemlidir. Katılımcılığı esas alan paydaş analizi, Güçlü-Zayıf Yanlar-Fırsatlar Tehditler (GZFT) analizi çalışmaları ile gerçekleştirilmiştir.

Bu amaçla yapılan alan araştırmasının yöntemi beş adımda özetlenebilir:

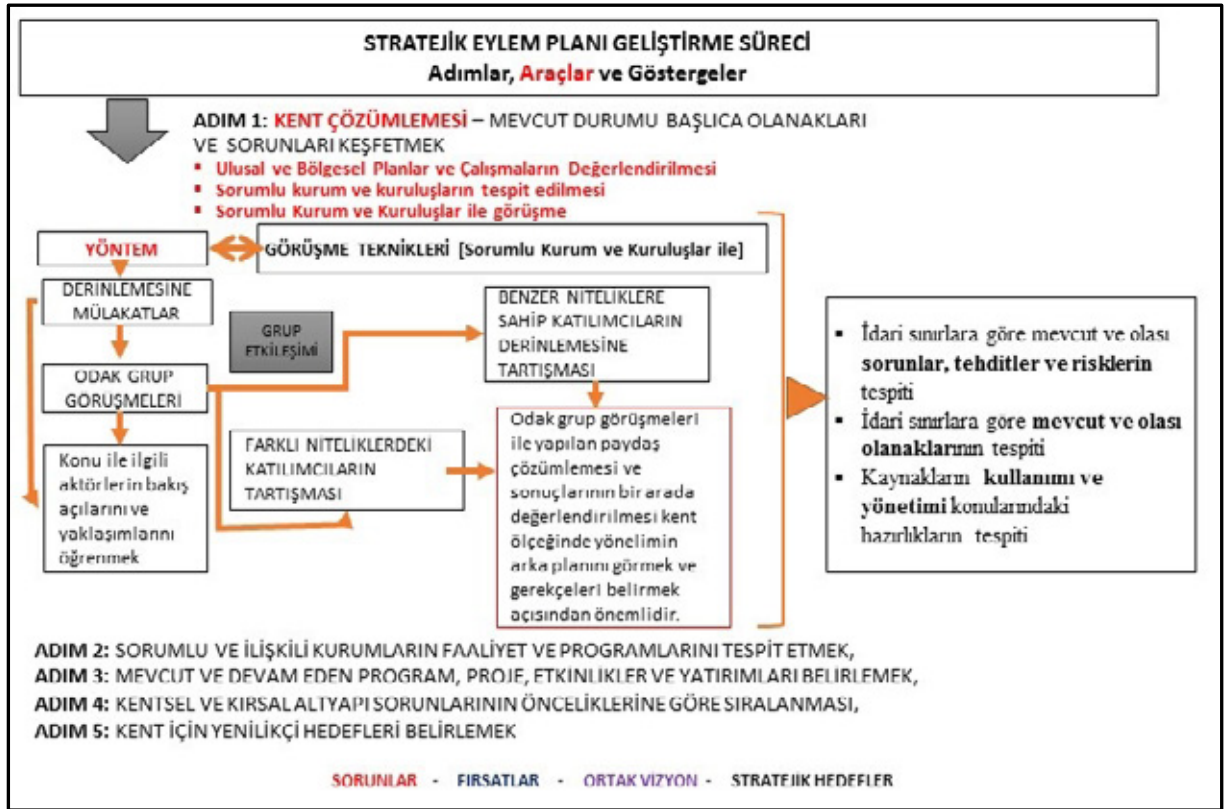
- Adım 1:** Kent çözümlemesi; mevcut durumun başlıca olanakların ve sorunların keşfedilmesi,
- Adım 2:** Sorumlu ve ilişkili kurumların faaliyet ve programlarının tespit edilmesi,
- Adım 3:** Mevcut ve devam eden program, proje, etkinlikler ve yatırımlarının belirlenmesi,
- Adım 4:** Kentsel ve kırsal altyapı sorunlarının önceliklerine göre sıralanması,
- Adım 5:** Kent için yenilikçi hedefleri belirlemek.

Mevcut durum ve analizi aşamasında, sektör uzmanlarının, kendi alanlarında kullandıkları katılımcı bilgi toplama araçları olan anketler ve odak grup görüşmesi, mülakat, derinlemesine görüşme gibi niteliksel araçlar kullanılmıştır. Her aşama ortaya konulan konunun gereğine göre farklı nitelikte kurgulanan derinlemesine görüşme ve mülakat teknikleri ile gerçekleştirilmiştir. Bu görüşmeler paydaşların fikirlerinin öğrenilmesi için tamamen enformel ve yapılandırılmamış görüşmelerden, tamamen yapılandırılmış mülakat sorularına varan bir yelpazede ele alınmıştır. Yapılan görüşmelerinin içeriğini belirleyebilmek için öncelikle kent planlamacılar ve yöneticiler tarafından çevre ve altyapıya ilişkin yapılması gerekli müdahalelerin belirlenmesinde ve sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmada araç olarak kullanılan göstergeler belirlenmiştir (Tablo 1).

Şekil 2 Çevre ve Altyapı Sektörü Stratejik Planlama Aşamaları (Demir & Yılmaz, 2010)

Kent ölçeğinde çevre ve altyapının planlamasında çeşitli araştırma yöntemleriyle altyapı ve aktörleri belirlemek önemli olsa da, kentteki tüm dinamikleri kavramak açısından yeterli değildir. Bu nedenle kentteki mevcut durumdan, kent için hedefleri belirleme aşamasına geçebilmek için, öncelikle elde edilen veriler ışığında kentin çözümlemesini yapmak, yani çevre ve altyapı konusu çerçevesinde sorun ve çözüm önerilerini ortaya koymak gerekir. Kent çözümlemesi sonuçlarının bir arada değerlendirilmesi sonrasında saptanan sorunlar, kent ölçeğinde yönelimin arka planını görmek ve gerekçelerimizi belirlemek açısından önemlidir. Bu noktada sorunları önem sırasına göre dizerek önceliklendirmek, çözümlerimizi de bu doğrultuda öncelikli olarak ele alabilmeyi sağlar. Bu şekilde sorunların çözümüne yönelik somut önerilerin belirlenmesi, amaç ve hedeflerin tespit edilmesini kolaylaştırmaktadır. Bu kapsamda belirlenen göstergeler ve alt başlıkları çerçevesinde mülakat soruları hazırlanmıştır. Mülakat soruları görüşme sonunda elde edilecek içerik zenginliğinin kısıtlanmaması için açık uçlu sorulardan oluşturulmuştur. Verilerin elde edilmesi ve analizi kapsamında, senaryoların hazırlanmasında ve öngörülerin geliştirilmesinde, katılımcı planlama teknikleri kullanılmış ve mülakat soruları GZFT analizine imkan verecek şekilde hazırlanmıştır (Ek 1-8). Bu şekilde paydaşların konuyla ilgili bakış açıları ve yaklaşımları öğrenilmeye çalışılmıştır (Şekil 3). Çalışmanın amaçlarına göre bazı farklılıklar göstermekle birlikte, paydaşlarla toplantılar yapılmış ve ortak çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda merkez ve ilçe kaymakamlıkları ve belediyeleri ile konu ile ilişkili olan kamu kurum ve özel kesim ile sivil toplum kuruluşlarına ziyaretler düzenlenerek derinlemesine mülakatlar gerçekleştirilmiştir. Ek olarak çevre ve altyapı ile ilgili olan tüm kamu, özel kesim ve sivil toplum kuruluşlarına Amasya Valiliği kanalı ile mülakat soruları gönderilmiş ve eylem kararları bu mülakatlarda belirtilen beklentilerle uyum içinde hazırlanmıştır.

Şekil 3 Çevre ve Altyapı Sektörü Eylem Planı Geliştirme Süreci Ve Yöntemi

Kent çözümlemesinin yapılmasından sonra, sorunlar belirlenmiş ve sorunların aralarındaki neden sonuç ilişkileri tespit edilerek, kentsel ve kırsal altyapı sorunları önceliklerine göre sıralanmıştır. Belirlenen sorunlardan hareketle stratejik amaçlar ve hedefler belirlenmiştir. Stratejik amaçların belirlenmesi, kaynaklarını doğru tahsis edilmesini, kentin çevre ve altyapı açısından önceliklerinin ve tercihlerinin ilgili herkesçe anlaşılmasını, sorumlulukların devrini ve sonuçlar açısından hesap vermeyi kolaylaştırması bakımından kritik bir aşamadır. Bu kapsamda ortaya konulan stratejik amaçlar, genel bir çerçevede ulaşılması düşünülen noktanın ne olduğunu göstermektedir. Bu aşamadan sonra stratejik amaçların ayrıntıları hedefler şeklinde verilmiştir.

Tablo 1 Çevre ve altyapı sektörüne ilişkin belirlenen temel göstergeler ve alt başlıkları (devam ediyor).

ÇEVRE VE ALTYAPI İLE İLGİLİ GÖSTERGELER (1/2)	KANALİZASYON	ÇÖP VE KATI ATIK BERTARAF ETME	ULAŞIM SİSTEMİ
KENTSEL SOSYAL ALTYAPI EĞİTİM ALANLARI <ul style="list-style-type: none"> Kişi başına düşen eğitim alanı Anaokul, ilkokul, Ortaokul, Lise vb. düzeyinde eğitim veren tesis sayısı Anaokul, ilkokul, Ortaokul, Lise vb. düzeyinde eğitim alan öğrenci sayısı Derslik başına düşen öğrenci sayısı Eğitim alanları erişilebilirlik haritası SAĞLIK ALANLARI <ul style="list-style-type: none"> Kişi başına düşen sağlık alanı sayısı 1000 kişiye düşen yatak sayısı Sağlık alanları erişilebilirlik haritası SOSYO KÜLTÜREL TESİSLER <ul style="list-style-type: none"> Kişi başına düşen sosyo kültürel tesis alanı DİNİ TESİSLER <ul style="list-style-type: none"> Kişi başına düşen dini tesis alanı İbadet alanı erişilebilirlik sayısı İDARI ALANLAR <ul style="list-style-type: none"> Kişi başına düşen sağlık alanı YEŞİL ALANLAR <ul style="list-style-type: none"> Kişi başına düşen yeşil alan miktarı 	<ul style="list-style-type: none"> Kanalizasyon şebekesine bağlı hane oranı Atıksu şebeke ve kolektör hatları uzunluğu Fosseptik hizmeti alan nüfus Atık su arıtma tesisi mevcudiyeti ve yeterliliği <ul style="list-style-type: none"> Endüstriyel atıksu arıtma tesisi varlığı Eysel atıksu arıtma tesisi varlığı Yağmur suyu toplama drenaj sistemleri varlığı Çamur arıtma ve geri kazanım tesisleri varlığı Atık su arıtma oranı Atık yağ geri toplama tesisi varlığı ve miktarı 	<ul style="list-style-type: none"> Katı Atık miktarı ve niteliği Düzenli depolama tesisi sayısı Düzenli depolama tesisi ile hizmet verilen nüfus Katı atık düzenli depolama alanları ve kent merkezine göre ulaşım mesafeleri Katı atık toplama tesisleri kapasitesi Yakma tesislerinin sayısı, kapasitesi Kapatılan vahşi depolama sahası ve sayısı Yerleşmelerde toplanan günlük katı atık miktarları <ul style="list-style-type: none"> Eysel katı atık toplama miktarı ve oranı Tehlikeli katı atık toplama miktarı ve oranı Tehlikesiz katı atık toplama miktarı ve oranı Özel katı atık (radyoaktif madde, pil, yağlar vb.) toplama miktarı ve oranı Katı atık geri dönüşüm miktarı ve oranı Tehlikeli katı atık kazanım miktarı ve oranı Ömrünü tamamlamış lastiklerin geri kazanım miktarı ve oranı Ambalaj atıkları geri dönüşüm miktarı ve oranı 	KARAYOLU - İL BÜTÜNÜ ULAŞIM <ul style="list-style-type: none"> Kademelenmesi <ul style="list-style-type: none"> İl bütününde yol kademelenmesi Devlet ve İl yolu uzunlukları İl yolları Yol satıh durumu Motorlu taşıt sayısı Trafik kaza sayısı ve sonuçları Yük taşımacılığı (milyon ton-km) KARAYOLU – Kentiçi Ulaşım Sistemi <ul style="list-style-type: none"> Yol uzunlukları Trafik hacimleri Yol satıh durumu Yolun fiziksel kapasitesi Yolun kapasite ve talebe göre yeterlilik durumları Bisiklet yolları varlığı ve uzunluğu Erişilebilirlik değerleri Trafik problemleri Ulaşım hizmetlerinin çeşitliliği Otopark sayıları ve kapasiteleri İçlere kayıtlı motorlu taşıt sayısı Şehir içi toplu taşıma hatları Demiryolu <ul style="list-style-type: none"> Demiryolu uzunluğu Yolcu taşıma sayısı Yük taşıma değerleri (ton-km) Havayolu <ul style="list-style-type: none"> Yolcu Sayısı Sefer sayısı (iniş ve kalkış)

Tablo 1. Çevre ve Altyapı Sektörüne ilişkin belirlenen temel göstergeler ve alt başlıkları (devamı)

ÇEVRE VE ALTYAPI İLE İLGİLİ GÖSTERGELER (2/2)			
İÇME VE KULLANMA SUYU	ELEKTRİK	DOĞALGAZ	HABERLEŞME
<ul style="list-style-type: none"> İçme suyuna erişilebilir hane oranı Su kaynakları potansiyeli ve tahsis miktarları Dağıtılmak üzere çekilen su miktarları Hizmet edilen nüfus Su depoları İçme suyu dağıtım şebeke uzunluğu İçme suyu terfi istasyonları İçme suyu arıtma tesisleri mevcudiyeti 	<ul style="list-style-type: none"> Yıllık toplam elektrik ihtiyacı Yıllık Elektrik Üretimi (kWs) Yıllık Elektrik Tüketimi (kWs) Elektrik iletim ve dağıtım kayıpları (% olarak) Kişi başı elektrik tüketimi Abone sayıları Mevcut sistemin kapasitesi 	<ul style="list-style-type: none"> Doğalgaz ulaşan hane oranı Yıllık hane başına doğalgaz tüketimi Konut başına doğalgaz abone sayısı Sanayi kullanım oranı Konut dışı abone sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> Telefon aboneliği (100 kişi başına) Genişbant internet aboneleri (100 kişi başına) İnternet sunucuları (1 milyon kişi başına) Telefon ve internet abone sayıları İl genelinde kablo uzunluğu
HAVA VE HAVA KALİTESİ	YERALTI VE YERÜSTÜ SUYU KALİTESİ	GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİ	BIYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK
<ul style="list-style-type: none"> Hava kalitesi ölçüm istasyon sayısı Isınmadan kaynaklanan hava kirliliği miktarı Motorlu taşıtlardan kaynaklanan hava kirliliği miktarı Sanayiden kaynaklanan hava kirliliği miktarı CO2 Emisyonları CO Emisyonları Partikül Oranları NO2 Emisyonları SO2 Emisyonları Hava Kalitesi İzleme İstasyon Sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> Akarsu kirlilik ölçümleri Yer altı suları kirlilik Yüzeysel suları kirlilik ölçümleri Analiz laboratuvar sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> Çevresel gürültü kaynakları Çevresel gürültünün değerlendirilmesi için belirlenen alanlar Gürültü Miktarı (dB) Gürültü Haritası 	<ul style="list-style-type: none"> Flora ve Fauna Flora ve fauna için toplam tür sayısı Endemik bitki sayısı Tehdit altındaki tür sayısı Endemik hayvan sayısı
ORMAN VARLIĞI	BÖLGESEL VE KENTSEL PLANLAMA	AFET RİSKİNE MARUZ ALANLAR	ÇEVRESEL DEĞERLER
<ul style="list-style-type: none"> Ormanlık alan miktarı Orman fonksiyon yüzdesi Orman Niteliği Orman yangın sayısı Tahrip olan orman alanı miktarı ve yüzdesi 	<ul style="list-style-type: none"> Çevre Düzeni Planı mevcudiyeti İmar Planı mevcudiyeti Kentsel dönüşüm alanları 	<ul style="list-style-type: none"> Jeolojik etüt varlığı Mikro bölgeleme etüt raporları Risk haritaları Kentsel dönüşüm haritaları 	<ul style="list-style-type: none"> Korunan Alanlar Sulak alanlar ve sayısı Taşınmaz Kültür Varlıkları Kentsel Sit Alanları Tarihi Sit Alanları Milli Parklar Doğal Sit Alanları

5. Sektörün Mevcut Durumu

5.1. Türkiye’de Makro Ölçekli Yaklaşımlar

Amasya İli Sektörel Eylem Planının Çevre ve Altyapı bölümünün hazırlanmasında sadece Amasya ile ilgili veriler değil, aynı zamanda ulusal, hatta uluslararası ölçekten gelen kararlar da önem arz etmektedir. Kuşkusuz, herhangi bir bölge planının dahi ulusal ölçekten gelen kararlar ele alınmadan hedefe ulaşması neredeyse imkansızdır. Bu durum altyapı ve çevre ile ilgili eylem kararları alınırken de geçerli olmaktadır. Bu nedenle Amasya için alınacak altyapı, çevre ve kentleşme ile ilgili herhangi bir eylem kararını, bağlı olduğu bir üst sistemin politikalarından, stratejilerinden, hedeflerinden, kararlarından bağımsız olarak ele almak mümkün değildir. Aksi takdirde çevre-altyapı ve kentleşme ile ilgili herhangi bir eylemin tabir yerindeyse havada kalacağı, gerçekleşme imkanını oldukça yitireceği açıktır. Burada üst sistem olarak bahsedilen kararlar; ülkesel bazda alınan sosyal, ekonomik, politik kararlar, eylem planları, kalkınma planları ve strateji belgeleri olarak düşünülebilir. Bu bakımdan, bu bölümde, Amasya ili için alınacak stratejik eylem kararları için yol gösterici ve rehber olabilecek ve ülke düzeyinden gelen karar ve politikaları açıklamak yerinde olacaktır. Bu karar ve politikaların yer aldığı belgeler; ulusal eylem planları, onuncu kalkınma planı, Bakanlık performans programları ve şura çalışmalarında belirlenen yol haritası çerçevesinde Çevre ve Altyapı Sektörel Eylem Planı hazırlanmıştır.

Bu belgeleri şu şekilde sıralayabiliriz:

- İklim Değişikliği Eylem Planı (2011-2023),
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı 2018 Performans Programı,
- Enerji Verimliliği Strateji Belgesi 2012-2023
- Türkiye Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı-2020,
- Kırsal Kalkınma Eylem Planı (2015-2018),
- Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018),
- Ulusal Geri Dönüşüm Stratejisi ve Eylem Planı (2014-2017),
- Ulusal Atık Yönetimi ve Eylem Planı-2023,
- Şehircilik Şurası-2017,
- Atık Su Arıtımı Eylem Planı-2023,
- Ulusal Genişbant Stratejisi ve Eylem Planı (2017-2020 Taslak),
- Sıfır Atık Projesi 2017-2023
- Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi (2014-2023)
- Bilgi Toplumu Stratejisi ve Eylem Planı (2015-2018)
- Türkiye Ulaşım Ve İletişim Stratejisi Hedef 2023

Bu belgeler Çevre ve Altyapı Sektörel Eylem Planı kapsamında incelenmiş olup, ilgili belgelerdeki altyapı-çevre ve kentleşme konularını ilgilendiren madde ve hususlar seçilerek, herhangi bir yorum yapılmadan sıralanmıştır.

5.1.1. İklim Değişikliği Eylem Planı (2011 – 2023)

Ulusal İklim Değişikliği Strateji Belgesi'nin Çevre ve Altyapı ile ilişkili temel ilkeleri aşağıdaki gibi ifade edilmiştir (T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, İklim Değişikliği Ulusal Eylem Planı 2011-2023, 2012):

- Strateji: 2017 yılından itibaren yeni binaların yıllık enerji ihtiyacının en az %20'sinin yenilenebilir enerji kaynaklarından temin edilmesi
- Strateji: 2023 yılında en az 1 milyon konut ile toplam kullanım alanı 10 bin metrekarenin üzerindeki ticari ve kamu binalarında standartları sağlayan ısı yalıtımı ve enerji verimli sistemlerin oluşturulması
- Strateji: Katı atık toplama, taşıma ve bertaraf sisteminin en az mesafe kat edecek şekilde optimizasyonunun yapılması ve atıkların bertaraf tesisine taşıma mesafesi ve taşıma koşullarının uygun olmadığı bölgelere aktarma istasyonlarının kurularak Endüstriyel Atık Yönetimi Planına işlenmesi
- Strateji: Atıkların kaynağında ayrı toplanması uygulamalarına ilişkin Ar-Ge çalışmaları yapılması,
- Strateji: Atıkların yönetimi için etkin bir izleme ve denetim mekanizmasının oluşturulması
- Strateji: Kentiçi ulaşım planlarının her ölçekteki imar planları ve çevre düzeni planlarıyla bütünleşik olarak hazırlanmasını ve onanmasını zorunlu kılacak yasal düzenleme yapılması
- Strateji: Enerji değeri olan tüm atık kaynaklarından (evsel atıklar ve diğer belediye atıkları vb.) yenilenebilir enerji üretmeye yönelik çalışmaların yapılması
- Strateji: Çatı bahçeleri ve geçirimli kaplamalar gibi yağmur suyunun toprağa sızmasını sağlayan uygulamalar ile yağmur suyu geri kazanım sistemlerini içeren yapılaşmanın özendirilmesi
- Strateji: Arazi kullanım tiplerindeki değişiklikleri izleyen ulusal bilgi sistemlerinin ve derlenen verilerin gözden geçirilmesi ve bu verilerin toplanması, kayıt altına alınması ve Coğrafi Bilgi Sistemine (CBS) dayalı bir veri tabanında işlenmesi
- Strateji: Çatı bahçeleri ve geçirimli kaplamalar gibi yağmur suyunun toprağa sızmasını sağlayan uygulamalar ile yağmur suyu geri kazanım sistemlerini içeren yapılaşmanın özendirilmesi
- Strateji: Kent ormanlarının ve diğer yeşil alanların korunması ve geliştirilmesi konusunda yerel yönetimlerin proje hazırlama ve uygulama kapasitelerinin artırılması

5.1.2. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı 2018 Yılı Performans Programı

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı 2018 Performans Programında "Yaşanabilir Mekânlar, Sürdürülebilir Çevre" başlığı altında çevreye duyarlı yaklaşımların sosyal ve ekonomik faydalarının artırılması, insanımızın şehirlerde ve kırsal alanlarda yaşam kalitesinin sürdürülebilir bir şekilde yükseltilmesi ile bölgeler arası gelişmişlik farklarının azaltılması kapsamındaki hedef ve politikalara yer verilmektedir. Bu kapsamda ele aldığı politikalar çevre ve altyapı konusu ile örtüşen amaçları içermektedir. Bu amaçlar aşağıda maddeler halinde verilmiştir (T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2018):

- Hedef: Doğal sit alanları ile Özel Çevre Koruma Bölgelerindeki eksik altyapı tesisleri tamamlanacak ve korunan alanların gelecek nesillere aktarılması sağlanacaktır.
- Hedef: Kamu binalarının tüm afet türlerine karşı güçlendirilmesi ihtiyacını tespit etmek üzere envanter çıkarılacaktır.
- Hedef: 2023 yılına kadar sıfır atık uygulaması yaygınlaştırılacak, atıklar kaynağında ayrıştırılacak, geri dönüşümü yoluyla ülke ekonomisine kazandırılması sağlanacak ve vatandaşlarımızın tamamına katı atık ve atık su arıtma hizmeti sunulacaktır.

- Hedef: Plan dönemi sonuna kadar hava kirliliği önlenerek hava kalitesi iyileştirilecek ve çevresel gürültü kirliliği azaltılacak, İklim değişikliği ile mücadele edilecek, iklim değişikliğinin etkilerine uyum sağlanması için tedbirler alınacak, uluslararası yükümlülükler yerine getirilecek ve ozon tabakası korunacaktır.
- Hedef: Depreme hazır bir Türkiye için kentsel dönüşüm seferberliği çerçevesinde; her yıl, sağlıksız ve dayanıksız durumda bulunan 500 bin hanenin dönüşümü gerçekleştirilecektir.
- Hedef: İnsan odaklı ve çevre dostu şehirler için mekânsal planlama, harita, etüt, arsa ve arazi düzenlemesi, kentsel gelişme ve tasarım çalışmaları yürütülerek işlem süreçleri hızlandırılacaktır.
- Hedef: Kurumların coğrafi bilgi sistemi kullanımı yaygınlaştırılacak ve kapasiteleri artırılacaktır.
- Hedef: Yapıların enerji kimlik belgesi alması sağlanacak, binalarda enerji verimliliği artırılacaktır.

5.1.3. Enerji Verimliliği Strateji Belgesi 2012-2023

“Enerji Verimliliği Strateji Belgesi 2012-2023” belgesi Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı koordinatörlüğünde kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının katılımları ile hazırlanarak yayınlanmıştır. Bu belge enerji sektöründeki küresel eğilimler ışığında, Türkiye'nin enerji verimliliği alanındaki yol haritasını stratejik ve dinamik bir bakış açısıyla ortaya koymaktadır. “Enerji talebi karşılanırken çevresel zararların en alt düzeyde tutulması, enerjinin üretimden nihai tüketime kadar her safhada en verimli ve tasarruflu şekilde kullanılmasını hedefleyen bu belgenin Çevre ve Altyapı Sektörel Eylem Planlaması ile ilişkili olan hedefleri aşağıda kısaca özetlenmektedir (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, 2012).

- Binaların enerji taleplerini ve karbon emisyonlarını azaltmak; yenilenebilir enerji kaynakları kullanan sürdürülebilir çevre dostu binaları yaygınlaştırmak
- Büyük şehirlerde, toplu taşımayı ve yakıt sarfiyatını öncelikle gözeten, toplu taşıma istasyonlarında bisiklet ve araç parkı alanları oluşturarak ulaşım sistemlerinin birbirini desteklediği ulaşım master planlarının yürürlüğe konulması
- Karayolu taşımacılığının toplam taşımacılık içindeki payının azaltılması, karayoluna alternatif ulaştırma türlerinin altyapısının yeterince geliştirilmesi, yük ve yolcu taşımacılığında deniz ve demiryollarının payının artırılması
- Ulaşım da enerji verimliliğinin artırılması ve ağ verimliliğinin sağlanması için bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanıldığı akıllı trafik yönetimi uygulamaları ve akıllı ulaştırma sistemlerinin yaygınlaştırılması

5.1.4. Türkiye Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı (2020)

Ülkemiz güncel ihtiyaçlarını ve dünyadaki iyi uygulamaları dikkate alarak hazırlanan Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı, eylemlerin uygulama adımlarını, temel performans göstergelerini, nasıl uygulanacağını, çıktılarını ve muhtemel etkilerini ortaya koymaktadır. Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı bina ve hizmetler, enerji, ulaştırma, sanayi ve teknoloji, tarım ve bütün sektörleri ilgilendiren yatay konulara yönelik toplam 55 eylemi kapsamaktadır. Bunlardan çevre ve altyapı ile ilişkili olan eylemler aşağıda kısaca özetlenmektedir (Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı, 2017)

- Strateji: Çok sayıda önlemin uygulanması ile sıfır emisyonlu taşımacılığın yaygınlaştırılması,
- Strateji: Atığın geri dönüşümü; atıkları kullanışlı ürünlere dönüştüren atık geri dönüşümü,
- Strateji: Atıkta kalan enerjiyi kullanarak enerjinin geri kazanımı,
- Strateji: Depolamadan kaçınmak; toprağı korumak ve kirlilik riskini önlemek için depolamadan kaçınılması ve atık toplama, atıktaki maddelerin geri kazanımı (toplama ve ayrıştırma) ve atık geri kazanım (ATG) teknolojilerinin ve bunlara ilişkin faaliyetlerin uygulanması için altyapının inşası ve idamesi.

5.1.5. Kırsal Kalkınma Eylem Planı (2015-2018)

Kırsal Kalkınma Eylem Planı, kırsal kesimdeki asgari refah düzeyinin ülke ortalamasına yaklaştırılması için kırsal toplumun iş ve yaşam koşullarının kentsel alanlarla uyumlu olarak kendi yöresinde geliştirilmesi ve sürdürülebilir kılınmasını hedeflemektedir. Kırsal yerleşimlerde hizmetlere erişimin kolaylaştırılması, temel fiziki ve sosyal altyapı eksikliklerinin giderilmesi amacıyla ortaya koyduğu hedefler şunlardır (T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı , 2015):

- Hedef: Katı atıkları doğal çevrede düzensiz şekilde depolanması nedeniyle oluşan çevre kirliliğinin önüne geçmek üzere atıkların toplanmasına ilişkin altyapının geliştirilmesi ve atık toplama merkezlerine taşınması için gerekli tedbirler alınacaktır. Turistik öneme sahip yerleşimlerde öncelikli olarak başlatılacaktır.
- Hedef: Mobil Haberleşme Altyapısı Olmayan Yerleşim Yerlerine Altyapı Kurulması Projesi gerçekleştirilecektir.
- Hedef: Kırsal çevrede şebeke erişimine uzak üretim alanları ve orman köyleri için öncelikli olmak üzere tarımsal faaliyetlerde enerji ihtiyacının güneş enerjisi sistemleriyle karşılanması amacıyla mevcut destekleme programları arasındaki eşgüdüm güçlendirilecektir.
- Hedef: Kırsal çevrede şebeke erişimine uzak üretim alanları ve orman köyleri için öncelikli olmak üzere tarımsal faaliyetlerde enerji ihtiyacının güneş enerjisi sistemleriyle karşılanması amacıyla mevcut destekleme programları arasındaki eşgüdüm güçlendirilecektir.

5.1.6. Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018)

2014-2018 dönemini kapsayan Onuncu Kalkınma Planı'nın vizyonu yüksek, istikrarlı ve kapsayıcı ekonomik büyümenin yanı sıra hukukun üstünlüğü, bilgi toplumu, uluslararası rekabet gücü, insani gelişmişlik, çevrenin korunması ve kaynakların sürdürülebilir kullanımının sağlanması olarak belirlenmiştir. Bu çerçevede çevre ve altyapı ile ilgili belirlenen hedefler aşağıda maddeler halinde verilmiştir (T.C. Kalkınma Bakanlığı , Onuncu Kalkınma Planı 2014-2018, 2013):

- Politika: Yerleşim yerlerinin içme ve kullanma suyu ihtiyaçlarının tamamı karşılanacak, su kayıp-kaçakları önlenecek, mevcut şebekeler iyileştirilerek sağlıklı ve çevre dostu malzeme kullanımı yaygınlaştırılacaktır.
- Politika: İçme ve kullanma suyunun tüm yerleşimlerde gerekli kalite ve standartlara uygun şekilde şebekeye verilmesi sağlanacaktır.
- Politika: İçme suyu ve kanalizasyon yatırım ve hizmetlerinin sağlanmasında mali sürdürülebilirlik gözetilecektir.
- Politika: Şehirlerde kanalizasyon ve atık su arıtma altyapısı geliştirilecek, bu altyapıların havzalara göre belirlenen deşarj standartlarını karşılayacak şekilde çalıştırılmaları sağlanacak, arıtılan atık suların yeniden kullanımı özendirilecektir.

- Politika: Katı atık yönetimi etkinleştirilerek atık azaltma, kaynakta ayrıştırma, toplama, taşıma, geri kazanım ve bertaraf safhaları teknik ve mali yönden bir bütün olarak geliştirilecek; bilinçlendirmenin ve kurumsal kapasitenin geliştirilmesine öncelik verilecektir. Geri dönüştürülen malzemelerin üretimde kullanılması özendirilecektir.
- Politika: Kent içi ulaşımda kurumlar arası koordinasyon geliştirilecek, daha etkin planlama ve yönetim sağlanacak, kent içi ulaşım altyapısının diğer altyapılarla entegrasyonu güçlendirilecektir.
- Politika: Yaya ve bisiklet gibi alternatif ulaşım türlerine yönelik yatırım ve uygulamalar özendirilecektir.
- Politika: Kent içi ulaşımda trafik yönetimi ve toplu taşıma hizmetlerinde bilgi teknolojileri ve akıllı ulaşım sistemlerinden etkin bir şekilde faydalanılacaktır.
- Politika: Kentsel altyapı sistemlerinin oluşturulması ve hizmetlerinin sunumunda vatandaş memnuniyetini, kalite ve verimliliği artırmak amacıyla bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımına önem verilecektir.
- Politika: Kanalizasyon tesisleri, elektrik ve telefon kabloları, içme ve kullanma suyu boruları, doğal gaz boruları, merkezi ısıtma sistemlerine ait kanal ya da boruları, trafik işaretleri ve aydınlatma gibi yeraltı tesislerinin zaman zaman bakımları, değiştirilmeleri ya da yenilenmeleri gerekmektedir. Bu çalışmalarını bir düzen içerisinde ve güvenilir bir şekilde yapılması yeraltı planlamasına bağlıdır. Dolayısıyla yeraltı tesislerini gösteren haritalar oluşturulmalıdır.
- Politika: Kent yaşamının sağlıklı olması, kentlinin rahat etmesi açısından bunun yapılmasına ihtiyaç vardır. Coğrafi bilgi sistemine dayalı alt yapı koordinasyon merkezi (AYKOME) oluşturularak yapılacak her türlü yeraltı çalışmalarında, ilgili olduğu kurumlarla koordinasyon sağlanmalıdır (internet ve telefon hatları gibi).

5.1.7. Ulusal Geri Dönüşüm Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2014-2017)

Vizyonunu “Her bireyin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşaması adına sürdürülebilir kalkınmaya hizmet eden geri dönüşüm sistemine sahip bir Türkiye” olarak belirleyen eylem planının amacı, Çevreye ve insana saygılı, kaynakların etkin kullanıldığı ve geri dönüşümün ekonominin vazgeçilmez parçalarından biri haline geldiği üretim ve tüketim kültürünün oluşumunu sağlamaktır. Bu amaçla; toplumun tüm kesimlerinde geri dönüşüm bilincini oluşturmak, ilgili mevzuatı geri dönüşüme yönelik olarak geliştirmek, atıkların etkin bir şekilde geri dönüştürülmesi için gerekli alt yapıyı oluşturmak, geri dönüşüm konusunda finansal destek sağlamak ve atık üretimini kayıt altına alarak etkin bir denetim sistemini kurmayı hedeflemektedir (T.C. Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı , 2014). Bu bağlamda geri dönüştürülebilir atıkların belediyeler ve belediyelerin anlaşacağı lisanslı işletmeler tarafından kaynakta ayrı, organik atıklarla kirlenmeyecek ve etkin bir şekilde toplanması ve taşınmasını sağlayacak sistemler geliştirilecek ve yaygınlaştırılacaktır.

5.1.8. Ulusal Atık Yönetimi ve Eylem Planı 2023

Ulusal Atık Yönetimi ve Eylem Planı, doğal kaynakların ve ekosistemlerin korunup geliştirilmesi ile mevcut ve gelecek nesiller için sağlıklı ve yaşanabilir bir çevre oluşturulmasını sağlamak üzere; sürdürülebilirlik ilkesi çerçevesinde, uluslararası normlar ve ulusal öncelikler gözetilerek, strateji ve mevzuat geliştirme, atıkların kaynağında en aza indirilmesi, sınıflara ayrılması, toplanması, taşınması, geçici depolanması, geri kazanılması, bertaraf edilmesi, yeniden kullanılması, artırılması, enerjiye dönüştürülmesi ve nihai depolanması konularında politika ve strateji belirleme sorumluluğu çerçevesinde hazırlanmıştır (T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı , Ulusal Atık Yönetimi ve Eylem Planı 2023, 2017)

- Strateji: Kaynakta ayırma veriminin artırılması ve yaygınlaştırılması,
- Strateji: Belediye atıkları ve ambalaj atıklarının geri kazanım oranlarının artırılması,
- Strateji: Belediye ve ambalaj atıkları yönetimi için bölgesel bazda geri kazanım ve bertaraf yöntemlerinin belirlenmesi ve ilgili tesis kapasitelerinin ortaya konması,
- Strateji: Düzensiz döküme devam eden illerin düzensiz döküm sahalarının kapatılması ve düzenli depolamaya geçişinin sağlanması
- Strateji: Vahşi Döküm sahalarının rehabilite edilmesi
- Strateji: İnşaat yıkıntı atıkları ve hafriyat toprağı yönetiminin ülke genelinde yaygınlaşmasını sağlamak
- Strateji: Özel atıkların yönetiminde toplama ve geri kazanım verimini arttırmak
- Strateji: Tehlikeli atıkların geri kazanım ve bertarafı için ilave tesis yatırımlarının arttırılmasını sağlamak

5.1.9. Şehircilik Şurası- 2017

Bu Belge “Şehir ve insan yerleşmelerinin kapsayıcı, güvenli, dirençli ve sürdürülebilir olması” hedefinin hayata geçirilmesine odaklanmaktadır. Bu çerçevede çevre ve altyapı ile ilgili ele aldığı konular şunlardır (Şehircilik Şurası , 2017);

- Strateji: Kentsel ulaşımında toplu taşıma (metro, tramvay vb.) yaygınlaştırılmalıdır. Kentlerin nüfus ve alan büyüklükleri ile gelişme eğilimleri, coğrafi ve topoğrafik yapıları dikkate alınarak gelecekteki ulaşım taleplerinin sayısal büyüklüğünden yola çıkan ve kent planlama ile entegre geliştirilen kentsel ulaşım planlaması çıktıları ile getirilen bir ilke kararı olarak, kentsel ulaşımında bireysel motorlu araç kullanma eğilimini değiştirecek ve yer altı ve üstünde raylı sistemleri destekleyecek önlemler alınmalı; toplu taşın sistemleri geliştirilmeli, yaygınlaştırılmalı ve ulaşım ana planları doğrultusunda şekillendirilmelidir.
- Strateji: Bisikletin kent içi ulaşım aracı olarak yer alması sağlanmalıdır. Bisiklet yaygın olarak yalnızca spor ve eğlence olarak düşünülmektedir. Bunun yanı sıra arazi yapısı ve büyüklüğü, bütünlüğü uygun olan kentsel mekânda bir tür bir ulaşım aracı olarak da daha yaygın biçimde kentsel ulaşım sistemleri içerisinde yer almalıdır. Bisikletin sadece spor amaçlı değil gündelik yaşamın bir parçası olarak bir ulaşım aracına dönüşmesi isteniyorsa bisikletli kadın ve çocukların sayısını arttıracak politikalar izlenmeli, çocuk, genç, yaşlı, öğrenci gibi toplumun tüm kesiminde kullanımı özendirilmeli, güvenli bisiklet yolları ve buna yönelik kampanyalar hayata geçirilmelidir.
- Strateji: Yeniden yapılanmada Şehir-Mekân-İnsan ilişkilerinin dikkate alınması ile kentsel mekânların, güvensiz, tehlikelere açık, yüksek ve yoğun yapılaşma ile insan ölçeğinden uzak oluşumu önlenmelidir. Şehir-Mekân-İnsan ilişkilerinin dikkate alınması ile çok yoğun, kalabalık, hizmetleri yetersiz, usulünce düzenlenmemiş, bakımsız bırakılmış, güvensiz, trafik ve terör tehlikelerine açık kentsel mekânların oluşumu önlenmelidir. Yüksek ve yoğun yapılaşma ile insandan uzak, fiziksel, görsel ve işitsel anlamda kirletilmiş mekânsal oluşumların plan otoritesiyle engellenmesi tavsiye edilmektedir.
- Strateji: Kentin merkezi iş alanlarında otoparkların yapımları dengelenmelidir. Kent merkezinde yeraltı ya da yerüstünde büyük kapasiteli otopark alanları düzenlenmesi, merkezden uzaklaştırılmak istenilen araç trafiğinin merkeze davet edilmesi anlamındadır. Bu uygulamaların dengelenmesi için otopark master planı yapılması ve kararlarına uyulması tavsiye edilmektedir.
- Strateji: Kent merkezlerine amaçsız ve gereksiz araç trafiğinin transit geçişini önlemek üzere trafik yönetim araçları geliştirilmelidir.

- Strateji: Sosyal donatılar çeşitlendirilmeli ve arttırılmalıdır. Başta kütüphane olmak üzere sosyo-kültürel donatıların mahalle bazında arttırılması ve zorunlu hale getirilmesi tavsiye edilmektedir.
- Strateji: Şehir mühendisliği ve altyapı etki analizleri şehir planlarıyla bütünleştirilmelidir.
- Strateji: Kent planlama ile bütünlük sunan kentsel ulaşım ana planı kararları dışında ulaşım altyapısına getirilen plansız uygulama kararları önlenmelidir.
- Strateji: Planlama ve tasarım süreçlerine temel olacak bütünleşik mekânsal bilgi sistemleri kurulmalıdır.

5.1.10. Atık Su Arıtımı Eylem Planı-2023

Atık Su eylem planına göre atık su arıtma tesisini yapmamış atık su altyapı yönetimlerinin çevrenin korunması, iyileştirilmesi ve insan sağlığının korunması için Çevre Kanunu'nda öngörülen sürelerde atık su arıtma tesislerini işletmeye almaları planlanmaktadır. 2023 yılı sonuna kadar 1418 adet kentsel atık su arıtma tesisinin tamamlanarak işletmeye alınması ve ayrıca 83 adet mevcut tesisin de yenilenmesi hedeflenmektedir.

Çevre Kanunu'nun Geçici 4. maddesinde "Atık su arıtma ve evsel nitelikli katı atık bertaraf tesisini kurmamış belediyeler ile, halihazırda faaliyette olup, atık su arıtma tesisini kurmamış organize sanayi bölgeleri, diğer sanayi kuruluşları ile yerleşim birimleri, bu tesislerin kurulmasına ilişkin iş termin planlarını bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde Bakanlığa sunmak ve aşağıda belirtilen sürelerde işletmeye almak zorundadır. İşletmeye alma süreleri, iş termin plânının Bakanlığa sunulmasından itibaren; belediyelerde nüfusu, 100.000'den fazla olanlarda 3 yıl, 100.000 ilâ 50.000 arasında olanlarda 5 yıl, 50.000 ila 10.000 arasında olanlarda 7 yıl, 10.000 ila 2.000 arasında olanlarda 10 yıl, organize sanayi bölgeleriyle bunların dışında kalan endüstri tesislerinde ve atık su üreten her türlü tesiste 2 yıldır" denilmektedir (Çakmakçı, Özkaya, Bilgili, & Sarısoy, 2014, s. 114).

5.1.11. Ulusal Genişbant Stratejisi ve Eylem Planı (2017-2020)

Ulusal genişbant stratejisi ve eylem planı Ülke genelinde genişbant altyapısının geliştirilmesi, fiber erişimin yaygınlaştırılması, genişbant bağlantı kapasitesi ve hızının arttırılması, rekabete dayalı ve pazar gereklerine uygun sektörel gelişmenin sağlanması ve genişbant internet hizmetlerine yönelik talebin geliştirilmesi temel ilkelerine göre belirlenmiştir. Bu kapsamda hazırlanan UGSEP, üç (3) stratejik amaç altında yer alan 24 eylemden oluşmaktadır. Bu stratejik amaçlar; genişbant arzının oluşturulması, genişbant talebinin oluşturulması ve hem hem genişbant arzının ve hem talebinin oluşturulması olarak belirlenmiştir. Belirlenen stratejik amaçlardan çalışma konusu ile ilgili olan hedef ve politikalar aşağıda maddeler halinde verilmiştir:

- Politika: Her eve genişbant erişimi (Her hane ve işyerine yeni nesil teknolojiler aracılığıyla en az 100 Mbit/sn hızında genişbant hizmetinin sağlanması),
- Politika: Ülke genelinde fiber erişimin yaygınlaştırılması,
- Hedef: Tüm ülke genelinde altyapıya dayalı rekabetin artmasını ve vatandaşa sunulan erişim teknolojilerinin çeşitlenmesini sağlamak amacıyla genişbant kablo altyapısının 2023 yılına kadar 81 ile yaygınlaştırılmasına yönelik yatırımlar yapılacaktır.
- Hedef: Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) ve Kent Bilgi Sistemi (KBS) çözümlerinin yerel yönetimlerde yaygınlaşmasına yönelik destek verilecektir (T.C. Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, 2017).

5.1.12. Sıfır Atık Projesi 2017-2023

Sıfır Atık Projesi, 2018-2023 dönemini içeren Sıfır Atık Yönetimi Eylem Planı çerçevesinde aşamalı olarak hayata geçirilecektir. Sıfır Atık Projesi'nin 2018 itibariyle aşamalı olarak; Kamu kurumlarında, terminallerde (havaalanı, otogar, tren garı vb.), eğitim kurumlarında (üniversite, okul vb.), alışveriş merkezlerinde, -hastanelerde, -eğlenme-dinlenme tesislerinde (otel, restoran vb), - büyük iş yerlerinde uygulanması ve 2023 yılında tüm Türkiye'de uygulamaya geçilmesi hedeflenmektedir (T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı , Sıfır Atık El Kitabı, 2017)

5.1.13. Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi (2014-2023)

Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi (2014-2023), bölgesel gelişmenin hemen hemen tüm sektörlerle ilişkisi olması nedeniyle sektörler arası etkileşimin bölgesel gelişme amaçları bakımından ele alınması, merkezi ve yerel düzeyde politika geliştirme ve uygulamada koordinasyon mekanizmalarının güçlendirilmesi gerektiğine dikkat çekmiştir. Bu kapsamda belirlediği hedeflerden çevre ve altyapı ile ilişkili olan hedefler maddeler halinde verilmiştir (T.C. Kalkınma Bakanlığı, Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi, 2014).

- Strateji: Çevre konusunda yatırım yapılması için öncelikle ilgili bölgelerde temel altyapı hizmetlerinin tamamlanması ve kalkınmanın belirli bir seviyeye getirilmesi gereklidir.
- Strateji: Türkiye'nin ülke içi ve dış dünyayla ekonomik ve sosyal yönden daha fazla bütünleşmesi sağlanmalıdır. Ülke içinde bölgelerin daha erişilebilir kılınması, insan ve mal hareketliliğinin kolaylaştırılması, üretimin coğrafyada etkin bir şekilde örgütlenmesi, bilgi ve iletişim altyapısının güçlendirilmesi gerekmektedir.
- Strateji: Gelişme gücünü çeken bölgelerin gelişmiş bölgelerle, kırsal alanların kentlerle etkileşiminin artırılması gerekmektedir.
- Stratejik Hedef: Bin kişi başına düşen tiyatro koltuk sayısı bakımından illerin durumu incelendiğinde ise Tekirdağ, Edirne, Balıkesir, Bilecik, Çanakkale, Karaman, Tokat, Amasya, Bayburt, Muş, Hakkâri ve Şırnak gibi illerin bu kentsel hizmetten tamamıyla yoksun olduğu görülmektedir. Van, Afyonkarahisar, Kırklareli, Ağrı ve Diyarbakır gibi illerde ise bu hizmetten yararlanma düzeylerinin artırılması gerekmektedir.
- Strateji: Türkiye, gelecek nesillerin kısıtlı doğal kaynaklardan faydalanmasını güvence altına almak üzere, ekonomik ve sosyal kalkınmayla birlikte çevrenin kalitesinin iyileştirilmesi ve korunmasına yönelik politika ve uygulamalar gerçekleştirmektedir. Bu kapsamda emisyon kontrolü, yenilenebilir enerji kullanımı ve enerji verimliliğinin artırılması, atık yönetiminin etkinleştirilmesi, içme suyu ve kanalizasyon gibi hizmetlerin yaygınlaştırılması ve kalitesinin yükseltilmesi, çölleşme ve erozyonla mücadelenin artırılması, orman ve deniz koruma alanları da dahil olmak üzere korunan alanların genişletilmesi, biyolojik çeşitliliğin korunması gerekmektedir.
- Hedef: Temiz içme suyu temini, kanalizasyon sistemi, arıtma sistemi, çöp toplama ve depolama sisteminin kurulmasıyla bu bölgede yaşayanların altyapıya erişim imkanları ülke ortalamalarına yaklaştırılacaktır.
- Hedef: Uygun olan yörelerde katı atık ve atık su sistemleri yönetiminde iş birliği sağlanarak, ortak bertaraf, geri dönüşüm, içme suyu ve arıtma tesisleri kurulacaktır.
- Hedef: Su, atık su, katı atık gibi çevre korumaya yönelik altyapı tesisleri tamamlanacaktır. Enerji arz güvenliği sürekli ve güvenli olarak sağlanacaktır.

5.1.14. Türkiye Ulaşım ve İletişim Stratejisi Hedef 2023

Türkiye Ulaşım ve İletişim Stratejisi Belgesi, ülke kalkınmasının altyapısı ve adeta lokomotif konumundaki ulaşım ve iletişim sektörlerinde, sınırlı olan ülke kaynaklarını en rasyonel şekilde kullanarak, atıl kapasite yaratmadan, vatandaşa ulaşım ve iletişim sektörlerinde daha kaliteli, daha ucuz, daha hızlı, daha güvenli hizmet sunabilmek için 2023 yılına kadar, öncelikle hangi tür hedef ve faaliyetlerin gerçekleştirilmesine ihtiyaç duyulduğunun ortaya koymak üzere hazırlanmıştır (T.C. Ulaştırma Bakanlığı, 2014). Bu kapsamda ulusal ve kentsel ölçekte ulaşım altyapısının geliştirilmesi ile ilgili olan hedefler aşağıda maddeler halinde verilmiştir.

- Hedef: 2023 sonu itibarıyla Karayolu altyapısında; halen 19.702 km olan bölünmüş yolların toplamı 32.000 km'ye, yapılacak 5.250 km. ilave otoyol projeleriyle otoyol uzunluğu 7.500 km'ye, dönem sonunda toplam 67.000 km'ye ulaşacak karayolu ağının tamamı Bitümlü Sıcak Karışım Asfalta (BSK) dönüştürülmüş olacaktır.
- Hedef: Her yıl en az 500 km mevcut demiryolu ağı yenilenerek standartlarının yükseltilmesi sağlanacaktır.
- Hedef: Organize Sanayi Bölgeleri, fabrika, sanayi, liman vb. demiryolu bağlantılarının tamamlanması için 40 adet iltisak hattı inşa edilecektir.
- Strateji: Kent içi Ulaşım Planları; katılımcı anlayışla, kamu yararı ve sürdürülebilirlik, ayrıca ve özellikle eşitlik ilkeleri esas alınarak hazırlanacak ve ulaştırma yatırımları bütüncül bir yaklaşımla ele alınacaktır.
- Strateji: Kent içi toplu taşıma sistemlerinin teşviki sağlanacaktır.
- Strateji: Kentsel ulaşım planlaması en temelde kentlilerin toplumsal yaşam içindeki olanak ve hizmetlere erişebilirliğinin sağlanmasıdır. Erişebilirlik, kentsel yaşam kalitesini artıran en önemli bileşendir ve kentlerin sağlıklı gelişmesi ve büyümesi için temel bir olgudur. Ulaşım planlanmasında kentlilerin erişebilirliği öncelikli hedef olduğunda, kentlerin insan ölçeğinde gelişmesi ve ulaşım sisteminin de insanı temel alarak şekillendirilmesi ile sağlanabilir.
- Hedef: Eve Kadar Fiber Projesi: Genişbant hizmetlerin, evlere kadar kurulacak fiber altyapı üzerinden kapasite sınırı olmadan sorunsuz iletilmesini sağlayacak, ülke geneline yaygınlaştırılmış bir şebeke oluşturulacaktır.
- Hedef: Bugün 63 Milyon olan Mobil Haberleşme Sistemi Abone Sayısının, diğer kablosuz teknolojilere dayanan şebekelerin de hizmete girmesiyle birlikte 150 Milyon civarında bir abone kitlesine sahip olacağı tahmin edilmektedir.
- Hedef: Bugün büyük çoğunluğunu sabit şebekeler üzerinden karşılanan geniş bant erişim talepleri, 2023 yılına gelindiğinde çoğunlukla kablosuz ve mobil geniş bant erişimlerinden faydalanmış olacaktır. Bugün 8,5 Milyon olan Genişbant erişim abone sayısının 2023'te 30 Milyon civarında olacağı öngörülmektedir.

5.2. Yerel Planlarından Gelen Veri, Karar ve Stratejiler

Amasya il bazında stratejik eylem planı belgesi oluşturma öncesi önem verilmesi gereken olgu sadece ulusal bazda alınan kararlar, politikalar ve stratejiler değil, aynı zamanda Amasya ilini de içine alan bölge planlarındaki kararlardır. Türkiye planlama hiyerarşisinde il sınırları çerçevesinde kararları önem arz eden planlar; İl Çevre Düzeni Planlarıdır. Aslen, çevre düzeni planları İstatistik Bölge Birimleri için yapılmasına rağmen Amasya ilinin de içinde bulunduğu TR83 bölgesi için 2008 yılında kesinleşen Çevre Düzeni Planında Amasya ili yer almamış, bununla beraber sadece Amasya ili için yapılan Çevre Düzeni Planı 2009 yılında onaylanmıştır. İlin ihtiyacını karşılayamaması gerekçe gösterilerek Çevre Şehircilik Bakanlığınca 2015 yılında revize edilmiştir (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Mülakat verileri, 2017).

Bir ilin gelişmesi için yatırımları yönlendirici rol oynayan Çevre Düzeni Planları; bölgelerin veya illerin ekonomik, sosyal ve çevresel açıdan gelecekleri hakkında önemli kararlar getirmektedirler. Amasya Stratejik Eylem Planı çevre ve altyapı sektörel eylem planlaması için Çevre Düzeni planı kararları çok önemli bir yönlendirici konumundadır. Bu yüzden çevre ve altyapı konusu ile ilişkili olan bu kararların özet olarak verilmesi yerinde olacaktır (ÇDP, 2017). Çevre düzeni planında çevre sorunlarının çevre sorunlarının çözümüne yönelik olarak alınan kararlar maddeler halinde verilmiştir:

- İl merkezi, ilçe, belde ve köylerde kanalizasyon sistemleri tamamlanacaktır.
- Kanalizasyon sistemleri, atık su arıtma sistemi ile sonuçlandırılacak ve tüm yerel yönetimler arıtma tesislerini en kısa zamanda yapıp ve işletmeye açacaklardır.
- Trafiğin yoğun olduğu saatlerde ve yoğun yerleşim yerlerinde, egzoz salınımları için trafik kontrolü ve ortam ölçümleri güçlendirilecektir. Bunun yanında gürültü ve görüntü kirliliği için mevcut yönetmelikler doğrultusunda hareket edilecek ve teknolojik imkânlar kullanılacaktır.
- Yerleşimlerden kaynaklı evsel, endüstriyel, tıbbi ve tehlikeli atıkların büyük çoğunluğu düzensiz (vahşi) depolama ile baştan savma bertaraf edilmektedir. Ancak 2006 yılında kurulan AKAB ilin bu probleminin çözümü için önemli bir birliktir. Bu nedenle bu birliğe tüm belediyelerin üye olması desteklemelidir.
- Katı atık depolama tesisleri olan yerel yönetimlerin aslında sadece evsel nitelikli atıkları depolama alanları vardır. Ancak bu depolama alanlarına sanayi, endüstri, tıbbi ve tehlikeli atıklarda bırakılmaktadır; bu konuda önlem almaya yönelik çalışmaların yapılması gerekmektedir.
- Depolama alanlarına getirilmeden atıklara kaynağında ayrıştırma yapılması için yerel halkbilinçlendirilecektir.
- Yerel yönetimlerin mesafe olarak yerleşime yakın olan yerler için (maksimum 25 km) evsel atık depolama; geri dönüşüm ve gübre amaçlı kullanıma yönelik kompostlaştırma tesisleri bir an önce kurulacaktır. Bunun yanında tıbbi, tehlikeli, sanayi ve endüstri kaynaklı tesis atıkları için ilçeler arası optimum uzaklık noktasına göre komplike bir depolama tesisi kurulacaktır.
- Havaalanı ulaşımını güçlendirecek bağlantı yollarının oluşturulması gerekmektedir.
- Amasya Merkez'de 2. çevre yolunun Boğazköy-Yıldızköy arasından geçmesi,
- Uluköy-Alpaslan-Destek üzerinden geçen tarihi Roma Yolunun 2. kademe olarak geliştirilmesi,
- Taşova-Turhal ulaşımını güçlendirmek amacıyla, Dört Yol köyü ve Aydınca Belediyesi arasında 2. kademe karayolu oluşturulması,
- Suluova-Havaalanı arasındaki köy yolunun 2. kademe karayolu haline getirilmesi,
- Göynücek OSB'nin, Merkez ilçeye bağlı Toklucak Köyü üzerinden Çorum yoluna bağlanması ve bu yolun derecesinin 2. kademe karayoluna yükseltilmesi,
- Suluova İlçesinin Eraslan ve Havaalanı karayolu bağlantılarının geliştirilmesi,
- Taşova-Lâdik karayolu 2. kademeye yükseltilmesi,
- Göynücek'in gelişiminde en önemli etkenlerin başında gelen Merkez ilçe-Göynücek karayolu hattının derecesinin 2. kademe yapılması önerilmektedir.

Bunların yanı sıra; demiryolu için şu kararlar getirilmiştir:

- Üst ölçekli plandan gelen Havza-Merzifon-Çorum-Sungurlu-Delice demiryolu hattının uygulamasına geçilecektir.

- TR 83 Bölgesi Çevre Düzeni Planı'ndan gelen Merkez ilçe-Taşova-Erbaa demiryolu hattı hızla yapılacaktır. Daha sonra Merkez ilçe-Doğantepe üzerinden Mecitözü'ne yapımına karar verilen demiryolu hattının uygulamasına geçilecektir. Bu hat daha sonra Çorum'a bağlanacaktır.
- Merkez ilçe-Suluova arasında çalışan raybüs hattı havaalanı üzerinden Merzifon'a, oradan da Gümüşhacıköy'e, ikinci etapta ise Hamamözü'ne uzatılacaktır (ÇDP, 2017).

5.3. Çevre ve Altyapı Sektörü Ekseninde Amasya İli Durum Değerlendirmesi

5.3.1. Demografik ve Yönetmel Yapı

Amasya ilindeki altyapı, çevre ve kentleşme-kent planlama verilerini değerlendirebilmek için ilin demografik ve yönetmel yapısının özelliklerinin bilinmesi gerekmektedir. Amasya ilinde biri merkez ilçe olmak üzere toplam yedi (7) adet ilçe bulunmaktadır. Bunlar, nüfus büyüklük sırasına göre, Amasya, Merzifon, Suluova, Gümüşhacıköy, Taşova, Göynücek ve Hamamözü ilçeleridir. Merkez ilçede 100 köy, Merzifon'da 71 köy, Suluova'da 40 köy, Gümüşhacıköy'de 44 köy, Taşova'da 63 köy, Göynücek'de 38 köy ve Hamamözü'nde 17 adet köy olmak üzere Amasya il sınırları içinde toplam 373 adet köy bulunmaktadır (Amasya İl Özel İdaresi, Brifing Raporu, 2017).

2017 yılı verilerine göre Amasya ilinde kentsel yerleşmelerde (il ve ilçe merkezleri) 245.502 kişi yaşarken kırsal alanlarda yaşayanların sayısı 84.416 olarak belirlenmiştir. Amasya ilinde kentsel ve kırsal alanlarda yaşayan kişi sayısının 2000 ve 2017 verilerine göre değişimi, ilçelere göre köy sayısı, ilçelerin yıllara göre kentleşme oranları tablo 2'de verilmektedir (Amasya İl Özel İdaresi, Brifing Raporu, 2017).

Tablo 2'de görüldüğü üzere son 17 yılda Amasya toplam il nüfusu % 9,7 oranında azalmıştır. Kuşkusuz bu azalış kırsal alandaki nüfus azalışı ile ilgilidir. Ancak Amasya ve Merzifon kentlerinde ise nüfus artışı meydana gelmiştir. Amasya, Merzifon, Göynücek kent nüfuslarında önemli artış oranları meydana gelirken diğer ilçelerde (Gümüşhacıköy hariç) hem kentsel nüfuslarda hem de kırsal nüfuslar da dramatik düşüşler meydana gelmiştir. Amasya Merkez ilçe kentleşme oranının 17 yıl içinde %55,7'den % 81,5'e çıkması dikkat çekicidir. İl bazındaki kentleşme oranı da artmıştır. İl bütünü olarak bakıldığında ilin nüfus kaybetmesi; ekonomik yapı ve istihdam yapısının sorunlu olduğunun bir göstergesidir (Amasya İl Özel İdaresi, Brifing Raporu, 2017).

Tablo 2 Amasya ili Demografik Yapısının 21. Yüzyıl İçindeki Değişimi

	2000 Nüfusu	2017 Nüfus	2000-2017 Artış Oranı (%)	2000 Kentleşme Oranı (%)	2017 Kentleşme Oranı	2017 Köy Sayısı
Amasya Merkez İlçe Kent (*)	74.000	113.000	+ % 52	% 55.7	% 81.5	
Amasya Merkez İlçe Kırsal	58.814	26.576	- % 54			100
Merzifon -Kent	45.613	57.728	+ % 26.5	% 67.8	% 80.3	
Merzifon -Kırsal	21.668	14.125	- %34.8			71
Suluova -Kent	42.175	38.238	- % 9.3	% 78.7	% 82	
Suluova -Kırsal	11.408	8.390	- % 26.5			40
Gümüşhacıköy -Kent	14.057	14.511	+ % 3.2	% 47.2	% 63.6	
Gümüşhacıköy -Kırsal	15.738	8.301	- % 47.2			44
Taşova -Kent	15.556	11.152	- % 28.3	% 27.3	% 36.7	
Taşova -Kırsal	41.494	19.127	- % 53			63
Göynücek -Kent	2.776	5.175	+ % 86.4	% 15.8	% 48.3	
Göynücek -Kırsal	14.838	5.543	- % 62.6			38
Hamamözü -Kent	1.511	1.493	- % 1.19	% 24.5	% 39.7	
Hamamözü - Kırsal	4.650	2.264	- % 51.3			17
Toplam Kentsel	195.688	245.502	+ % 25.4	% 53.7	% 74.4	
Toplam Kırsal	168.610	84.416	- % 49.9			373
Toplam İl Nüfusu	364.298	329.918	- % 9.4			

*Ziyaret beldesi 2017 verisi itibarıyla kentsel alanlara dahil edilmiştir.

5.3.2. İçme Suyu Kaynakları, İçme Suyu Şebekesi ve İçme Suyu Arıtma Tesisleri ile ilgili Bulgular

Amasya il merkezi (kenti) kentsel içme suyu Akdağ'dan Aktaş-Karakise ve Koçalan gözlerinden drenajla alınıp 60 km. uzakta 700'lük çelik borularla kente ulaşmaktadır. Akdağ içme suyunun normal şartlarda en düşük debisi 160 lt/sn. dir (Amasya Belediyesi, Amasya Belediyesi Birifing Raporu,, 2017). Bunun yanı sıra merkez ilçede 15 adet kuyu olup, içme suyunun bir kısmı da bu kuyulardan sağlanmaktadır. İçme suyu şebekesi 368 kilometre uzunluğundadır. İçme suyu hatlarında var olan ve oranı %72'ye kadar varan kaçaklar önemli bir problem oluşturmaktadır. Merkez ilçede toplam 160 su deposu olup bunların 112 adedi sıhhi niteliktedir. Güncel bir gelişme olarak; Amasya-Suluova karayolu üzerinde bulunan Boğazköy yerleşimin yaklaşık 3 kilometre kuzeyinde bulunan Değirmendere baraj göletinden Amasya kentine içme suyu getirilmesi planlanmaktadır (Amasya Belediyesi, Mülakat Verileri, 2017a). Bu durumda, suyun Amasya kent sınırına getirilmesi için yaklaşık 15-20 kilometre uzunluğunda bir isale hattı gerekmektedir. Aynı şekilde içme suyu sağlamak için Yeşilirmak Havza Koruma Eylem Planı kapsamında yer alan Amasya-Merkez- Akdağ Göleti (içme suyu) DSİ tarafından yatırım programına alınmıştır (YHKEP, 2007). Bu projelerin tamamlanması ve hayata geçirilmesiyle içme suyu arıtma tesisine de ihtiyaç duyulacağı açıkça görülmektedir.

Merzifon ilçe merkezi içme suyu ihtiyacını 14 adet sondaj kuyusu ile Muşruf Deresi ve Şırgayıp kaynaklarından gelen cazibeli sular ile sağlamaktadır. Yeraltından elektrik enerjisi ile depolara basılan su miktarı toplam şebekeye verilen suyun yaklaşık % 92'sini oluşturmaktadır. 236 lt/sn su, ilçe şebeke hattına verilmektedir. Bunun 218 lt/sn'lik kısmı sayıları 14'ü bulan yeraltı su kuyularından geri kalan %8'lik kısmı olan 18lt/sn kaynak sularından temin edilmektedir (ÇDP, 2017). Şebeke uzunluğu 269 kilometredir. Mevcut borular asbest içerdiği için değişmesi gerekmektedir. İçme suyu arıtma tesisi bulunmamaktadır. İlçede toplam 80 adet su deposu olup bunların 44 adedi sıhhi niteliktedir (Merzifon Belediyesi, Mülakat Verileri, 2018).

Suluova İlçesinde, içme kullanma suyu ihtiyacını karşılamak için kaynak ve gölet suları kullanılmaktadır. Bu şekilde yerleşmenin içme ve kullanma suyu ihtiyacının %100 karşılanmaktadır. Suluova içme-kullanma suyu temin ve dağıtım sistemlerindeki kaçak ve su kayıplarının kontrolü için bakım ve onarım çalışmaları gerekmektedir. İçme suyu arıtma tesisi bulunmamaktadır (Suluova Belediyesi , 2018)

Gümüşhacıköy ilçe merkezinde kentsel su temini için çekilen suyun % 20'si kaynak, % 80'ni sondaj suyu ile karşılanmaktadır. İçme suyu şebekesi ilçe toplamında 235 kilometre uzunluğundadır. İçme suyu arıtma tesisi bulunmamaktadır. Merkez ilçede toplam 48 su deposu olup bunların 41 adedi sıhhi niteliktedir (Gümüşhacıköy Belediyesi, Mülakat Verileri, 2018). İçme suyu sağlamak için Yeşilirmak Havza Koruma Eylem Planı kapsamında yer alan Gümüşhacıköy Camiboğazı Göleti DSİ tarafından yatırım programına alınmıştır (YHKEP, 2007).

Taşova ilçesinde kentsel su temini için çekilen suyun tamamı kaynak suyundan karşılanmaktadır. Bu suyun tamamı evsel amaçlı olarak kullanılmaktadır. İçme suyu arıtma tesisi bulunmamaktadır. Merkez ilçede toplam 128 su deposu olup bunların 59 adedi sıhhi niteliktedir (Taşova Belediyesi , 2018).

Göynücek ilçe merkezindeki içme suyu ihtiyacının %20'si cazibeli bir şekilde Saz Mevkiinden (1700 metre mesafeden) karşılanmakta ve PVC boruyla depoya aktarılmaktadır. Geri kalan %80'lik kısmı ise Çayırılık Mevkiinde bulunan tesis edilmiş olan iki (2) adet sondaj kuyusundan (derin kuyu) 1.470 metre, 200'lük çelik boru isale hattı ile depoya aktarılmaktadır. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen suyun tamamı içme-kullanma suyu olarak kullanılmaktadır. Kaynaktan ilçe şebekesine mevsimsel olarak değişmekle beraber 2-3 lt/sn su gelmektedir. Şebeke uzunluğu 13 kilometredir. İlçe içme suyu arıtma tesisi bulunmamaktadır. Merkez ilçede toplam 51 su deposu olup bunların 36 adedi sıhhi niteliktedir (Göynücek Belediyesi, 2008).

Hamamözü ilçe merkezinin içme ve kullanma suyu ihtiyacını (2) adet kuyudan sağlanmaktadır. Özellikle yaz aylarında veya arıza durumlarında Hamamözü'nün başlıca ekonomik tesisi olan otelin kaplıcasının yeterli su alamadığı belirtilmektedir. İlçenin termal turizm bölgesi olması nedeniyle yaz aylarında yerli ve yabancı turistlerle oluşan nüfus artışına bağlı olarak hizmet ulaştırılan nüfus sayısı değişiklik göstermektedir. Bu yüzden kaplıca için yeni bir kuyu açılma gerekliliği ifade edilmektedir. İçme-suyu hattındaki kaçak oranı % 65' olarak belirlenmiştir. Bunun nedeni içme-kullanma suyu hattının köy zamanından kalması ve hattın eski olmasından kaynaklanmaktadır. Merkez ilçede toplam 23 su deposu olup bunların 18 adedi sıhhi niteliktedir (Hamamözü Belediyesi, 2018).

Kırsal Alanlarda İçme Suyu Temini

Kırsal yerleşmelerin hemen hemen hepsinde içme suyu şebekesi bulunmaktadır. Bununla beraber, kırsal alanlarda içme suyu şebekesinin ulaşmadığı nüfus sayısı 2017 sonu verilerine göre 512'dir. İçme suyu ihtiyacı şebekeden karşılamayan hanehalkı su ihtiyacını köy çeşmelerinden sağlamaktadır. Bu nüfusun 32'si merkezde, 9'u Göynücek'de ve 471'i Taşova'nın kırsal alanında yaşamaktadır. Bununla birlikte, yine kırsal alanları baz aldığımızda, içme suyu kaynağı yetmeyen, tesisi yetersiz veya kaynak arayışında olan kırsal nüfus toplam olarak Amasya genelinde 10329'dur (Toplam kırsal nüfusun % 12,2'si). Bu nüfusun ilçelere göre dağılım ise; Merkez-kırsal: 4883, Merzifon-kırsal: 2902, Suluova-kırsal:0, Gümüşhacıköy-kırsal: 174, Taşova-kırsal: 1902, Göynücek-kırsal: 428, Hamamözü- kırsal: 40 kişidir (Amasya İl Özel İdaresi, Mülakat Verileri, 2018).

Endüstriyel Su Temini

Amasya İli genelinde mevcut olan hidroelektrik santralleri enerji üretmek amacıyla Yeşilirmak ve Çekerek Irmağının sularından faydalanmaktadır.

İl genelinde madencilik sektöründe mermer fabrikaları bulunmaktadır. Mermer fabrikaları, mermer işleme tesislerinde kullandıkları suyu geri dönüşümlü olarak kullanmaktadırlar. Ayrıca beton santralleri ve kömür zenginleştirme tesislerinde de su geri dönüşümlü olarak kullanmaktadır.

Amasya OSB, Merzifon OSB; Suluova OSB ve Taşova KSS'si için bir ayrı dağıtım hattı yoktur. Bu alanlar mevcut şebekeden ve sondaj kuyularından beslenmektedir(Amasya Belediyesi, Mülakat Verileri, 2017a; Merzifon Belediyesi, Mülakat Verileri, 2018; Suluova Belediyesi , 2018).

5.3.3. Kanalizasyon ve Atık Su Arıtma

5.3.3.1. Kanalizasyon Sistemleri

Amasya Belediyesi hizmet alanı içerisinde bulunan yerleşim yerlerinin kanalizasyon sistemleri uzun yıllardır kullanılmaktadır. İsale hattı yaklaşık 212 kilometre uzunluğundadır. 2016 yılı itibariyle Amasya Merkez İlçede % 99'luk nüfus kanalizasyon sisteminden yararlanmaktadır. Kanalizasyon sisteminden yararlanmayan kısım ise belediye bünyesine yeni katılan il merkezine uzak olan küçük yerleşim yerleridir. İl ve ilçe belediyelerinin brifing raporlarında, bu yerlerle ilgili gerekli plan ve proje çalışmalarının tamamlanmasının ardından oluşturulan yeni kanalizasyon sistemlerinin mevcut kanalizasyon sistemi ile bütünleştirileceği ifade edilmiştir.

Amasya Belediyesi Atık su Arıtma Tesisi 2015 yılında faaliyete başlamıştır. Hizmet verdiği nüfus belediye nüfusunun % 96'sı kadardır. Arıtma tesisine atık sular, ildeki belirli bölgelerde bulunan 10 adet ayrı terfi istasyonunda toplanarak iletilmektedir. Arıtma tesisinin fiziksel ve biyolojik türde tasarımı yapılmıştır. Tesisin günlük kapasitesi 12.000 m³/gün dür. Tesisten günlük ortalama 7-10 ton arıtma çamuru çıkmaktadır. Çamurun gerekli analizleri yapılmış, tehlikesiz atık olarak değerlendirilmiştir ve ilde bulunan düzenli depolama sahasına gönderilmektedir (Amasya Belediyesi, Brifing Raporu, 2017).

Merzifon ilçesindeki yeni kanalizasyon sisteminin, 2009 yılında kesin kabulü yapılmıştır. Eski kanalizasyon sistemi ise yağmur suyuna terk edilmiştir. İlçede toplam isale hattı uzunluğu 297 kilometre, Merzifon şehrinde ise 42 kilometredir. İmar planında yol olarak gözükp açık durumda olan yerlerin tamamına yakın kısmında kanalizasyon şebekesi vardır. Kanalizasyon şebekesi olmayıp fosseptiği olan, şebeke yapımı için düzenleme programına alınan sadece 1 adet mesken bulunmaktadır. Atık su arıtma tesisi projesi inşaatı 2017 yılı içerisinde bitmiş ve tesis faaliyete geçmiştir (Merzifon Belediyesi, Mülakat Verileri, 2018).

Suluova ilçesinin tamamında kanalizasyon şehir şebeke hattı bulunmaktadır. Kanalizasyon sistemi kent nüfusunun %95'ine hitap etmektedir. Mevcut kanalizasyon sistemi arıtma tesisi ile sonlanmamaktadır. Ancak ilçede yapılan hayvancılık faaliyetleri sonucunda oluşan hayvansal atıkların kanalizasyon şebeke hattına bağlanması kanalizasyon şebekesi ile ilgili önemli sorunlar yaşanmasına neden olmaktadır. Mevcut durumda olan kanalizasyon ilçenin güney batısından geçen Tersakan çayına deşarj edilmektedir. Bu nedenle Tersakan çayında ve bağlı olduğu Yeşilirmak'ta ciddi oranda kirlilik meydana gelmektedir. Yeşilirmak havzası koruma projesi çerçevesinde atık su arıtma tesisinin öncelikle yapılması gerekmektedir. Atık Su Arıtma Tesis'i'nin yapılması projesin Avrupa birliği (İPA) hibe yatırım programına alınmış olup proje ile ilgili çalışmalar devam etmektedir (Suluova Belediyesi , 2018).

Gümüşhacıköy ilçe merkezinde kanalizasyon isale hattı uzunluğu 186 kilometredir. Söz konusu kanalizasyon sistemini ilçe nüfusunun % 99'u tarafından kullanmakta olup, % 1'lik kısmı binalarının yollara olan kod farkından dolayı bu hizmetten yararlanamamaktadır (Gümüşhacıköy Belediyesi, Mülakat Verileri, 2018).

Taşova İlçesinde kanalizasyon şebekesi ve yağmursuyu şebekesi hatları tamamlanmış olduğundan ilçe nüfusunun tamamı kentsel kanalizasyon sistemi hizmetinden yararlanmaktadır. İsale hattı uzunluğu 57 kilometredir. İlçenin atık su arıtma tesisinin inşaatı tamamlanmış olup, mekanik aksamının montajı yaptırılarak faaliyete geçirilecektir (Taşova Belediyesi , 2018).

Göynücek İlçe merkezinde 3 adet mahalle bulunmakta olup, kanalizasyon şebekesine sahip olmakla beraber %98'i kanalizasyona bağlıdır, %2'i ise foseptik sistemine sahiptir. İsale hattı uzunluğu 11,5 kilometredir (Göynücek Belediyesi, 2008).

Hamamözü İlçesinde toplamda 26 kilometre uzunluğunda bir kentsel kanalizasyon sistemi mevcut olup, bu kanalizasyon sistemi 1970'li yıllardan itibaren ilavelerle oluşmuştur. Söz konusu kanalizasyon sistemini ilçe nüfusunun %99 'u tarafından kullanılmaktadır. Nüfusun %1'lik kısmı ise binalarının yollara olan kod farkından dolayı bu hizmetten yararlanamamaktadır. Ancak ilçe kanalizasyon şebekesinin eski olması ve o günün teknolojik şartları ile yapılmış olmasından dolayı bugünkü ihtiyacı karşılayamamaktadır. Kanalizasyon sisteminde sık sık arızalar meydana gelmekte, kullanılmış olan beton bızlerden kaynaklanan olumsuzluklar yaşanmaktadır. Kanalizasyon sisteminin tamamı atıksu arıtma tesisine bağlı olmakla birlikte 2010 yılında yapılmış olan Atık Su Doğal Arıtma Tesisi çalışmamaktadır. Bu nedenle ilçe kanalizasyonu arıtmaya tabi tutulmadan dere yatağına deşarj edilmektedir (Hamamözü Belediyesi, 2018).

Kırsal yerleşmelerde genelde kanalizasyon sistemiyle fosseptiğe bağlı olarak veya en yakın dereye deşarj yöntemi ile hizmet verilmektedir. Genel sisteme bağlı olmayan ve kendi fosseptiği mevcut olan kırsal nüfus toplam 1322 olup toplam kırsal nüfusun % 1,6'sını oluşturmaktadır. Bu nüfusun ilçelere göre dağılımı şöyledir (Amasya İl Özel İdaresi, Mülakat Verileri, 2018):

Merkez İlçesi- kırsal: 697

Merzifon ilçesi- kırsal: 277

Suluova ilçesi- kırsal: 50

Gümüşhacıköy ilçesi- kırsal: 245

Taşova ilçesi- kırsal: 900

Göynücek ilçesi- kırsal: 43

Hamamözü ilçesi-kırsal: 10

5.3.3.2. Yağmur Suyu Toplama Sistemleri

Amasya Merkez ilçede yeni yapılan ve uzunluğu 29 kilometre olan yağmur suyu şebekesi bulunmaktadır. Yatırımın finansman kaynağının tamamı (9 milyon TL) İller Bankası'ndan alınan kredi ile sağlanmıştır. Proje, Ağustos 2017 döneminde tamamlanarak hizmete girmiştir.

Yerleşmelerde kanalizasyon ve yağmur suyu toplama sistemlerinin ayrılması eylemi kapsamında; Merzifon belediyesi Yağmur Suyu Projesi İller Bankası tarafından 06.11.2016 tarihinde onaylanmıştır (Merzifon Belediyesi, Mülakat Verileri, 2018).

Suluova'da da Yağmur Suyu Projesi yapılmış olup İPA kapsamında hayata geçirilmesi beklenmektedir. Yağmur suyu altyapı projeleri tamamlanmış olup AB İPA-II yararlanmak üzere ilgili Bakanlığa sunulmuştur (Suluova Belediyesi , 2018).

Taşova ilçesinde yaklaşık 7 kilometre uzunluğunda bir yağmur suyu hattı bulunmaktadır. Göynücek ve Hamamözü ilçe merkezlerinde ise yağmur suyu şebekesi bulunmamaktadır(Taşova Belediyesi , 2018; Hamamözü Belediyesi, 2018).

5.3.3.3. Atık Su Arıtma

İl genelinde bir Merkez İlçede, diğeri Merzifon ilçesinde olmak üzere iki adet atık su arıtma tesisi, bir adet de paket atık su arıtma tesisi bulunmaktadır.

Amasya ili, Merkez İlçesi, Ziyaret Beldesi civarında Amasya Belediye Başkanlığı tarafından gerçekleştirilen 147.900 kişi eşdeğer nüfuslu atıksu arıtma tesisi projesi, keşif bedeli 29 milyon Euro'dur. Atık su arıtma tesisi alanı, Amasya şehir merkezinden yaklaşık 6 km uzaklıkta Ziyaret Beldesi'nin güney doğusunda bulunmaktadır.

Tesis alanı yaklaşık 25.700 metrekare büyüklüğündedir. Tesis iki kademeli olarak inşa edilmiştir; I. Kademede 116.600 kişi, II. Kademede 147.900 kişi eşdeğer nüfusa göre hesaplamalar yapılmıştır. 2017 sonu itibarı ile Amasya atık su arıtma oranı: % 97 olarak kayıtlara geçmiştir (Amasya Belediyesi, Mülakat Verileri, 2017a).

Merzifon'da yapılan atık su arıtma tesisi de 2017 yılı itibarıyla devreye girmiştir (Merzifon Belediyesi, Mülakat Verileri, 2018). Taşova ilçesinde, Biyolojik arıtma tesisi inşaat çalışmaları tamamlanmıştır. Makine ve ekipman alımı yapılmış olup, montaj aşaması tamamlanmamıştır. Taşova atık su arıtma tesisi inşaat durumunda olup işletmeye alınmamıştır (Taşova Belediyesi , 2018). Suluova ilçesinde Atık Su Arıtma Tesisinin yapılması beklenmektedir (Suluova Belediyesi , 2018). Gümüşhacıköy ilçesinde Atık Su Arıtma tesisi için İller Bankası Proje çalışması devam etmektedir (Suluova Belediyesi , 2018). Hamamözü ilçesinde 2010 yılında yapılmış olan Atık Su Doğal Arıtma Tesis çalışmamaktadır (Hamamözü Belediyesi, 2018). Göynücek ilçesinde Atık Su Arıtma tesisi bulunmamaktadır. Paket Arıtma tesisi ise merkeze bağlı 2073 nüfuslu Kayabaşı beldesinde bulunmaktadır (Gümüşhacıköy Belediyesi, Mülakat Verileri, 2018).

Suluova, Gümüşhacıköy ve inşası devam etmekte olan Taşova Atık Su Arıtma tesisleri; Orman ve Su İşleri Bakanlığınca hazırlanan Yeşilirmak Havzası Koruma Eylem Planında da vurgulanmış ve Eylem planına dahil edilmiştir. Aynı şekilde bu plana dahil edilen bir başka eylem ise Amasya Merkez OSB Atık Su Arıtma Tesisleridir (YHKEP, 2007).

5.3.3.4. Organize Sanayi Bölgeleri Atık Su Tesisleri

Amasya il sınırları içinde halihazırda şu an itibarıyla sadece Merzifon OSB'de Atık Su Arıtma Tesis (AAT) bulunmakta ve günlük fiziksel ve biyolojik olmak üzere 300 ton civarında atık su arıtılmaktadır. Amasya ve Suluova Atık Su Arıtma Tesisleri proje halindedir. Amasya OSB Atık Su Arıtma tesisinin fizibilite çalışması ve projesi hazır olup günlük 350 metreküp kapasiteli arıtma tesisinin kurulmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Suluova OSB Atık Su Arıtma tesisi, 3000 kişinin atığını işleyecek, günlük 600m³ kapasiteli tesisin projesi tamamlanmıştır; ancak, projesi tamamlanmış olmasına rağmen gerekli olan bütçenin henüz temin edilememiş olması nedeniyle henüz uygulanmamıştır. Suluova Besi OSB'de de atık su tesisine su ve çevre kirlenmesini önleme anlamında ihtiyaç bulunmaktadır (Merzifon Belediyesi, 2018; Suluova Belediyesi , 2018).

5.3.4. Katı Atık Bertarafı

Amasya Katı Atık Yönetimi Projesi kapsamında Amasya Merkez, Merzifon, Suluova ve Gümüşhacıköy ilçeleri ile 9 adet belde belediyesinin katı atık yönetimini amaçlayan bir sistem oluşturularak yapımı tamamlanan katı atık bertaraf tesisleri Eylül 2010 tarihinden itibaren üye belediyelere hizmet vermeye başlamıştır.

67 hektarlık bir alanda bulunan tesiste; Kantar binası, İdari bina, Atölye ve garaj binası, üç hücreden oluşan katı atık depolama alanı, çöp sızıntı suyu dengeleme havuzu, sızıntı suyu ön arıtma ünitesi, tıbbi atıklar için tıbbi atık sterilizasyon ünitesi, pilot ölçekli kompost ünitesi ve ambalaj atıkları ayırma ünitesi bulunmaktadır (AKAP, AKAP Faaliyet Raporu, 2018). 16 Eylül 2010 tarihinden itibaren yeni düzenli depolama sahası AKAB kontrollüğün de çöp kabulüne başlamıştır. Ayrıca Amasya merkez ve 3 ilçe de (Merzifon, Suluova, Gümüşhacıköy) büyük hacimli atıkların ekonomiye kazandırılacağı geri dönüşüm merkezleri, Merzifon ve Akınoğlu Belediyelerine transfer istasyonları yapılmıştır. Yine bu proje kapsamında tüm belediyelerin mevcut vahşi çöp döküm sahaları da kapatılarak rehabilite edilmiştir. 67 hektar alan üzerine kurulu tesiste ,13 hektar depolama alanı mevcut olup planlanan kapasitesi toplam 2.400.000 tondur. Tesisin ekonomik ömrü, 2040 yılı olarak hesaplanmıştır (AKAP, AKAP Faaliyet Raporu, 2018).

AKABkatı atık düzenli depolama sahasında oluşan depo gazından elektrik enerjisi üretilmesi amacıyla kurulmuş olan Gaz Santrali 30 Ekim 2014 tarihinde devreye girmiştir.

Kurulu gücü yıllık yaklaşık 1,2 Mw/saat olup buna bağlı olarak 3 yıl içerisinde kapasitesi kademeli olarak 2,4 Mw 'a çıkartılacaktır. Bu, rakam da, yaklaşık 10 bin konutun 1 yıllık enerji ihtiyacını karşılayacak niteliktedir. Proje 1500 m³/saat seviyesinde oluşan ve karbondioksit gazından 23 kat daha fazla sera gazı etkisine sahip metan gazının doğaya salınımının önüne geçilecektir. Bu rakam bir başka ifade ile yıllık 24.000 ton karbondioksitin doğaya salınımının engellenmesi anlamına gelmektedir (AKAP, AKAP Faaliyet Raporu, 2018).

AKAB Katı Atık Bertaraf tesislerinin toplamda 312.000 kişilik bir nüfusa hizmet ettiği söylenebilir. Bu rakam; Amasya ili toplam nüfusunun yaklaşık %94,5'ini oluşturmaktadır. Bu bağlamda atık tesisi sadece belediyeler aracılığı ile kentsel alanlara değil, aynı zamanda İl Özel İdaresi vasıtasıyla kırsal yerleşmelere de hizmet vermektedir. Bununla beraber Hamamözü ilçe merkezindeki katı atıklar Çorum, Taşova ilçesinde toplanan katı atıklar ise Yeşilirmak Belediyeleri Katı Atık Yönetim Birliğinin Tokat'ın Erbaa ilçesindeki düzenli katı atık depolama tesisine nakledilmektedir. Bunun yanı sıra, kırsal yerleşmelerden bazılarında AKAB'a katı atık transferi olmamaktadır. Kırsal alanda yaklaşık 4850 kişilik bir nüfusun çöpü toplanmamaktadır (Amasya İl Özel İdaresi, Brifing Raporu, 2017). Bu rakam toplam kırsal nüfusun %5,7'sini oluşturmaktadır. Bu nüfusun ilçelere göre dağılımı şöyledir:

Merkez İlçe: 1100
Merzifon: 800
Suluova:50
Gümüşhacıköy:590
Taşova:1800
Göynücek: 340
Hamamözü: 170

"Hafriyat Toprağı İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği" kapsamında Amasya il merkezi dahilinde 4 adet hafriyat sahası bulunmaktadır. İlçe belediyeleri sınırlarında birer adet, Ziyaret belde belediyesinde 1 adet hafriyat sahası bulunmaktadır.

5.3.5. Doğalgaz Altyapısı ve Kullanımı

Amasya ilinde, 2008 yılından bu yana yakıt olarak doğalgaz kullanılmaktadır. Doğalgaz hizmeti Merkez ilçe, Merzifon ve Suluova'da konutlarda verilmektedir. Amasya il merkezinde doğalgaz ulaşan hane oranı %91 olmuştur. Amasya il merkezinde 22,6 çelik hat, 194 kilometre polietilen hat 64 kilometre servis hattı ve 8100 adet servis kutusu ile doğalgaz hizmeti verilmektedir (AKSA, 2017). Konutun yanı sıra, sanayi sektöründe de, doğalgaz kullanımı önem arz etmektedir. 2017 sonu itibarıyla sadece Amasya Merkez OSB'de doğalgaz kullanımı mevcuttur. Merkez ilçe için doğalgaz tüketiminin % 40'ı sanayi sektöründe olmaktadır. Özellikle doğalgaz kullanımının olması Suluova ve Merzifon OSB'leri için de önem arz etmektedir (ÇDP, 2017).

Sanayilerde doğalgaz kullanımının teşvik edilmesi konusunun yanı sıra, ilin 4. ve 5. büyük ilçeleri Gümüşhacıköy ve Taşova kentlerinde de doğalgaz hizmetinin yaygınlaştırılması gerekmektedir. Gümüşhacıköy Belediyesinde yapılan Mülakat da, Gümüşhacıköy ilçe merkezinde doğalgaz kullanımına bir an önce geçilmesi önemle vurgulanmıştır (Gümüşhacıköy Belediyesi, Mülakat Verileri, 2018). Çünkü Amasya kentinin topografyası ve kent merkezinin konumundan dolayı halen kömür kullanılan mahalleler özellikle kış aylarında kent merkezinde yoğun bir hava kirliliğine sebep olmaktadır.

5.3.6. Ulaşım Altyapısı

Karayolları

Amasya; komşu illerden Samsun, Çorum ve Tokat'a Devlet Karayolu ile bağlıdır. Aynı zamanda Avrupa-İran Uluslararası (E-5) Karayolu üzerindedir. Amasya ili içinde 294 kilometre devlet yolu, 210 kilometresi il yolu olmak üzere toplam 504 kilometre karayolu bulunmaktadır.

Köy Yolları

İl genelinde yolu bulunmayan yerleşim merkezi yoktur. Köy yollarının % 49.7'si asfalt, % 40.9'u ise stabilize'dir (Tablo 3). Yaz-kış ulaşım sorunu bulunmamaktadır. Amasya İl Özel İdaresi Stratejik Planı (2015-2019)'nda asfalt olmayan yolların asfalt kaplama yapılabilmesi veya mevcut stabilize yolların özelliğini koruması için her yıl 100 km stabilize kaplama yapılması planlanmıştır (Amasya İl Özel İdaresi Stratejik Planı 2015-2019, 2015).

Tablo 3 Amasya ili köy yolları durumu- 2017 (Amasya İl Özel İdaresi, Mülakat Verileri, 2018)

Yolun Tanımı	Yolun Cinsi-Anayol (Km.)			Toplam
	Asfalt	Stabilize	Tesviye	
Amasya Merkez İlçe	420	315	103	838
Merzifon	191	181	41	413
Suluova	151	107	6	264
Gümüşhacıköy	149	127	29	305
Taşova	283	297	34	614
Göynücek	134	73	22	229
Hamamözü	34	21	19	74
TOPLAM	1362	1121	254	2737

Demiryolları

Amasya, Sivas-Samsun demiryolu üzerinde Sivas'a 261 km. Samsun'a ise 134 km. uzaklıktadır. Amasya ili sınırları içinde 79 kilometre uzunluğunda demiryolu hattının yanı sıra iki adet gar noktası (Amasya-Hacıbayram) ve 6 istasyon (Kızılca, Kayabaşı, Eryatağı, Bovazköy, Suluova, Hacıbayram) bulunmaktadır. Modernizasyon çalışmaları kapsamında 28.09.2015 tarihi itibarıyla kapanmış olup şu an itibarıyla taşıma yapılmamaktadır. Hattın 03,09,2018 tarihinde ulaşımına açılması planlanmaktadır (TCDD, 2018).

Samsun-Amasya-Çorum-Kırıkkale Demiryolu Projesi 2016 yatırım programına etüt-proje olarak alınmıştır. Bütün proje kapsamında bölüm bölüm projelendirme ve ihale süreçleri devam etmektedir.

Samsun-Amasya-Kalın (Sivas) arasında yer alan demiryolu hattı 380 km uzunluğundadır. Modernizasyon Projesi kapsamında hattın iyileştirilmesi ile sinyalizasyon ve telekomünikasyon tesislerinin kurulumu sağlanacaktır. Proje ile ilgili olarak altyapı çalışmaları devam etmektedir. Amasya OSB' den demiryoluna 8.5 kilometre uzunluğunda bir hat ihtiyacı mevcuttur. Fizibilite çalışması yapılan proje için Ulaştırma Bakanlığı ve OSB arasında görüşmeler devam etmektedir (ÇDP, 2017).

Havayolu

Amasya Merzifon Askeri Havaalanı 2008 yılında sivil uçuşlara da açılmıştır. Merzifon şehir merkezine 6 kilometre, Amasya şehir merkezine ise 46 kilometre mesafede yer almaktadır. Havaalanı, Uluslararası uçuşlara kapalı olup yalnızca iç hatlara sefer düzenlenmektedir.

Havayolu servisleri ve havaalanı taksi hizmetleri ile ulaşım sağlanmaktadır. Merzifon Havaalanının 2008 yılında iniş kalkış yapan uçak sayısı 170 iken bu rakam 2015-2017 ortalamasında, yıllık 1164'e kadar çıkmıştır. Yolcu sayısı açısından bakıldığında 2008 yılında yolcu trafiği 13.888 iken bu rakam yine 2015-2017 ortalamalarında 155.969 yolcu olmuştur. 2008-2017 yılları arasında yolcu doluluk oranı % 77 olmuştur (Amasya Merzifon Havalimanı, 2018)

Kent İçi Ulaşım Sistemleri

Amasya kent merkezi için kent içi ulaşım bağlantılarında D-100 Karayolu ana ulaşım aksı olarak görülmektedir. Yeşilirmak Nehri'nin paralelinde gelişen yol, Çorum ve Tokat yollarına bağlanmaktadır. E-80 Karayolu'nun yakınında bulunan otopark, şehirlerarası insan ve yük taşımacılığında önemli bir yere sahiptir. Altmış metre genişlikteki çevre yolu bağlantısı kentin kuzeyinde Suluova yolu girişinden sonra batı yönde ayrılmakta kent yerleşmesinin batısından büyük oranda halihazır harita sınırları dışından, kentin güney çıkışında Ferhat su kemerinin olduğu bölgede Tokat-Çorum yoluna bağlantı sağlamaktadır. Çevre yolu kapsamında gerçekleştirilen Tünel Projesi; Amasya Merkez İlçede yer alan Nergiz Mahallesi ve Kurşunlu Mahalleleri arasını birbirine bağlayacak olup Harşena Dağı altından geçmektedir. Projenin toplam uzunluğu yaklaşık 1.123 metredir. 2018 yılı içinde ulaşımına açılması beklenmektedir (Koruma Amaçlı İmar Planı Raporu, s. 36) (Şekil 2)

Amasya kent ölçeğinde kent içi ulaşım ile ilgili yaşanan en büyük sorun Amasya il merkezinde görülmektedir. Çevre yolunun uzun yıllardır tamamlanamaması sonucu, D-100 karayolunun kentin içinden hatta kentin ticaret merkezinden geçmesi, topografik koşullardan dolayı alternatif yol bağlantıları için fazla imkanların olmaması, giderek artan taşıt sayısı nedenleriyle Amasya kent içinde yaşanan ulaşım ve trafik sorunu gün geçtikçe artmaktadır.

Çevre yolunun tamamlanmasının yanı sıra, kent içinde yapımı tamamlanmak üzere olan Ferhat Tünelinin de kent içi ulaşımına katılmasıyla beraber kent içindeki trafik sorununun kısa ve orta-kısa vadede çözüleceği düşünülmektedir. Ancak buna rağmen Amasya kenti için uzun vadede bir ulaşım planlamasının hazırlanması mutlak suretle gereklidir.

Şekil 4 Ferhat Tüneli Güzergahı (Koruma Amaçlı İmar Planı Raporu, s. 36).

Amasya kenti dışında ulaşım açısından sorunlar yaşanan bir diğer yerleşmede Merzifon ilçesidir. Taşıt sayısının her geçen gün fazlaşması, mevcut yolları ve otoparkları yetersiz kılmakta, hali hazırda genişlikleri yeterli olmayan yolların kapasiteleri artan trafiği kaldırmakta yetersiz kalmaktadır. Bunun yanı sıra, otopark alanları da oldukça yetersiz kalmaktadır. Merzifon kentinin topografik şartları Amasya kentine göre daha elverişli olduğundan yeni gelişme alanlarında yol ve otopark sisteminin geleceği düşünerek planlanması gerekmektedir.

5.3.7. Haberleşme Altyapısı

2017 yılı itibarıyla Amasya ilinde 367 PTT noktası, 15 PTT Bank ve 11 adet PTT matik bulunmaktadır.

Amasya'da Genişbant Abone Sayısı 15 yıl öncesinde hiç yokken 2016'da 256.168'e ulaşmıştır. Daha hızlı ve ekonomik internet bağlantısı için Amasya'da 2003 öncesi 771 kilometre olan fiber optik kablo uzunluğu yine 2017 yılı itibarıyla 1.555 kilometreye olmuştur.

Amasya il merkezi verilerine göre, bakır kablo uzunluğu 2032 kilometre, fiber optik kablo miktarı 1555 kilometredir. Bakır fiber kablo dönüşümü sürmektedir. Ayrıca, 3G alanlarında 4.5 G sistemine geçiş de, hedefler arasındadır (Türk Telekom Yazılı Mülakat).

Amasya ili sınırları içinde 2017 itibarıyla telefonsuz yerleşim yeri bulunmamaktadır. Amasya il merkezinde şu anda 44432 sabit hat bulunmaktadır. Bunun % 87'si dijital hatlardan oluşmaktadır.

5.3.8. Çevre Unsurları ve Kirlilik

Hava Kirliliği

Çevre Mühendisleri Odasının 2017 Hava Kirliliği Raporu'nda, Amasya, İstanbul, Ankara, Adana'nın hemen arkasından havası en kirli il olarak belirlenmiştir (ÇMO, 2017).

2008 yılında doğalgaz kullanımının başlamasına rağmen gerek Amasya kentinin topografik yapısı gerekse bu yönüyle bazı mahallelere doğalgaz hizmetinin götürülemeyişi ve trafik yoğunluğunun kent merkezinden geçmesinden dolayı egzoz gazı emisyonunun artması gibi sebeplerden dolayı özellikle kış aylarında yoğun bir hava kirliliği görülmektedir. Yapımı devam eden çevre yolunun inşaatının bitmesiyle trafikten kaynaklanan hava kirliliği probleminin önemli ölçüde azalacağı düşünülmektedir.

2006 yılında Amasya il merkezinde Meteoroloji İstasyonu bahçesinde 1 adet hava kalitesi izleme istasyonu kurularak Rüzgâr Hızı, Rüzgâr Yönü, Hava Sıcaklığı, Bağıl Nem, Hava Basıncı, Kükürt dioksit (SO₂) ve Partikül Madde (PM) ölçümü tam otomatik yapılmaktadır. Bunun yanı sıra;

- İl merkezine 1 adet trafik kaynaklı emisyon ölçüm istasyonu
- Merzifon ilçesinde 1 adet ısınma kaynaklı emisyon ölçüm istasyonu
- Suluova ilçesinde 1 adet ısınma kaynaklı emisyon ölçüm istasyonu kurulmuştur (ÇDP, 2017).

Amasya Merkez ilçede 7 adet, Merzifon ilçesinde 5, Taşova ilçesinde 1 adet ve Gümüşhacıköy ilçesinde 1 adet olmak üzere toplam 14 adet "Egzoz Emisyon Ölçüm Yetki Belgesi" sahibi firma tarafından yürütülmektedir. İlin en kalabalık nüfuslu 3. İlçesi olan Suluova ilçesinde bu türden bir kuruluşun olması zorunluluk olarak görülmektedir.

Amasya ilinde hava kirliliğini önlemeye yönelik yapılan çalışmaların değerlendirilmesi, yapılacak çalışmaların ve ilave alınabilecek tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 2013 yılında kabul edilen Temiz Hava Eylem Planı 2015 yılında revize edilerek 25.02.2016 tarihinde Bakanlığa sunulmuştur (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Mülakat verileri, 2017)

Su Kirliliği

Amasya ili içinde Yeşilırmak, Yeşilırmak kolu olan Tersakan Çayı, Çekerek Çayı ve Deliçay üzerinde su kirliliği bulunmaktadır. Bahsi geçen tüm akarsulardaki kirlilik sebebi olarak başlıca 5 faktör bulunmaktadır. Bunlar; evsel atık sular, evsel katı atıklar, sanayi kaynaklı atık sular, zirai ilaç ve gübre kullanımı ve hayvan yetiştiriciliğidir.

Özellikle Suluova ilçesinde bulunan 1000'e yakın işletmede 25.000-30.000 arasında besi hayvanı bulunmaktadır. Bu işletmelerden günde oluşan 350-400 ton hayvansal atığın büyük bir kısmı açık kanallar ile Tersakan Irmağına verilmekte oradan da Yeşilırmak'a kadar ulaşmakta ya da gelişigüzel araziye atılmaktadır. Tarımda doğal gübre olarak kullanılması toprak verimi ve ürün kalitesi açısından oldukça faydalı olan bu atıklar değerlendirilmemekte ve israf edilmektedir.

Bu durum Tersakan Irmağı ve dolayısıyla Yeşilirmak' ta nitrat ve fosfat miktarını artırarak kirliliğe sebep olmakta ve akarsulardaki ekolojik denge bozulmaktadır. Ayrıca Tersakan ırmağından tarla sulamacılığı yapılan arazilerde olumsuzluklar meydana gelmekte ve atıkların açık kanaldan nakli ile ilçede ağır bir koku ve sağlıksız bir ortam oluşmaktadır (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Mülakat Verileri , 2018; ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü, 2017).

Yeryüzü akarsularında yer altı suları da önemli kirlilik tehdidi ile karşı karşıyadır. Geldingen ovası yer altı suları, evsel atık sular ve zirai ilaç kullanımı, Aydınca Ovası yer altı suları; evsel atık sular, evsel katı atıklar, zirai ilaç ve gübre kullanımı, Suluova ovası yer altı suları zirai ilaç ve gübre kullanımı ile hayvan yetiştiriciliği, Merzifon-Gümüşhacıköy Ovası yer altı suları ise evsel atık sular, zirai ilaç ve gübre kullanımı ve madencilik faaliyetleri dolayısıyla kirlenmektedir. Amasya Belediyesine ait atık su arıtma tesisinin 2015 yılında faaliyete geçmiş olması akarsuların evsel kaynaklı kirlenme durumu üzerinde önemli bir şekilde azaltıcı rol oynamıştır (ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü, 2017).

Gürültü Kirliliği ve Gürültü Kontrolü

Stratejik Gürültü Haritaları ve Eylem Planları ile ilgili olarak; İl Merkez nüfusu 2017 yılına kadar 100.000 altında olduğundan dolayı Yönetmelik gereğince gürültü haritası hazırlanmamıştır. Bununla beraber Amasya il merkezi nüfusu 2018 yılı itibarı ile 113.000' ne ulaştığından yönetmelik gereği Stratejik Gürültü haritasının hazırlanması zorunlu hale gelmiştir. Bu sebeple, Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca gürültü haritası hazırlanması çalışmaları başlatılmıştır (Amasya Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018).

5.3.9. Çevresel Değerler

Flora-Fauna ve Orman Alanları

İl çevre durum raporu ve Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nden elde edilen bilgilere göre Amasya'da şimdiye dek 9 adet floristik çalışma gerçekleştirilmiştir. Bugüne kadar Amasya il sınırları içerisinde yapılmış olan tüm floristik araştırmaların incelenerek değerlendirilmesi sonucunda genel olarak 109 familya ve 589 cinse ait 1.949 bitki türünün Amasya il sınırları içerisinde yayılış gösterdiği belirlenmiştir. Bu veriye göre; Türkiye florasını oluşturan bitkilerin yaklaşık 1/5'i Amasya'da bulunmaktadır. Tespit edilen bu türlerinden 272 tanesi (%13.95) ise endemiktir (ÇDP, 2017; Amasya Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018).

Fauna türleri incelemesi sonucunda ise, Amasya'da 191 kuş türünün yanı sıra, yabani tavşan, kurt, kızıl tilki, vaşak, karaca, kızıl geyik, yaban domuzu, sincap, gelincik, porsuk, kirpi yarası, kör yılan, tarla kertenkelesi, bozkır lekesi, farklı kurbağa çeşitleri gibi hayvan türlerinin de yaşadığı tespit edilmiştir (ÇDP, 2017).

İl bütününde 220.670 hektar orman alanı olup bu alanlar genel olarak koru niteliğindedir. Orman alanları toplam arazi varlığının yaklaşık % 42'sini kaplamaktadır. Şu ana kadar 6 adet orman yangını çıkmış fakat anında müdahale edildiğinden orman alanlarında herhangi bir tahribat oluşmamıştır (Amasya Orman Bölge Müdürlüğü, 2018).

Koruma ve Sit Alanları

Amasya ili dahilinde "Milli Parklar", "Tabiat Anıtları" ve "Tabiat Koruma Alanları" ve bir adet "Tabiat Parkı" bulunmaktadır. Taşova İlçesinde yer alan Boraboy Gölü ve çevresindeki yaklaşık 259 hektar (2590000 metrekare) alan, 03.09.2013 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilmiştir. Boraboy gölü biyolojik çeşitliliği, endemik ve nesli tehlike altındaki türlerin varlığı ve göl ekosistemi ile önemli bir doğal alandır (ÇDP, 2017). Bunun yanı sıra Boraboy Gölü de içinde olmak üzere il sınırları içinde 5 adet doğal sit alanı bulunmaktadır. Bu alanlar ve sit türleri tablo 4'te verilmiştir.

Doğal sit alanlarının yanı sıra, Amasya ili sınırları içinde 6 adet Tabiat Varlığı (Anıt Ağaç) tescil edilmiş olup, Çevre Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü'nce yürütülen "Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Raporu Çalışmaları" kapsamında söz konusu Doğal Sit Alanlarının Sayısallaştırılması ve Yeni Alanların Tescillenmesi planlanmaktadır (ÇDP, 2017). İlde bulunan Tabiat Varlıkları ve Doğal Sit Alanları Sit Alanları Yönetim Sistemi (SAYS) ile elektronik ortamda da çalışıldığı bilgisi verilmiştir (Amasya Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018).

Tablo 4 Amasya İli Doğal Sit Alanları (Amasya Valiliği, 2018, s. 30).

SIRA NO	İLÇESİ	ADI	SİT TÜRÜ
1	SULUOVA	YEDİ KIR BARAJIYEDİKUĞLAR KUŞ CENNETİ	1. DERECE DOĞAL SİT ALANI
2	TAŞOVA	BORABOY GÖLÜ	1. VE 3. DERECE DOĞAL SİT ALANI
3	TAŞOVA	MERCİMEK KÖYMEZARLIKALANI	DOĞAL SİT VE MEZARLIK ALANI
4	MERKEZ	AMASYA KALESİ	1. DERECE ARKEOLOJİK VE DOĞAL SİT ALANI
5	TAŞOVA	YUKARI BARAKLI KÖYÜKAYABAŞI ŞEHALESİ	1. DERECE ARKEOLOJİK VE DOĞAL SİT ALANI

Amasya il sınırları içerisinde höyük, nekropol, tümülüs, sunak olarak tespit ve tescili yapılmış taşınmaz kültür varlıkları yoğun bir biçimde bulunmaktadır. Bu taşınmaz kültür varlıkları 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma kanununun 7. maddesi gereği sit potansiyelinin yoğunluğuna göre 1., 2. ve 3. derece arkeolojik sit alanı olarak ilan edilmektedir. Ayrıca sit alanlarının bazı ilke kararları gereğince ilgili Belediye Başkanlığı veya İl Özel İdaresince koruma amaçlı imar planlarının yapılması gerekmektedir (Amasya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2018).

Amasya Kenti Koruma Amaçlı İmar Planı sınırları içerisinde 126 adet sivil mimarlık örneği ve 73 adet anıtsal yapı bulunmaktadır. Yine Koruma Amaçlı İmar Planı sınırları içinde Hatuniye Mahallesi içerisinde yer alan Yalıboyu olarak da anılan Kentsel Sit Alanı da bulunmaktadır. Birinci derece arkeolojik sit alanı ve doğal sit alanları yerleşime kapalı olmakla birlikte, diğer arkeolojik sit alanları için; Koruma Amaçlı İmar Planı dahilinde, olmayanların ise ilgili Koruma Kurulu Kararlarına istinaden yapılaşmalarına izin verilmektedir (Amasya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2018).

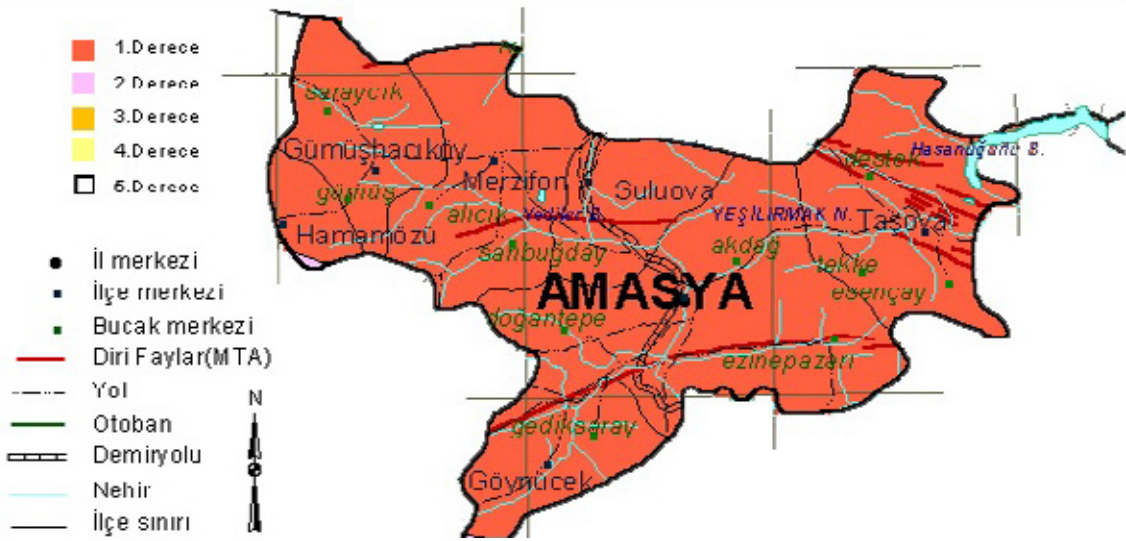
Amasya il sınırları içinde yer alan arkeolojik alanlar, doğal ve kentsel sit alanları kaçak kazılar, yanlış uygulamalar, bireysel düşüncesizlik ve Vandalizm yoluyla zarar görmektedir. Bu durumun en önemli nedenlerinden biri yerel halkın bilinçsiz olmasıdır. Bu nedenle başta sit alanı malikleri olmak üzere köylerde muhtar ve ihtiyar heyetleri, güvenlik güçleri ve sit alanlarında yaşayan sakinlerin; yasal mevzuat ile kültür ve tarih bilinci noktasında bilgilendirilmeleri gerekmektedir (Amasya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2018).

5.3.10. Afet Riskleri, Afete Maruz Alanlar ve İlgili Çalışmalar

Amasya il bütünü Kuzey Anadolu fay hattı üzerinde olup il topraklarının tamamı birinci derece deprem bölgesi içinde yer almaktadır. İl topraklarından Taşova ilçesinde güneydoğu- kuzeybatı doğrultulu kırık fay hatları, Suluova- Merzifon ovaları arası fay hattı ve Ezinepazarı- Gediksaray doğrultulu doğu-güney batı doğrultulu fay kırıkları geçmektedir (Şekil 5) .

Erturaç ve Tüysüz (2010) Amasya ilini etkileyen fay hatları; Derinöz Fayı (13 kilometre), Taşova fayı (23 kilometre), Suluova fayı (23 kilometre), Geldingen fayı (15 kilometre), Deliçay fayı (13 kilometre), Yolpınar-Suluova fayı (38 kilometre), Deliçay-Geldingen fayı (47 kilometre), Mecitözü fayı (20 kilometre) olduğunu ve bu fay hatlarında 6,4 ila 7,0 şiddeti arasında bir deprem gerçekleşebileceğini ifade etmektedirler. Bu şiddette oluşacak depremlerin ise kuşkusuz, kentsel ve kırsal yerleşimlerde çok ağır hasar verebilecek nitelikteki yıkıcı depremlerdir (Erturaç & Tüysüz, 2010, s. 129).

Tüm il sathını tehdit eden deprem riskinin yanı sıra Amasya için en büyük risklerden birisi de, Amasya il merkezinde topografya ve konumdan dolayı oluşan kaya düşme riskidir. Nitekim 31 Mart 2018 tarihinde daha önce boşaltılan Amasya Merkez Dere Mahallesindeki konutlar üzerine büyük çapta kayalar düşmüş, daha önce alınan tedbir sayesinde can kaybı olmamıştır.

Şekil 5 Amasya İli Deprem Haritası (Deprem Araştırma Dairesi Haritası, 2018)

Afetlerin önceden bilinebilmesi mümkün değildir. Bununla birlikte İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü'nün üzerine düşen tedbirleri aldığı görülmektedir. İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü tarafından Bütünleşik Afet Haritaları Projesi kapsamında Sivil Savunma Planı, Amasya Afet Müdahale Planı ve Afete Maruz Bölgelerin haritalarının sayısallaştırma çabalarının devam ettiği görülmektedir. Tüm jeolojik etüt çalışmaları tamamlanmıştır. Şu an devam eden sayısallaştırma çalışmaları; bahsedilen jeolojik etüt raporlarından eski olanların koordinatlı ve güncel halde bilgisayar ortamına aktarma işlemlerini kapsamaktadır.

Tüm afete maruz alanlar belirlenmiş ve halihazıra işlenmiştir. Bu alanlara yönelik genel kapsamda bir dönüşüm çalışması Amasya için henüz başlamamıştır. AYDES projesi ile afet öncesi-sırası ve sonrasındaki tüm durumlar ve çalışmalar CBS (Coğrafi Bilgi Sistemleri) aracılığı ile kayıt altına alınmaktadır (AFAD, 2018).

Türkiye çapında başlatılan Risk Haritaları Projesi, Türkiye sathında tüm afet tehdidi olan yerlerde 1/5000 ve 1/1000 ölçekte risk haritalarının oluşturulmasını kapsamaktadır. Afet ile ilgili olarak 1/25.000 ölçekte duyarlılık haritaları mevcuttur. Bunların yanı sıra, proje ile daha detaylı risk haritalarının oluşturulması da hedeflenmektedir (AFAD, 2018).

5.3.11. Amasya Kentinin Mekânsal Gelişimi ve Planlaması

Amasya İli 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı, Amasya İl Özel İdaresi tarafından yaptırılarak Amasya İl Genel Meclisinin 06.02.2009 tarihli ve 30 sayılı kararı ile Valilik Makamınca 10.02.2009 tarihinde onaylanarak yürürlüğe girmiştir. 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname gereği Amasya İli 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na devredilmiştir. Uygulamada karşılaşılan sorunlar nedeniyle, 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planında revizyon ihtiyacı doğmuştur. Bu nedenle Amasya ili 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Revizyonu; Bakanlık makamının oluru ile 05.08.2015 tarihinde onaylanmıştır. Amasya ili 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (Plan Açıklama Raporu, Plan Gerekçe Raporu) de; yine Bakanlık makamının oluru ile 26.12.2016 tarihinde onaylanmıştır (Amasya Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018).

Amasya ili genelinde imar planlarının Çevre Düzeni Planı revizyonuna uygun şekilde hazırlanması gerekmekte olup, bu hususa dikkat edilmediği değerlendirilmektedir. Ayrıca imar planları açısından ise 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı olmadan 1/1000 ölçekli uygulama imar planlarının onaylanamayacağı yönetmeliklerde yer almasına rağmen bazı ilçe belediyelerinde bu hususa uygun planların bulunmadığı görülmektedir. Bu nedenle bazı belediyelerde bu kapsamda imar planlarının revize edilmesi gerektiğini belirtmektedirler. Plan hiyerarşisi ile ilgili yaşanan sorunların başlıca nedenleri şu şekilde özetlenebilir:

- Çevre Düzeni Planının yerel idareler tarafından yeteri derece benimsenmemesi,
- Çevre Düzeni Planı kapsamında yatırımların doğru yönlendirilemeyerek yerel potansiyellerin etkin değerlendirilememesi,
- Çevre Düzeni Planının ilin yatırımlarını yönlendirici ve sektörlerine ilişkin karar getiren bir plandan çok, yatırımı engelleyen bir plan olarak görülmesi,
- Alt ölçekli planların ilimiz 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Revizyonuna uygun olarak hazırlanmaması (Amasya Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

İl ve ilçe merkezleri yani kentsel alan olarak tabir edilen yerleşmelerin bazılarında Nazım İmar planı ve Uygulama imar planı bulunmakta, bazılarında sadece Uygulama İmar Planı bulunmakta, Gümüşhacıköy ve Hamamözü kent merkezleri için ise herhangi bir kent planı bulunmamaktadır.

İl Çevre düzeni planının son halinin daha geç bir tarihte onaylanmasından dolayı nazım plan ile bazı uyumsuzluklar olması muhtemeldir. Bunun yanı sıra; Amasya Belediye sınırları içine dahil olan Yeşilyenice, Boğazköy gibi mahallerin imar planına dahil edilmesi gerekmektedir. Gerek bu gelişmeler yüzünden, gerekse bütüncül ulaşım planlamasının gerekliliği yüzünden, Amasya kenti Nazım ve Uygulama İmar planlarının revizyonu yerinde olacaktır. Bu bağlamda il ve ilçeler planlama hiyerarşisine göre gerekli olan imar planları aşağıda verilmiştir:

- Amasya merkez ilçenin 2009 yılında onaylanan Nazım ve Uygulama İmar Planları ve 2010 yılında onaylanan Koruma İmar Planları mevcuttur (Amasya Belediyesi, Mülakat Verileri, 2017a).
Merzifon ilçesinin 03.04.2012 onay tarihli imar planı bulunmaktadır. Merzifon belediyesi tarafından plan hiyerarşisinde herhangi bir sorun olmadığı ve revizyona gerek olmadığı belirtilmiştir (Merzifon Belediyesi, Mülakat Verileri, 2018).
Suluova ilçesinin İmar planı bulunmaktadır. Belediye tarafından revizyon ihtiyacını gerektirecek bir durum olmadığı belirtilmiştir (Suluova Belediyesi , 2018).
- Gümüşhacıköy ilçesinin Nazım Plan ve Uygulama İmar Planı çalışmaları devam etmektedir. Halihazır ve kadastro harita çalışmaları tamamlanmış olup, plan müelliflerince planın türüne ve kademesine göre mekânsal planlar yapım yönetmeliğinde belirtilen konularda genel başlıklar halinde belirtilen konularda ilgili kurum ve kuruluşlardan veri, görüş ve öneriler ilgili resmi kurumlardan görüş alınma aşamasındadır (Gümüşhacıköy Belediyesi , Mülakat verileri , 2018).

- Taşova ilçesinin mevcut uygulama İmar planı bulunmaktadır. 2015 yılında revizyon yapılmıştır. Göynücek ilçesinin, mevcutta uygulama imar planı bulunmaktadır. Bu plan bütüncül planlama kapsamında epeyce eski olarak değerlendirildiğinden dolayı; İmar planı yenileme çalışması yapılmakta olup, çalışmalar devam etmektedir (Göynücek Belediyesi, 2008).
- Hamamözü ilçesinin mevcutta herhangi bir kent planı bulunmadığı gibi, planın üzerine işleneceği halihazır haritalar da bulunmamaktadır (Hamamözü Belediyesi, 2018).

Bilindiği üzere kentsel dönüşümün iki adet hukuki ve idari kaynağı bulunmaktadır. Bunların en önemlisi 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun'dur. İkincisi ise 2005 yılında kabul edilen ve 2010 yılında değiştirilen 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 73. maddesidir. Bu maddeye göre; "Belediye, belediye meclisi kararıyla; konut alanları, sanayi alanları, ticaret alanları, teknoloji parkları, kamu hizmeti alanları, rekreasyon alanları ve her türlü sosyal donatı alanları oluşturmak, eskijen kent kısımlarını yeniden inşa ve restore etmek, kentin tarihi ve kültürel dokusunu korumak veya deprem riskine karşı tedbirler almak amacıyla kentsel dönüşüm ve gelişim projeleri uygulayabilir. Bir alanın kentsel dönüşüm ve gelişim alanı olarak ilan edilebilmesi için yukarıda sayılan hususlardan birinin veya birkaçının gerçekleşmesi ve bu alanın belediye veya mücavir alan sınırları içerisinde bulunması şarttır. Ancak, kamunun mülkiyetinde veya kullanımında olan yerlerde kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanı ilan edilebilmesi ve uygulama yapılabilmesi için ilgili belediyenin talebi ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca bu yönde karar alınması şarttır" (Mevzuat, Belediye Kanunu, 2000).

6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun doğrultusunda Amasya il merkezinde Kirazlıdere ve Hızırpaşa mahallelerinin bazı bölgeleri kentsel dönüşüm alanı olarak belirlenmiştir. Kirazlıdere mahallesinde (eski sanayi alanı) riskli alan tespit çalışması sonucu toplam 4,2 hektar bir alana yayılan 190 bina riskli yapı olarak kayıtlara geçmiş ve 2013 yılında Bakanlar Kurulunca bu durum onaylanarak kararlaştırılmıştır. Amasya Belediyesi tarafından hazırlanan Kentsel Tasarım Projesi 20.03.2017 tarihinde Bakanlık makamı Olur'u almış ve anlaşma, yıkım ve yapım çalışmaları devam etmektedir (Amasya Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018).

Kirazlıdere dışında Dere, Üçler ve Fethiye Mahallelerinde 6200 kişilik bir nüfusu etkileyen ve 26,5 hektar alana yayılan 1060 bina da riskli alan sınıfına alınmıştır. Kirazlıdere için olan prosedür bu alanlar için de geçerli olacaktır. Bunun yanı sıra; özellikle tarihi ve turistik değeri olan Amasya kentinin merkezi iş alanlarını oluşturan mahallelerde köhneleşme ve yıpranmaya karşı bir kentsel dönüşüm kararı verilmesi Amasya kentinin hem ekonomik hem turizm gelişimi hem de görsel özellikleri açısından elzem gibi durmaktadır (Amasya Belediyesi, Mülakat Verileri, 2017a).

Amasya Merkez İlçe haricinde riskli alan tespit çalışmaları ile ilgili olarak diğer ilçelerdeki veriler şöyledir: Suluova Beyazıt mahallesinde 6,5 hektara yayılan 63 bina, Merzifon Abide Hatun mahallesinde 2,2 hektara yayılan 77 bina, Taşova Doğu Mahallesinde 3,5 hektara yayılan 106 bina ve Suluova Beyazıt ve Ata Mahallelerinde 8,2 hektarlık bir alana yayılan 112 adet bina (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Şube Müdürlüğü Raporu, 2017). Bunun yanı sıra; Merzifon ve Suluova kentleri deprem açısından risk alanı oluşturduklarından bu iki ilçe merkezinde riskli yapıların belli edilmesi ve kentsel dönüşüm çalışmalarına geçilmesi bir zorunluluk olarak görülmektedir (Merzifon Belediyesi, 2018; Suluova Belediyesi, 2018).

Amasya Belediye Başkanlığı ve Amasya Belediye Başkan Yardımcılığı nezdinde yapılan mülakatlarda, kent merkezinde yer alan ve yan yana bulunan Belediye binası, Defterdarlık, Vergi Dairesi gibi kurumların şehrin hemen çeperinde yer alacak bir kamu kampüsüne taşınacağı bilgisi alınmıştır. Taşınma işleminden sonra bu alanların kamusal yeşil alan olarak projelendirileceği ifade edilmiştir.

Mekânların herkes tarafından kullanılabilir olması için farklı özellikteki her mekânın, her bir birey için kullanılabilir olması gerekmektedir. Kamusal açık alan olarak sokaklar, meydanlar, parklar; kamuya ait iç mekânlar metro, terminal; özel mekân olarak tuvaletlere kadar farklı ölçek ve nitelikteki alanların her bir özelliğe ve yetiye sahip bireyler tarafından rahatlıkla kullanılacak nitelikte ve ölçülerde tasarlanması gereklidir (Odabaş Uslu, A. ve Güneş, M. 2017, s. 30). Yapılan mülakatlarda yerel yönetimlerin, kentsel mekânları özürsüz ya da özürsüz tüm bireylerin barınma, çalışma ve rekreasyon gibi ihtiyaçlarını herhangi bir kısıt ve engel olmadan gerçekleştirebilmeleri için olanaklar sağlayacak şekilde planlama çabasında oldukları tespit edilmektedir.

Amasya ilinin tarihi ve kültürel miras alanlarına dair veriler

Amasya ili XIII. yüzyıldan günümüze kadar birçok medeniyetin egemenliğine girmiş tarihi bir yerleşmedir. Hitit döneminden başlayarak önemli bir merkez olan Amasya, Pontus Krallığı'na başkentlik yapmış ve Roma ve Bizans dönemlerinde de önemini sürdürmüştür. Selçuklular, İlhanlılar ve Osmanlı İmparatorluğu'na ev sahipliği yapmıştır. Amasya özellikle Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinden günümüze kadar gelen birçok cami, medrese, çeşme, türbe, han, hamam, kaleler, surlar, bedestenler, geleneksel konut dokusu ve tarihi mahalleleri ile somut kültürel mirası açısından oldukça zengin bir kentimizdir (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2013, s. 4-6). Bu açıdan bakıldığında Amasya kent merkezi önemli bir düğüm noktasını oluşturmaktadır. Kent merkezindeki yapı stoğu oldukça eski olmakla beraber, çevresel faktörlerle birlikte oldukça yıpranmış durumdadır. Kent imajı açısından özellikle ana caddenin geçtiği güzergahta binaların dış cephelerinin düzeltilmesi gerekmektedir. Bu hedef 2011 yılında hazırlanan Amasya Marka Kent Eylem Planında da belirtilmiş fakat uygulamaya geçirilememiştir (OKA, 2012).

Kültürel miras, bir toplumun üyelerine ortak geçmişlerini anlatan, aralarındaki dayanışma ve birlik duygularını güçlendiren bir hazinedir. Bu nedenle Amasya il ve ilçelerinde önemli tarihi eserler ve kültürel miras varlıklarına yönelik mimari koruma ve restorasyon çalışmaları ile afet risklerinin azaltılmasına yönelik koruma çalışmalarına devam edilmesi oldukça önemlidir. Amasya merkez ilçesinde yer alan Hatuniye, Sofular ve Nergis mahallerindeki tescilli binaların aslına uygun olarak restorasyon projelerinin yapılmasına ve bakım ve onarım çalışmalarına hız verilmelidir.

İklim Değişikliği Eylem Planı (2011-2023), Türkiye Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı-2020, gibi belgelerde binalardaki enerji performansına vurgu yapılmaktadır. Bu kapsamda kullanım alanı 20.000 metrekareyi geçen kamu binalarında tüm aydınlatma ve enerji ihtiyacının yenilenebilir (güneş veya rüzgâr) enerji kaynaklarından kullanılması gerekmektedir. Bununla beraber Çevre Şehircilik Bakanlığı 2018 performans programında tüm binaların 2023'e kadar enerji kimlik belgesi alması hedeflenmektedir. Bu nedenle hem meskûn alanlarda hemde yeni yapılacak inşaat çalışmalarında binaların enerji verimliliğini arttırmak için gerekli çalışmaların yapılması gerekmektedir.

Amasya ilinin kentsel donatımlarına dair veriler

Bir ülkenin gelişmesinde kültürel donatımların önemli yeri vardır. Kültürel değerler aynı zamanda ulusların kimlik değerleridir. Bu nedenle tarihten miras kalan değerleri korumak, geliştirmek, bilgi ve iletişim teknolojileri ile birlikte meydana gelen çağdaş yaklaşımları topluma kazandırmak ulusal düzeyde başarıya imza atmak için gereklidir (Ersoy , 2015). Kültürel donatımlarla sosyal donatımlar birbirlerini tamamlayan öğelerdir. Sosyal ve kültürel donatımlar, dayanışmayı, yardımlaşmayı ve toplumsal bilinci yaygınlaştırarak, kişilerin ve kurumların topluma etkin katılımlarını sağlamak ve hatta sosyal gelişmede katalizör etkisi oluşturmaktadır. Bu nedenle sağlıklı toplumların kurulması için eğitim, sağlık, sosyal-kültürel, rekreatif vb. amaçlı farklı kentsel kullanım alanlarının nüfusa göre belirtilen asgari standartlara uygun olarak planlanması gerekmektedir. Bu nedenle kentlerde yasal düzenlemelerde verilen asgari değerlerin ne düzeye kadar yerine getirildiğinin tespit edilmesi için çalışma yapılmalıdır. Bu tür kentsel donatımlar değişen koşullara uygun olarak modernize edilmeli ve bu bağlamda faaliyet ve programlar gerçekleştirilmelidir

Kentsel sosyal altyapı alanları; kültürel olarak sağlıklı bir çevre meydana getirmek amacıyla yapılması gereken eğitim, sağlık, kültürel ve yönetsel yapılar, dini yapılar ile park, çocuk bahçeleri, spor alanları gibi yeşil alanların oluşturulmasıyla meydana gelen alanlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Daha önceki bölümlerde de belirtildiği gibi teknik ve sosyal donatı alanları olarak adlandırılan bu alanlardan sosyal donatılar; eğitim, sağlık, eğlence- dinlence alanlarını içermekteyken, teknik altyapı olarak tanımlanan teknik donatılar ise; içme ve kullanma suyu sistemleri, kanalizasyon, çöp ve katı atık bertaraf etme tesisleri, elektrik ve doğalgaz sistemleri, ulaşım, haberleşme sistemlerini içeren ve kentsel kaliteyi arttıran donatılardır (Seçkin, 2011, s. 144). Bu tür alanların topluma yeterli olabilmesi için kullanılan standartlar bulunmaktadır. Bu standartlar toplumdan topluma coğrafyadan coğrafyaya değişebilmektedir. Türkiye’de standartlar, 14.06.2014 tarihli 29030 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği ile belirlenmiş olup, ilgili yönetmelik en son olarak 2017 tarihinde revize edilmiştir. Bu standartların birimi tüm kullanımlar için aynı olmakla beraber metrekare/kişi olarak belirtilmektedir.

Amasya il sınırları içinde il merkezi dahil olmak üzere verileri elde edilen üç ilçe merkezinin sosyal altyapı tesislerin mevcut durumları ile Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği’ne göre kişi başına gerçekleştirilmesi gereken alan miktarı tablo 5’te verilmiştir (Amasya Belediyesi, Mülakat Verileri, 2017a; Gümüşhacıköy Belediyesi, Mülakat Verileri, 2018; Suluova Belediyesi , 2018; Suluova Belediyesi , 2018; Mevzuat, Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği, 2014).

Tablo 5 Amasya Yerleşmelerde Kentsel Sosyal Altyapı Verileri

Yerler/Kullanımlar	Eğitim Alanı (m ² /kişi)	Sağlık Alanı (m ² /kişi)	Sosyo- Kültürel Alan (m ² /kişi)	Dini tesisler (m ² /kişi)	Yeşil Alanlar (m ² /kişi)
YÖNETMELİK STANDARTLARI	2,00	1,50	0,75-1,00	0,50	10
AMASYA KENTİ	3,42	0,76	0,36	0,42	5,76
MERZİFON KENTİ	4,23	3,43	0,87	0,90	5,70
SULUOVA KENTİ	2,40	0,51	0,56	1,00	4
GÜMÜŞHACIKÖY KENTİ	2,00	1,50	0,75	0,50	4

Tablo 5’te görüldüğü üzere, söz konusu üç kent yerleşiminde standartlara göre eğitim alanlarında bir sorun bulunmazken, Amasya il merkezinde sağlık, sosyo kültürel alan, dini tesis alanı ve yeşil alanlarda, standartlara göre bir eksiklik bulunmaktadır. Özellikle sosyo-kültürel alan açığı kendini fazlasıyla belli etmektedir. Nitekim Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi(2014-2023)’nde bin kişi başına düşen tiyatro koltuk sayısı bakımından illerin durumu incelendiğinde Amasya’nın bu kentsel hizmetten tamamıyla yoksun olduğu tespiti yapılmış ve gereksinimlerin karşılanması için gerekli çalışmaların yapılması gerektiği vurgulanmıştır. Suluova yerleşiminde de sağlık ve sosyo-kültürel alan eksikliği bağlamında benzerlikler bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, tüm yerleşmelerde yeşil alan açığı dikkate çarpılmaktadır.

6. Hedef Analizi

Bu bölümde tanımlanan problemlerden amaçların oluşturulması ve araç-sonuç ilişkilerinin belirlenmesi amacıyla hedef analizi yapılmıştır. Bu nedenle bu bölümde elde edilen veriler değerlendirilerek hedefe yönelik potansiyel çözümler kısaca özetlenmiştir.

6.1. İçme Suyu Kaynakları, İçme Suyu Şebekesi ve İçme Suyu Arıtma Sorun Analizi ve Hedefler

Küresel ısınma su kaynaklarının önemini arttırmakta; dünyanın pek çok bölgesi çölleşme riski ile karşı karşıya geleceğinden gelecek senaryolarında su sıkıntısı yaşanacağı öngörülmektedir. Bu nedenle Amasya ili içinde Amasya il merkezi de dahil olmak üzere tüm kentsel alanlarda içme suyu sağlama geleceğin en büyük sorunu olarak karşımızda çıkmaktadır. Bu durum özellikle Merzifon ilçe merkezi için gittikçe dramatik bir hal almaktadır. Merzifon ilçesinin nüfusunun artması ancak yer altı suyu seviyesinin ise bunun tam aksine azalmaya devam etmesi nedeniyle Merzifon ilçesinin 5-7 yıllık bir süreç içerisinde ciddi bir su sıkıntısı yaşayacağı düşünülmektedir (Merzifon Belediyesi , Mülakat verileri , 2018). Bu yüzden DSİ tarafından yürütülen orta ve uzun vadede su sorununa bir çözüm sağlayacak olan ve 2007 yılından beri devam eden Bakırçay projesi diğer adıyla “Yeni Merzifon Barajı” önem arz etmektedir. Yeni Merzifon Barajı Projesi, içme suyu amaçlı bir proje olup, tarımsal sulama ve enerji amacı bulunmamaktadır. Yeni Merzifon Barajı ile Merzifon İlçesinin 2045 yılı su ihtiyacı olarak 7,48 hektometreküp/yıl içme ve kullanma suyu temin edilecektir. Bu yüzden bu projenin gerçekleşmesi en önemli hedeflerden biri haline gelmiştir. Bu projenin yanı sıra, yine DSİ tarafından yürütülen ve Amasya ve Gümüşhacıköy ilçe merkezlerine içme suyu sağlayacak projeler üzerinde durulmaktadır. Amasya il merkezinin giderek artan nüfusuna yeterli su sağlayabilmek amacıyla Değirmendere Baraj Göleti’nden kente su getirme projesi kısa vadede devreye girmelidir.

Kaynak sularının yanı sıra, yeryüzü ve kuyulardan da su temini yapıldığı ve yapılacağı için özellikle nüfus hacmi olan Amasya, Merzifon, Suluova, Gümüşhacıköy ilçe merkezlerinde kısa ve orta vadede temiz su arıtma tesisleri kurulması gerekmektedir.

Kırsal yerleşmelerde toplam kırsal nüfusun %12-13'lük bir kısmına temiz şebeke suyu sağlanamamaktadır. Bu durumun giderilmesi için özellikle Merkez ilçe, Merzifon ve Taşova kırsal yerleşmelerinde gerekli yatırımlar yapılarak halkın %100'üne içme suyu sağlama durumu gerçekleştirilmeye çalışılmalıdır.

Kentsel ve kırsal yerleşmelere sağlanan su depolarının büyük kısmı sıhhi olarak nitelendirilmemektedir. Bu depoların olabildiğince çok adedi kısa vadede sıhhi hale getirilmelidir. Halihazırda; İl Özel İdaresi Stratejik Planı (2015-2019) belgesinde içme suyu depolarından sıhhi hale getirilmesine önem verileceği ifade edilmektedir.

Su kıtlığı sadece kuraklığa değil, aynı zamanda mevcut şebekelerdeki su kaçaklarına bağlı olarak da artmaktadır. Amasya ilindeki kentsel yerleşmelere baktığımızda, Amasya il merkezi de dahil olmak üzere mevcut içme ve kullanma suyu sistemlerindeki su kaçaklarının%40'lık oranlara kadar ulaştığı belirlenmektedir. Kentlerde su kaçakları ve kaçak su kullanımının tespiti ve kayıp-kaçak oranının azaltılmasına yönelik önlemlerin alınması, ulusal düzeyde SCADA (Uzaktan Kontrol ve Gözleme Sistemi) sisteminin yaygınlaştırılması eylemi kapsamında valilik ve belediyelerden elde edilen veriler İDEP İzleme Sistemine girilmektedir. Şebekelerdeki su kaçaklarını engellemek amacıyla öncelikle tüm kentsel alanlarda şebeke sisteminin kadastro haritalarının çizilmesi ve coğrafi bilgi sistemine girilmesi gerekmektedir. Bu şekilde kaçakların hangi bölgelerde yoğunlaştığını bulmak kolaylaşacak ve farklı altyapı sistemleri ile ilgili yapılan çalışmalarda kurum ve kuruluşlar arası koordinasyon sağlanabilecektir. İkinci olarak yenilenmesine gerek olmayan şebekelerin bakım ve onarım çalışmaları bir sistem dahilinde gerçekleştirilebilecektir. Üçüncü olan ihtiyaç görülmesi durumunda yapılan yeni içme suyu isale hatlarının mevcut şebeke ile bütünlük planlaması sağlanabilecektir. Merzifon ilçe merkezinin içme suyu şebeke sistemi borularının asbest içermesi dolayısıyla acil olarak tamamen değiştirilmesi gerekmektedir. Benzer bir şekilde Hamamözü belediyesinin iletim hatlarının çok eski olması nedeniyle yenilenmesi gerekmektedir. Sanayi sektörünün varlığı su kullanımına bağlı olduğundan ve çok fazla su kullanılmaktadır. Sanayide kullanılan suyun klorlama gibi sıhhi prosedürlere tabi tutulma zorunluluğu yoktur. Bu nedenle Amasya OSB, Merzifon OSB; Suluova OSB ve Taşova KSS alanları için yeni dağıtım şebeke planları hazırlanmalı ve bu alanlara hizmet edecek su kaynakları çalışmaları yapılmalıdır.

6.2. Kanalizasyon ve Atık Su Arıtma Sorun Analizi ve Hedefler

Öncelikle şehir kanalizasyon sistemine bağlı olmayan yeni yerleşimler (Merkez ilçede Yeşilyenice ve Boğazköy kasabaları) şehir kanalizasyon sistemine entegre edilmelidir. Bunun yanı sıra kanalizasyon sistemi köy zamanından kalma olan Hamamözü ilçesinin kanalizasyon sistemi yenilenmelidir.

Yağmur suyu toplama sistemlerinin kanalizasyon ile ayrılması göz önünde bulundurularak bu sistemlerden elde edilecek suyun, kimyasallardan da bağımsız olduğu düşünüldüğünde arıtma işlemi daha kolay olacak ve arıtılan su, farklı mecralarda rahatça kullanılabilir. Bu bağlamda Amasya il merkezinin yağmur suyu toplama sisteminin genişleme imkanları araştırılarak projeler hazırlanmalıdır. İlk etapta Merzifon ve Suluova yağmur suyu toplama sistemleri olmak üzere tüm ilçe merkezlerinde bu sistemler devreye girmelidir. Öncelikle projesi onaylanan Merzifon Yağmur Suyu Toplama sistemi daha sonrasında onaylandığı takdirde Suluova Yağmur Suyu Toplama Sistemi inşasına geçilmelidir.

Atık su arıtma tesisi olarak Taşova Atık Su Arıtma tesisi bir an önce tamamlanarak hizmete girmeli bunun yanı sıra, Suluova ve Gümüşhacıköy Atık Su Arıtma tesislerinin yapım aşamasına başlanmalıdır. Amasya ve Suluova Organize Sanayi bölgelerinde proje halinde olan Atık Su Arıtma tesisleri inşaatlarına başlanmalı, Suluova Besi OSB alanında Atık Su Arıtma Tesisi projelendirilmelidir.

Atık Su Arıtımı Eylem Planından (2015-2023) gelen kararlara göre şu tesislerin yapımı gerçekleştirilmelidir.

- Amasya Göynücek 2.416 nüfus- İkincil Arıtma 2015-2017 (tamamlanmadı)
- Amasya Gümüşhacıköy 13.420 nüfus - İkincil Arıtma 2015-2017 (tamamlanmadı)
- Amasya Merkez Ziyaret 3.516 - İkincil Arıtma 2019-2023
- Amasya Merzifon 52.339 – BNR (Biyolojik Azot-Fosfor Giderimi) 2015-2018
- Amasya Suluova 35.545 nüfus- BNR 2015-2017 (tamamlanmadı)
- Hedef: Amasya Yassıçal 1.993 nüfus- İkincil Arıtma 2019-2023

Kırsal alanlarla ilgili olarak ise öncelikle ortak kanalizasyon veya şebekeli fosseptik imkanına sahip olmayan %1,6'lık nüfus kesimine bu hizmet götürülmelidir. Atık Su Arıtma ile ilgili olarak da belirli bir nüfus kriteri belirlenerek bu nüfusun üzerinde yer alan yerleşmelerde paket atık su arıtma tesisleri yapılmalıdır.

6.3. Katı Atık Bertarafı Sorun Analizi ve Hedefler

Katı Atık Projesi kapsamında AB kriterlerine uygun Konteynır sistemi tüm il ve ilçe merkezi kentlerde uygulanmalı ve geri dönüşüm kumbaralarının sayısı artırılmalıdır.

Katı atıkların yerinde ayrıştırılması amacıyla kumbaraların bulunduğu tüm mahallelerde mahalle sakinlerine bu konunun önemini ve gerekliliğini anlatan broşürler dağıtılmalı, insanlar bilinçlendirilmelidir. Gerekirse, halkı bu geri dönüşüm kumbaralarını kullanmaya teşvik eden sistemler geliştirilmeli, bu konuda proje yarışmaları veya fikir yarışmaları düzenlenmelidir. İlgili mahallelerdeki okullarda bu konuda sistematik olarak eğitimler verilmeli, veriliyorsa devam edilmelidir.

Katı atıkları toplanamayan kırsal alandaki % 5,5'lik nüfusun atıklarının toplanarak AKAB bünyesindeki düzgün depolama ve bertaraf tesislerine gönderilmesi sağlanmalıdır. Katı Atık yönetim planı oluşturulmalı ve bu plan doğrultusunda konu ile ilgili eksikler tamamlanmalıdır.

Gümüşhacıköy ilçesi AKAB düzenli depolama alanına uzak olduğundan, katı atık taşıma maliyetleri Gümüşhacıköy Belediyesinin maddi imkanlarını zorlamaktadır. Gümüşhacıköy ilçesinde bir katı atık transfer noktası oluşturulmalıdır.

İl bazında atık yağ toplama eylem planının bir an önce yapılması gerekmektedir. Kanalizasyon sistemine verilen atık yağlar, atık su arıtımını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu atıkların diğer katı atıklarla birlikte çöp depolama alanına götürülmesi de istenmeyen sonuçlar doğurmaktadır. Bu yüzden atık yağların toplanması için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.

Hafriyat alanları için de bir işletme sistemi ve envanteri tutulmaya başlanmalıdır. Nüfus arttıkça ve inşaatlar devam ettikçe hafriyat sorunu büyüyerek önemli hale gelecektir.

6.4. Doğalgaz Altyapısı ve Kullanımı Sorun Analizi ve Hedefler

Amasya il merkezi için doğalgaz kullanım oranı %100' e çıkarılmalıdır. Böylece hava kirliliği mücadelesinde ve kentsel yaşam kalitesinde olumlu ilerlemeler kaydedilecektir.

Gümüşhacıköy ilçe merkezinde doğalgaz sisteminin geliştirilerek kentin büyük kısmının doğalgaz hizmetinden faydalanması sağlanmalıdır. Aynı şekilde Taşova ilçesinde de doğalgaz altyapısı geliştirilmeli ve doğalgaz hizmeti alan hane sayısı artırılmalıdır.

Merzifon ve Suluova OSB' de doğalgaz altyapısı tamamlanmalı ve doğalgaz kullanımına geçilmelidir.

6.5. Ulaşım Altyapısı Sorun Analizi ve Hedefler

Genel olarak Amasya ilinin erişim problemi bulunmamaktadır. Mevcut olan demiryolu hattının modernizasyon çalışmalarının tamamlanmasından sonra gerek yük gerekse yolcu taşımacılığında ile ilgili olanakların artacağı düşünülmektedir. Bununla beraber Çevre Düzeni Planından gelen ulaşım yatırım önerilerinin gerçekleştirilmesi, ilin sosyo ekonomik gelişmişliğinin sağlanması bakımından önem arz etmektedir. Bunlardan başlıcaları;

- Amasya Merkez'de 2. çevre yolunun Boğazköy-Yıldızköy arasından geçmesi,
- Suluova-Havaalanı arasındaki köy yolunun 2. kademe karayolu haline getirilmesi,
- Taşova-Lâdik karayolunun 2. kademeye yükseltilmesi,
- Merkez ilçe-Göynücek karayolu hattının derecesi 2. kademe yapılması gibi önerilerdir.

Bu güzergahların yanı sıra 2018 Amasya İli Kamu Yatırım Planında belirtildiği üzere, Amasya-Mecitözü- Merzifon Çorum Yolu ayırımı arasında 61 kilometre uzunluğunda bölünmüş yol yapımı önemli yatırım hedefleri arasında yer almaktadır. Özellikle Ankara ve Çorum'u Tokat ve doğuya bağlayan bir yol olması bakımından bu yolun bir an önce bölünmüş yol haline getirilmesi elzemdir. Amasya OSB alanının da bu yol üzerinde olduğu ve Ankara ve batı bağlantısının bu yol vasıtası ile olacağı düşünüldüğünde bu yolun bölünmüş yol olma gerekliliği bir kez daha ortaya çıkmaktadır.

Ulaşım olarak asıl sorun kentsel ulaşım sistemlerinde, özellikle Amasya il merkezi ulaşım sistemindedir. Amasya il merkezinin diğer plan kademeleri ile de uyumlu bütüncül bir kent ulaşım planına ihtiyacı vardır. Ayrıca inşaatı devam eden çevre yolu ve Ferhat tünelinin mümkün olan en kısa sürede ulaşımına açılması gerekmektedir.

Amasya'nın ekonomik gelişimini bir adım ileri götürebilmek amacıyla Amasya OSB, mevcut demiryolu hattına mutlaka bağlanmalıdır. Bunun için gerekli olan 6 hektar büyüklüğündeki alan ÇDP revizyonu ile bölge içinde yer almalı ve böylece hattın yapımı önündeki engel kalkmalı ve hattın yapımına başlanmalıdır.

6.6. Haberleşme Altyapısı Sorun Analizi Ve Hedefler

Yağmur suyu proje kazıları, kanalizasyon tamir kazıları, yol genişletme çalışmaları ve buna benzer kazı ve çalışmalar sonucu haberleşme kabloları kopmakta ve zarar görmekte ve kesintiler meydana gelmektedir. Bu nedenle tüm altyapı hatlarının ayrıntılı kadastro haritaları çıkarılarak bunların sayısallaştırılması ve Coğrafi Bilgi Sistemlerine aktarılması gerekmektedir.

Amasya'da ortalama veri hızı olan 24 Mb/saniye değerinin üzerine çıkmak ve Fiberkent çalışmaları yapmak ve bakır kablo altyapısının fiber optik kablo altyapısına dönüştürülme çalışmaları devam etmelidir (PTT Amasya Başmüdürlüğü, 2018).

6.7. Çevre Sorunları ve Çözüm Önerilerine Dair Hedefler

Amasya ili sınırları içerisinde görülen en büyük çevre sorunu su kirliliği ve Amasya il merkezinde görülen hava kirliliğidir. İlçe merkezlerinde yapılacak olan atık su arıtma tesisleri ve paket arıtma tesisleri ile birlikte akarsular üzerindeki kirlilik baskısı zamanla azalacaktır.

Hava kirliliği ile ilgili olarak da doğalgazın yaygınlaştırılması ve hizmet götürülemeyen yerlere hizmet verilmesi için gerekli plan ve projelerin tamamlanması gerekmektedir. Amasya il merkezindeki hava kirliliği kaynaklarından bir diğeri de taşıt trafiğidir. Taşıt egzozlarına bağlı olarak oluşan hava kirliliğini azaltmak için çevre yolunun bir an önce hizmete girmesi ve şehir içi alternatif ulaşım kanallarının açılarak şehir içi trafiğinin ve trafikte bekleme sürelerinin azaltılması gerekmektedir.

Gürültü açısından bakıldığında ise, Amasya il merkezinin nüfusu 100.000 sınırını geçtiğinden dolayı mutlaka kentin gürültü haritasının çıkarılması ile ilgili çalışmalar yapılması gerekmektedir.

Doğa koruma alanları ve doğal, tarihi sit alanları ile ilgili başlıca sorun, bu alanların gelecek nesillere de tahrip olmamış bir şekilde Aktarılmasıdır. Uzun vadeli olan bu hedef için kısa vadede bu alanların korunması adına faaliyet ve programların geliştirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda halka koruma bilincini verecek olan eğitim programlarının artırılması gerekmektedir.

Ormanların yok edilmesi, tarım arazilerinin amaç dışı ve yanlış kullanılmasının sera gazlarını artırıp iklim değişikliğini hızlandırılmaktadır. Topraklarımızı koruyarak iklim değişikliği ile mücadele edebilmek için ağaçlandırma çalışmaları yapmak ve ormancılık faaliyetlerini desteklemek şüphesiz sürdürülebilirliğin sağlanması açısından oldukça önemlidir. Ayrıca bitkisel çeşitlilik doğanın temelini oluşturmaktadır. Bu nedenle endemik bitkilerin tespit edilmesi ve bu kaynaklarının muhafazası konusunda araştırma ve çalışmalar yapılması gerekmektedir.

6.8. Afet Riskleri, Afete Maruz Alanlar ve İlgili Çalışmalar Sorun Analizi Ve Hedefler

Bu konu ile ilgili başlıca sorun bazı ilçelerde afet riski envanteri ve afet planı bulunmayışıdır. Bu çalışmaların tamamlanabilmesi için ilçe örgütlenmeleri gerekli görülmektedir. Bütünleşik afet haritaları projesi kapsamında Amasya ilindeki bölgeleri Coğrafi Bilgi Sistemine geçirmek suretiyle sayısallaştırma çalışmaları tamamlanmalıdır.

Amasya ili sınırları içinde belirlenmiş ve afete maruz olabilecek 62 adet mikro bölgede 1/5000 ölçekte risk haritalarının yapılması gerekmektedir. Amasya merkez ilçede kaya düşme tehdidinde karşı bir önlem planı oluşturmak zorunlu hale gelmiştir.

6.9. Amasya Kentinin Mekansal Gelişimine dair Sorunlar ve çözüm önerileri

Amasya ilinin yeni sayılabilecek bir tarihte onaylanmış (2015) ve revize edilmiş bir Çevre Düzeni Planı (ÇDP) olmasına rağmen yerleşmelerin bazılarının nazım planları yoktur. Nazım planları olan bazı yerleşmelerin imar planları ile ÇDP arasındaki uyumsuzluklar bulunmaktadır. Bu nedenle Nazım Plan (1/5.000 ölçek) çalışmalarının ve buna uyacak uygulama imar planı (1/1.000 ölçek) çalışmalarının kısa vade (5 yıl) içinde bitirilmesi gerekmektedir.

Amasya il merkezinde, merkeze bağlı belediyelerin kapatılarak kente dahil edilmesi nedeniyle kent planlama sınırlarına dahil edilen yeni alanların Nazım ve Uygulama İmar planı ilavesine ve revizyonuna ihtiyacı bulunmaktadır.

Gümüşhacıköy, Göynücek ve Hamamözü ilçelerinde plan bulunmadığından veya çok eski olmasından dolayı mutlaka yeni ve Çevre Düzeni Planına uygun olacak şekilde; Nazım Planları ve Uygulama İmar Planları hazırlanmalıdır.

Hamamözü ilçesinde halihazır haritalar mevcut değildir. Bu yüzden halihazır haritalar oluşturulmalı, jeolojik etütleri mutlaka yapılmalıdır.

İl bazındaki kentsel alanlarda özellikle afete maruz bölgeler belirlenmeli ve acil olarak kentsel dönüşüm bölgeleri belirlenmelidir. Özellikle nüfusu hızla gelişen ilçe merkezlerindeki belediyeler kaçak, köhnemiş ve kentin yapısını bozan alanlar hakkında dönüşüm kararı almalıdırlar. Ayrıca Amasya ili merkez ilçesinde yaralan ve geleneksel mahalle dokusuna sahip olan Hatuniye, Sofular ve Nergis mahallerinde ise kentsel sağlıklılaştırma çalışmaları yapılmalıdır.

Suluova, Merzifon ve Taşova ilçe merkezlerinde belirlenen riskli bölgeler için kentsel tasarım projeleri yapılıp, bu alanların anlaşma, yıkım ve yapım çalışmaları için dönüşüm sürecinin başlatılması gerekmektedir.

Amasya ilçe merkezinde yer alan ve görsel kalite açısından iyi durmayan bina cephelerinin yenilenmesi gerekmektedir. Uzun vadede ise yapı ömrünü tamamlayan binaların yıkılarak yeni teknolojiye uyumlu, enerji verimli binaların inşası için plan ve proje çalışmalarının yapılması gerekmektedir.

Amasya il merkezinin tarihi ve turistik dokusu olarak kalbi sayılan Hatuniye mahallesinde restorasyon çalışmalarına hız verilmelidir. Bu bağlamda öncelikle, Hatuniye Mahallesindeki 30 adet hafif, orta ve ağır hasarlı binaların restorasyon projeleri yaptırılmalıdır (Amasya Belediyesi, Mülakat Verileri, 2017a).

Amasya kent merkezindeki kamu binaları kent dışına taşınarak elde edilen alanlar kamusal açık alan kullanımı olarak ayrılmalıdır. Bunun için gerekli proje çalışmaları yapılmalıdır.

Binalarda enerji kimlik belgesi uygulaması için çalışmalara başlanmalı, kullanım alanı 20.000 metrekare ve üzeri olan kamu binaları saptanıp, kendi yenilenebilir enerji sistemlerini kurmaları sağlanmalıdır.

Nüfusu belli bir sınırı aşan (1000 kişi) ve belediye organizasyonları 2012 yılında iptal edilen yerleşmeler için Nazım plan ve Uygulama İmar planları hazırlanmalı, hazırlatılmalı veya revize edilmelidir.

Amasya ve Suluova ilçe merkezlerinde sosyo-kültürel alan eksikliği ve sağlık alanı eksikliği kendini göstermektedir. Bu tür kentsel sosyal altyapı alanlarının oluşturularak, ivedilikle halkın kullanımına açılması gerekmektedir. Ayrıca belli büyüklükteki kentsel yerleşmelerde (Amasya, Merzifon, Suluova, Gümüşhacıköy) kamusal yeşil alan miktarlarını artırabilmek için gerekli araştırmalar yapılmalıdır.

6.10. Sorun Analizi Özeti

Amasya ili sınırları içinde belirlenen altyapı-çevre ve kentleşme faktörlerinin mekana yani ilçelere göre bir ayırımı yapılmak istendiğinde, aşağıdaki tablo, konu ile ilgili bir özet görevi görecektir.

Tablo 6 İlçe Merkezleri Ve İlçe Kırsallarına Göre Sorun Dağılımı

	İçme suyu ve ime suyu arıtma Tesisi ihtiyacı	Kanalizasyon ve Atık Su Arıtma tesisi ihtiyacı	Katı Atık Bertarafı	Doğalgaz Altyapısı	Ulaşım Sorunları	Hava Kirliliği	Su Kirliliği	Kentsel Dönüşüm	Kentsel Sorunlar
Amasya Merkez İlçe Kent (*)	X	X		X	X	X	X	X	X
Amasya Merkez İlçe Kırsal	X	X	X				X		
Merzifon Kent	X	X			X		X	X	X
Merzifon Kırsal		X	X				X		
Suluova Kent	X						X	X	
Suluova Kırsal		X	X				X		
G.hacıköy Kent	X	X	X	X					
G.hacıköy Kırsal		X	X						
Taşova Kent	X	X		X			X		
Taşova Kırsal	X	X	X		X		X		
Göynücek Kent		X			X				
Göynücek Kırsal	X	X	X						
Hamamözü Kent	X	X							
Hamamözü Kırsal		X	X		X				

7. Performans Göstergeleri

Kamu idarelerince performans hedeflerine ulaşıp ulaşılmadığını ya da ne kadar ulaşıldığını ölçmek, izlemek ve değerlendirmek için kullanılan performans göstergeleri tablolar halinde verilmiştir (Tablo 7- 15).

Tablo 7 İçme Suyu Kaynakları, İçme Suyu Şebekesi ve İçme Suyu Arıtma Performans Göstergeleri

İçme Suyu Kaynakları, İçme Suyu Şebekesi ve İçme Suyu Arıtma Performans Göstergeleri		
GÖSTERGE ADI	Mevcut Durum	Planlanan hedef
İçme suyu arıtma tesisi sayısı	0	3
İçme suyu isale hattı uzunluğu	928 km.	1100 km.
Arıtılan içme suyunun toplam içme suyuna oranı	% 0	% 60
Yeterli ve güvenli içme suyuna erişen kırsal nüfus oranı	% 88	% 100
Sihhi depoların tüm depolara oranı	% 63	% 76
İçme suyu şebekelerindeki su kaçağı oranları (ortalama)	% 40-45	% 5-10
Kadastrosu yapılmış Coğrafi Bilgi Sistemine (CBS) işlenmiş şebeke uzunluğu	0 km.	1100 km.

Tablo 8 Kanalizasyon ve Atık Su Arıtma Performans Göstergeleri

Kanalizasyon ve Atık Su Arıtma Performans Göstergeleri		
GÖSTERGE ADI	Mevcut Durum	Planlanan hedef
Kanalizasyon şebeke uzunluğu	853 km.	1000 km.
Kanalizasyon sisteminden yararlanan kentsel nüfus oranı	%99,4	%100
Kanalizasyon veya ortak fosseptik sisteminden yararlanan kırsal nüfus oranı	% 98	% 100
Yağmur suyu toplama sistemi olan yerleşme sayısı	2	4
Yağmur suyu toplama sistemi şebeke uzunluğu	36 km.	120 km.
Atık su arıtma tesisi sayısı	2	11
Paket atık su arıtma tesisi sayısı	1	29
Kadastrosu yapılmış CBS'ne işlenmiş şebeke uzunluğu	0 km.	1000 km

Tablo 9Katı Atık Bertarafı Performans Göstergeleri

Katı Atık Bertarafı Performans Göstergeleri		
GÖSTERGE ADI	Mevcut Durum	Planlanan hedef
Geri dönüşümde kullanılan kumbara sayısı	20	240 (her 1000 kentsel nüfusa 1 adet)
Yerinde ayrıştırma ve geri dönüşüm için verilen eğitim ve eğitilen kişi sayısı	0 adet/0 kişi	20 adet/1000 kişi
Yerinde ayrıştırma ve geri dönüşüm için dağıtılan eğitim amaçlı broşür sayısı	0	60.000 (kentlerdeki hanehalkı sayısı kadar)
Düzenli depolama alanından faydalanan halkın yüzdesi	% 94,5	% 100
Katı atık transfer noktası sayısı	2	3
Toplanan yıllık atık yağ miktarı	0	80 ton (5 yıllık)

Tablo 10Katı Atık Bertarafı Performans Göstergeleri

Doğalgaz Altyapısı ve Kullanımı Performans Göstergeleri		
GÖSTERGE ADI	Mevcut Durum	Planlanan hedef
Doğalgaz altyapısı götürülen yerleşme sayısı	3 (2017 başı)	5
Doğalgaz altyapısı götürülen kentsel nüfus oranı	% 77	% 95

Tablo 11 Ulaşım Altyapısı Performans Göstergeleri

Ulaşım Altyapısı Performans Göstergeleri		
GÖSTERGE ADI	Mevcut Durum	Planlanan hedef
Bölünmüş yol uzunluğu	294 km.	400 km.
Asfalt köy yolu uzunluğu	1362 km.	1612 km.
Stabilize köy yolu uzunluğu	1121 km.	1150 km.
Kentsel Ulaşım planı varlığı (adedi)	0	1
Demiryolu hattı uzunluğu	79 km.	88 km.

Tablo 12Haberleşme Altyapısı Performans Göstergeleri

Haberleşme Altyapısı Performans Göstergeleri		
GÖSTERGE ADI	Mevcut Durum	Planlanan hedef
Fiber optik kablo uzunluğu	1555 km.	2510 km.
Fiber kablo / Bakır kablo oranı	% 43	% 70
Sabit telefon abone sayısı	44432	46000
Dijital abone sayısı	38655	46000
Genişbant internet kullanıcı sayısı	256000(2016)	290000

Tablo 13 Çevre Unsurları ve Çevresel Değerler Performans Göstergeleri

Çevre Unsurları ve Çevresel Değerler Performans Göstergeleri		
GÖSTERGE ADI	Mevcut Durum	Planlanan hedef
Gürültü Haritası Varlığı (adedi)	0	1
Orman oranı	% 42	% 45
Sit alanlarında tahribat sayısı (oransal)	10	5
Bilinçlenme amacıyla verilen eğitim sayısı	0	20
Bilinçlenme amacıyla eğitim verilen kişi sayısı	0	1200

Tablo 14Afet Riskleri, Afete Maruz Alanlar Performans Göstergeleri

Afet Riskleri, Afete Maruz Alanlar Performans Göstergeleri		
GÖSTERGE ADI	Mevcut Durum	Planlanan hedef
Sayıllaştırılmış Afet haritaları oranı	% 30	% 70
Yerleşmelerin Afet planı varlığı (adet)	4	8

Tablo 15 Kent Planlama ve Kentsel Dönüşüm Performans Göstergeleri

Kent Planlama ve Kentsel Dönüşüm Performans Göstergeleri		
GÖSTERGE ADI	Mevcut Durum	Planlanan hedef
Güncel Nazım Plan ve Uygulama İmar Planı Varlığı (adedi)	5	8
Hali hazır harita ve jeolojik etüd varlığı	7	8
Kentsel dönüşüm alanları büyüklükleri	4,2 hektar	51 hektar
Kentsel dönüşüme giren bina sayısı	190	1610
Restore edilen bina sayısı	0	15
Cephe farklılığı yapılan bina sayısı	0	160
Yenilenebilir enerji kullanan bina sayısı	0	10
Enerji kimlik belgesi almış bina sayısı	0	500
İmar planı olan kırsal yerleşme sayısı	19	28
İmar planı revize edilmiş kırsal yerleşme sayısı	0	19
Kişi başına düşen sosyo- kültürel alan miktarı (Amasya-Merzifon-Suluova-Gümüşhacıköy toplamı için)	0,65 m ² /kişi	0,88 m ² /kişi
Kişi başına düşen sağlık alanı miktarı (Amasya Merkez ve Suluova toplamı için)	0,64 m ² /kişi	1,50 m ² /kişi
Kişi başına düşen yeşil alan miktarı (Amasya-Merzifon-Suluova-Gümüşhacıköy toplamı için)	4,87 m ² /kişi	10 m ² /kişi

8. Sorumlu Kuruluşlar – Paydaş Analizi

Yapılan paydaş analizi ile gerçekleştirilmek istenen eylemlerden doğrudan ve dolaylı olarak etkilenecek ve bu süreci etkileyebilecek olan kamu kurum ve özel kesim ile sivil toplum kuruluşları belirlenmiştir. İlgili paydaşların kimler olduğu belirlenerek bu paydaşlara ilişkin verilerin toplanması ve toplanan bu verilerin analiz edilerek kurum için önemli bilgilere dönüştürülmesinin daha sonraki dönemlerde alınacak olan kararlara olumlu yönde katkıda bulunacağı düşünülmektedir (Varvasovszky, & Brugha, 2000, s. 239). Paydaşların belirlenmesinde paydaşların özellikleri, kapasiteleri ve bunların belirlenen göstergeler ile ilgili görev, yetki ve faaliyet alanları dikkate alınmıştır. Bu kapsamda belirtilen önemli paydaşlar ve paydaşlık bağlantısı sorumlu kurum ve kuruluşlar tablosunda gösterilmiştir (Tablo 16). Bu kapsamda belirtilen önemli paydaşlar ve paydaşlık bağlantısı ise Paydaş analizi tablosunda verilmiştir (Tablo 17).

Tablo 16 Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar

TEMEL GÖSTERGELER	SORUMLU KURULUŞLAR	
	Kentsel Alanlar	Kırsal Alanlar
İÇME ve KULLANMA SUYU	İl ve İlçe Belediyelerinin Fen İşleri Müdürlüğü <ul style="list-style-type: none"> ▪ Amasya Belediyesi ▪ Merzifon Belediyesi ▪ Suluova Belediyesi ▪ Taşova Belediyesi ▪ Gümüşhacıköy Belediyesi ▪ Göynücek Belediyesi ▪ Hamamözü Belediyesi 	Amasya İl Özel İdaresi DSİ 7. Bölge Müdürlüğü 73. Şube Müdürlüğü
KANALİZASYON	İl ve İlçe Belediyelerinin Su ve Kanalizasyon İşleri Müdürlüğü <ul style="list-style-type: none"> ▪ Amasya Belediyesi ▪ Merzifon Belediyesi ▪ Suluova Belediyesi ▪ Taşova Belediyesi ▪ Gümüşhacıköy Belediyesi ▪ Göynücek Belediyesi ▪ Hamamözü Belediyesi 	Amasya İl Özel İdaresi
ULAŞIM SİSTEMLERİ	Karayolları 7. Bölge Müdürlüğü Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü TCDD 4. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ 4. Bölge Müdürlüğü Amasya Merzifon Havalimanı Emniyet Genel Müdürlüğü İl ve İlçe Belediyelerinin Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü <ul style="list-style-type: none"> ▪ Amasya Belediyesi ▪ Merzifon Belediyesi ▪ Suluova Belediyesi ▪ Taşova Belediyesi ▪ Gümüşhacıköy Belediyesi ▪ Göynücek Belediyesi ▪ Hamamözü Belediyesi 	Karayolları 7. Bölge Müdürlüğü Jandarma Trafik Şube Müdürlüğü Amasya İl özel idaresi

Tablo 16. Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar (Devam ediyor)

TEMEL GÖSTERGELER	SORUMLU KURULUŞLAR	
	Kentsel Alanlar	Kırsal Alanlar
ELEKTRİK	YEDAŞ Amasya Müdürlüğü Elektrik Dağıtım Şirketleri Elektrik Dağıtım Hizmetleri Derneği	YEDAŞ Amasya Müdürlüğü Elektrik Dağıtım Şirketleri Elektrik Dağıtım Hizmetleri Derneği
DOĞALGAZ	Doğalgaz Dağıtım Şirketleri Türkiye Doğal Gaz Dağıtıcıları Birliği Derneği	
HABERLEŞME	Türk Telekom Müdürlüğü İletişim Firmaları	Amasya İl Özel İdaresi
KENTSEL SOSYAL ALTYAPI	Amasya Valiliği Kaymakamlıklar <ul style="list-style-type: none"> ▪ Merzifon İlçesi Kaymakamlığı ▪ Suluova İlçesi Kaymakamlığı ▪ Taşova İlçesi Kaymakamlığı ▪ Gümüşhacıköy İlçesi Kaymakamlığı ▪ Göynücek İlçesi Kaymakamlığı ▪ Hamamözü İlçesi Kaymakamlığı İl Millî Eğitim Müdürlüğü İl Sağlık Müdürlüğü İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü İl ve İlçe Belediyeleri <ul style="list-style-type: none"> ▪ Amasya Belediyesi ▪ Merzifon Belediyesi ▪ Suluova Belediyesi ▪ Taşova Belediyesi ▪ Gümüşhacıköy Belediyesi ▪ Göynücek Belediyesi ▪ Hamamözü Belediyesi 	
ÇEVRE	Amasya Valiliği İlçe Kaymakamlıkları <ul style="list-style-type: none"> ▪ Merzifon İlçesi Kaymakamlığı ▪ Suluova İlçesi Kaymakamlığı ▪ Taşova İlçesi Kaymakamlığı ▪ Gümüşhacıköy İlçesi Kaymakamlığı ▪ Göynücek İlçesi Kaymakamlığı Hamamözü İlçesi Kaymakamlığı Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Devlet Su İşleri Şube Müdürlüğü İl ve İlçe Belediyeleri İl Sağlık Müdürlüğü Orman Genel Müdürlüğü	Amasya İl Özel İdaresi

Tablo 16. Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar

TEMEL GÖSTERGELER	SORUMLU KURULUŞLAR	
	Kentsel Alanlar	Kırsal Alanlar
BÖLGESEL VE KENTSEL PLANLAMA	Amasya Valiliği İlçe Kaymakamlıkları Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Devlet Su İşleri Şube Müdürlüğü İl ve İlçe Belediyeleri İl Sağlık Müdürlüğü Orman Genel Müdürlüğü	
AFET RİSKİNE MARUZ ALANLAR	Amasya Valiliği İlçe Kaymakamlıkları İl ve İlçe Belediyeleri İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü (AFAD)	

Tablo 17 Paydaş Analizi Tablosu

Paydaş Adı	Paydaş Türü	Paydaş Türü	
		Temel Ortak	Stratejik Ortak
Amasya Valiliği	İç Paydaş	√	
İlçe Kaymakamlıkları	İç Paydaş	√	
Amasya Belediye Başkanlığı	İç Paydaş	√	
İlçe Belediye Başkanlıkları	İç Paydaş	√	
Amasya İl Özel İdaresi	İç Paydaş	√	
Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	İç Paydaş	√	
Orman Bölge Müdürlüğü	Dış Paydaş		√
Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü TCDD 4. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ 4. Bölge Müdürlüğü	Dış Paydaş		√
Amasya Merzifon Havalimanı Emniyet Genel Müdürlüğü	Dış Paydaş		
Emniyet Genel Müdürlüğü	Dış Paydaş		
Jandarma Trafik Şube Müdürlüğü	Dış Paydaş		
YEDAŞ Amasya Müdürlüğü	Dış Paydaş		
Elektrik Dağıtım Hizmetleri Derneği	Dış Paydaş		
DSİ 7. Bölge Müdürlüğü 73. Şube Müdürlüğü	İç Paydaş		
Türk Telekom Müdürlüğü	İç Paydaş		
İletişim Firmaları	Dış Paydaş		
İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü (AFAD)	İç Paydaş	√	
Doğalgaz Dağıtım Şirketleri	Dış Paydaş		
Türkiye Doğal Gaz Dağıtıcıları Birliği Derneği	Dış Paydaş		
İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Dış Paydaş		√
İl Sağlık Müdürlüğü	Dış Paydaş		
İl Milli Eğitim Müdürlüğü	Dış Paydaş		
Amasya Üniversitesi	Dış Paydaş		√
OKA Amasya İl Temsilciliği	Dış Paydaş		√
İller Bankası	Dış Paydaş		√

9. Eylem Planı

EYLEMLER						
Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi
1	Tüm kentsel yerleşim alanlarında altyapı (su-kanalizasyon-elektrik-haberleşme-doğalgaz)haritalarının kadastro çıkarılacak ve bunlar Coğrafi Bilgi Sistemine işlenecektir.	İl ve İlçe Belediyeleri İller Bankası	Amasya Valiliği Kaymakamlıklar İl Özel İdaresi Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	2018-2023	Kanalizasyon tesisleri, elektrik ve telefon kabloları, içme ve kullanma suyu boruları, doğal gaz boruları, merkezi ısıtma sistemlerine ait kanal ya da boruları ve aydınlatma gibi yeraltı tesislerinin zaman zaman bakımları, değiştirilmeleri ya da yenilenmeleri gerekmektedir. Özellikle, Kentsel yerleşmelerin çoğunda içme suyu sağlama ve kanalizasyon şebekeleri eskidir ve sürekli arıza vermektedir. Su kayıpları çok fazladır. Altyapı sistemlerinin tamirati çok fazla maliyete sebep olmaktadır. Bu çalışmaların bir düzen içerisinde ve güvenilir bir şekilde yapılması yeraltı planlamasına bağlıdır. Bu yüzden altyapı şebeke haritalarının çıkarılması ve sayısal veri tabanına kaydedilmesi, altyapı sistemlerinin sürdürülebilmesi için çok önemlidir. Kent yaşamının sağlıklı olması, kentinin rahat etmesi açısından bunun yapılmasına ihtiyaç vardır.	Coğrafi Bilgi Sistemine girilmiş şebeke sayısı ve uzunlukları
2	Yeni Merzifon Barajı inşaatına başlanacaktır.	D.S.İ.	Amasya Valiliği Merzifon Belediyesi Orman ve Su İşleri İl Müdürlüğü	2018-	Barajın ÇED süreci devam etmekte olup, yapılması ve hizmet vermeye başlaması orta ve uzun vadede önem arz etmektedir.	Kente sağlanan su miktarı isale hattı uzunluğu Hattan faydalanan nüfus oranı

Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi
3	Değirmendere Baraj Gölet'inden Amasya kentine içme suyu getirmek için içme ve kullanma suyu proje çalışması yapılacaktır.	Amasya Belediyesi	İl Özel İdaresi Orman ve Su İşleri İl Müdürlüğü İller Bankası	2018-2019	Amasya kentinin giderek artan nüfusuna yeterli su sağlayabilmek amacıyla Değirmendere Baraj Gölet'inden kente su getirme projesi kısa vadede devreye girmelidir. Öncelikle proje çalışmalarının tamamlanması gerekmektedir.	Proje varlığı Proje raporu Fizibilite raporu
4	Amasya il merkezi içme suyu arıtma tesisi için projelendirme çalışması yapılacaktır.	Amasya Belediyesi	İller Bankası Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	2019	Amasya kentinin suyu yeraltı ve yerüstü su kaynaklarından sağlanmaktadır. Bunun yanı sıra içme suyu göletlerinden su getirme projeleri gerçekleştirildiğinde mutlaka bir Temiz Su Arıtma Tesisi gerekmektedir.	Proje varlığı Proje raporu Fizibilite raporu
5	Merzifon ilçesinin içme suyu arıtma tesisinin projelendirme çalışması yapılacaktır.	Merzifon Belediyesi	İller Bankası Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	2021	Merzifon Barajı Projesi gerçekleştirildiğinde, Merzifon ilçesinde mutlaka bir temiz su arıtma tesisi gerekmektedir.	Proje varlığı Proje raporu Fizibilite raporu
6	İl bazında gayri sıhhi olan içme suyu depolarından her yıl 12 adedi olmak üzere 5 yılda 60 adedinin sıhhi hale getirilecektir.	İl ve İlçe Belediyeleri	İl Özel İdaresi Orman ve Su İşleri İl Müdürlüğü	2018-2023	Gayri sıhhi nitelikte olup sıhhi hale getirilmesi gereken depo sayısı ve sıhhi hale getirilmesi planlanan depo sayıları ilçelere göre şöyledir: Merkez İlçe:48 / 13 Merzifon: 36/13 Suluova: Bilgiye ulaşılamamıştır Gümüşhacıköy: 7/ 7 Taşova: 69/ 12 Göynücek: 15/ 10 Hamamözü: 5/ 5	Sihhi depo sayısı
7	Hamamözü İlçe merkezi temiz su şebekesinin tamamının değişmesi için projelendirme çalışması yapılacaktır.	Hamamözü Belediyesi	Hamamözü Kaymakamlığı Orman ve Su İşleri İl Müdürlüğü İller Bankası	2019	Hamamözü İlçe merkezinde mevcut şebeke sistemi köy zamanından kaldığından ve çok eski olduğundan dolayı değişmesi gerekmektedir.	Proje varlığı Proje raporu Fizibilite raporu

Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi
8	Merzifon ilçe merkezinin su ihtiyacını karşılamak amacıyla içme ve kullanma suyu temini için yeni kaynakların araştırılması ve mevcut içme ve kullanma suyu şebekesinin tamamının değişmesi için proje çalışması yapılacaktır.	Merzifon Belediyesi	Orman ve Su İşleri İl Müdürlüğü İller Bankası	2021	Merzifon ilçe merkezinde mevcut şebekede yer alan borular asbest olup değişmesi gerekmektedir. Merzifon ilçesinde içme suyunun %95'i yeraltı kuyularından karşılanmaktadır. Söz konusu kuyulardaki su seviyesinde sürekli düşüm gözlenmesi ve buna karşılık olarak nüfusun sürekli artışı göstermesi şehrin ihtiyacı olan içme ve kullanma suyu temini için yeni kaynakların araştırılmasını ve dağıtım sistemleri ile ilgili proje/projelerin yapılmasını gerekli kılmaktadır.	Proje varlığı Proje raporu Fizibilite raporu
9	Taşova ilçe merkezi temiz su şebekesinin tamamının değişmesi için yapılan içme suyu projesinin inşaat faaliyetleri başlayacaktır.	Taşova Belediyesi	İller Bankası	2018-2023	Taşova ilçe merkezinin içme suyu şebeke sisteminin yapımının 2023 yılına kadar tamamlanması planlanmaktadır.	İshale hattı uzunluğu
10	Taşova ilçe merkezi içme suyu arıtma tesisi için projelendirme çalışması yapılacaktır.	Taşova Belediyesi	İller Bankası	2018-2019	Taşova ilçesinin içme suyu isale hattı yenilecek ve aynı zamanda içme suyu arıtma tesisi projesi yapılacaktır.	Proje varlığı Proje raporu Fizibilite raporu
11	Hamamözü ilçesinde kullanma suyu için kuyu açılacaktır.	Hamamözü Belediyesi		2018	Özellikle yaz aylarında veya arıza durumlarında Hamamözü'nün su arzı yetmemektedir. Bu nedenle kullanma suyu için kuyu açılması gerekmektedir. İlçenin termal turizm bölgesi olması nedeniyle yaz aylarında yerli ve yabancı turistlerle oluşan nüfus artışına bağlı olarak hizmet ulaştırılan nüfus sayısı değişiklik göstermektedir. Bu nedenle kaplıca su kaynağına ulaşmak içinde yeni bir kuyu açılması gerekmektedir.	Çekilen su miktarı Suyu kullanan nüfus

Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi
12	Amasya ili kırsal yerleşmelerde, içme suyu kaynağı yetmeyen, tesisi yetersiz veya kaynak arayışında olan kırsal nüfus için içme suyu teknik altyapı sistemlerinin planlanması, tasarımı ve projelendirilmesi çalışmaları yapılacaktır.	İl Özel İdaresi İller Bankası	Amasya Valiliği Kaymakamlıklar İl Özel İdaresi Orman ve Su İşleri İl Müdürlüğü	2018-2023	Kırsal alanları baz aldığımızda, içme suyu kaynağı yetmeyen, tesisi yetersiz veya kaynak arayışında olan kırsal nüfus toplam olarak Amasya genelinde 10329'dur. (Toplam kırsal nüfusun % 12,2'si) ilçelere göre dağılım ise şu şekilde olmaktadır: Merkez: 4883 Merzifon: 2902 Suluova: 0 Gümüşhacıköy: 174 Taşova: 1902 Göynücek: 428 Hamamözü: 40 Plan dönemi boyunca köylerin tamamında içme ve kullanma suyunun sağlıklı hale getirilecektir. İçme suyu için alternatif kaynakların araştırılması yapılacak ve içme suyu tesisleri tamamlanacaktır.	İçme suyu şebekesi olan yerleşme sayısı İçme suyuna erişen kırsal nüfus
13	Amasya OSB, Merzifon OSB, Suluova OSB'nin kullanma suyunu karşılamak için yeni su şebekesi proje çalışması ve kaynak çalışması yapılacaktır.	OSB Müdürlükleri Amasya Belediyesi Merzifon Belediyesi Suluova Belediyesi	Amasya Valiliği Kaymakamlıklar Orman ve Su İşleri İl Müdürlüğü	2018-2021	Sanayi sektöründe çok fazla su ihtiyacı olmaktadır. Sektörde kullanılan suyun klorlama gibi sihi prosedürlere tabi tutulma zorunluluğu olmadığından dolayı Amasya OSB, Merzifon OSB; Suluova OSB ve Taşova KSS alanları için yeni kullanma suyu şebekesi hatlarının ve depolarının planları hazırlanmalı ve bu alanlara hizmet edecek su kaynakları çalışmaları yapılmalıdır.	Sanayi su şebekesi uzunluğu Sanayi için harcanan su miktarı

Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi
14	Amasya şehir kanalizasyon sistemine bağlı olmayan yeni yerleşmeler (Yeşilyenice ve Boğazköy) kanalizasyon sistemine entegre edilecektir.	Amasya Belediyesi	İl Özel İdaresi Amasya Valiliği İller Bankası	2018-2023	Amasya şehir kanalizasyon sistemine bağlı olmayan Yeşilyenice ve Boğazköy kasabalarının kanalizasyon sistemleri yeni yapılacak kanalizasyon şebekesi vasıtasıyla şehir kanalizasyon sistemine bağlanacaktır.	Kanalizasyon şebeke uzunluğu Kanalizasyon altyapısından faydalanan nüfus oranı
15	Hamamözü ilçe merkezinin kanalizasyon sisteminin yenileme projesi yapılacaktır.	Hamamözü Belediyesi	Hamamözü Kaymakamlığı İller Bankası	2018-2019	Hamamözü ilçe merkezinde eski kanalizasyon sistemini yenilenmesi için projelendirme çalışması yapılması gerekmektedir.	Proje varlığı Proje raporu Fizibilite raporu Kanalizasyon şebeke uzunluğu
16	Kırsal yerleşmelerde kanalizasyonu olmayan yaklaşık 1322 nüfus için ortak kanalizasyon veya fosseptik sisteminin projelendirilmesi ve uygulanması yapılacaktır.	İl Özel İdaresi	Amasya Belediyesi İlçe Belediyeleri	2018-2023	Merkez ilçe ve ilçelerde kanalizasyon sistemlerinden hizmet alamayan kırsal nüfusun kanalizasyon sistemleri yapılacaktır. Kanalizasyon hizmeti alamayan yerleşim alanlarındaki kişi sayısı aşağıda verilmiştir: Merkez ilçe: 697 kişi; Merzifon:227 kişi Suluova: 50 kişi; Taşova: 900 kişi Göynücek: 43 kişi; Hamamözü: 10 kişi	Kanalizasyon şebeke uzunluğu Kanalizasyondan faydalanan nüfus oranı
17	Suluova Besi OSB için kentsel sistemden farklı bir kanalizasyon sistemi projesi yapılacaktır.	Besi OSB Müdürlüğü	Amasya Valiliği Suluova Kaymakamlığı Suluova Belediyesi Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı	2018-2020	Besi OSB den atıklar şehir kanalizasyonunu tıkmakta ve maliyeti çok yüksek hasarlara yol açmaktadır. Bu yüzden farklı bir sistemin tasarlanması gerekmektedir.	Proje varlığı Proje raporu Fizibilite raporu
18	Amasya kentinin mevcut yağmur suyu toplama sistemi ile yeni projelendirilecek yağmur suyu atk sisteminin bütünleştirilmesi yöntemlerinin araştırılarak proje/projeleri hazırlanacaktır.	Amasya Belediyesi	Amasya Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü İller Bankası	2018-2020	Mevcut sistemin bakım ve onarımının yapılarak iyileştirilmesi ve mevcut sisteme ek olarak yapılacak şebeke için araştırma ve proje geliştirme çalışmaları yapılacaktır.	Proje varlığı Proje raporu Fizibilite raporu

Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi
19	Merzifon yağmur suyu toplama sistemi hayata geçirilecektir.	Merzifon Belediyesi	Merzifon Kaymakamlığı İller Bankası	2019-2023	Merzifon yağmur suyu toplama sistemi projesinin uygulanması ve sistemin kullanılmasına başlanması hedeflenmektedir.	Yağmur Suyu Toplama sistemi şebeke uzunluğu
20	Suluova yağmur suyu toplama sistemi için fizibilite çalışması yapılacaktır.	Suluova Belediyesi	Suluova Kaymakamlığı Amasya Üniversitesi Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı	2018-2019	Suluova yağmur suyu toplama sistemi için fizibilite çalışmasının yapılması ve yapım aşamasına geçilmesi hedeflenmektedir.	Proje Varlığı Proje raporu Fizibilite raporu
21	Taşova atık su arıtma tesisi hizmet vermeye başlayacaktır.	Taşova Belediyesi	Taşova Kaymakamlığı Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	2018	Taşova ilçesinde, biyolojik arıtma tesisi inşaat çalışmaları tamamlanmıştır. Makine ve ekipman alımı yapılmış olup, montaj aşaması tamamlanacaktır. Gereken bütün işler tamamlandıktan sonra hizmet vermeye başlayacaktır.	Atık su arıtma tesisi sayısı Arıtılan atık su miktarı
22	Suluova atık su arıtma tesisi inşaatı tamamlanacaktır.	Suluova Belediyesi	Suluova Kaymakamlığı Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	2018-2021	Gereken bütün işler tamamlandıktan sonra hizmet vermeye başlayacaktır.	Atık su arıtma tesisi sayısı Arıtılan atık su miktarı
23	Gümüşhacıköy atık su arıtma tesisi inşaatı tamamlanacaktır.	Gümüşhacıköy Belediyesi	Gümüşhacıköy Kaymakamlığı Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	2019-2022	Gereken bütün işler tamamlandıktan sonra hizmet vermeye başlayacaktır.	Atık su arıtma tesisi sayısı Arıtılan atık su miktarı
24	Amasya kenti için atık su arıtma tesisleri II. aşamasının (147.000 nüfus için) yapımına başlanacaktır.	Amasya Belediyesi	Amasya Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	2019-2023	Mevcut atık su arıtma tesisine ilave olarak ikinci arıtma tesisi devreye girecektir.	Atık su arıtma tesisi sayısı Arıtılan atık su miktarı
25	Hamamözü atık su arıtma tesisinin çalışır hale getirilmesi için proje yapılacaktır.	Hamamözü Belediyesi	Hamamözü Kaymakamlığı Amasya Üniversitesi Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı	2018-2019	Hali hazırda bulunan atık su arıtma tesisinin tekrar çalışmaya başlaması için gereken bütün işler tamamlanacak ve tesis hizmet vermeye başlayacaktır.	Atık su arıtma tesisi sayısı Arıtılan atık su miktarı

Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi
26	Göynücek atık su arıtma tesisi tamamlanacaktır.	Göynücek Belediyesi	Göynücek Kaymakamlığı Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	2018-2021	Proje aşaması gerçekleştirilen atık su arıtma tesisi devreye girecektir.	Atık su arıtma tesisi sayısı Artılan atık su miktarı
27	Amasya OSB atık su arıtma tesisleri inşaatına başlanacaktır.	Amasya OSB Müdürlüğü	Amasya Belediyesi Amasya Valiliği Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğü	2018-2023	Atık Su Arıtma tesisinin fizibilite çalışması ve projesi hazır olup günlük 350 metreküp kapasiteli arıtma tesisinin inşaatına başlanacaktır.	Artılan atık su miktarı Hizmet edilen işyeri sayısı
28	Suluova OSB atık su arıtma tesisleri inşaatına başlanacaktır.	Suluova OSB Müdürlüğü	Suluova Kaymakamlığı Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğü	2018-2023	3000 kişinin atığını işleyecek, günlük 600m ³ kapasiteli tesisin projesi tamamlanmış olup, arıtma tesisinin inşaatı tamamlanacaktır.	Artılan atık su miktarı Hizmet edilen işyeri sayısı
29	Nüfusu 500'ü aşan 28 kırsal yerleşme için paket atık su arıtma tesisi yapılacak ve işletmeye alınacaktır.	İl Özel İdaresi	Amasya Belediyesi İlçe Belediyeleri	2018-2023	Aşağıda sayıları ve nüfusları belirtilen ilçelerdeki kırsal yerleşmelere paket atık su arıtma tesisi kurulacaktır. Merkez İlçe: 9 (6678 kişi) Merzifon: 2 (1379 kişi) Suluova: 3 (2045 kişi) Gümüşhacıköy: 1 (538 kişi) Taşova: 12 (7634 kişi) Göynücek: 1 (617 kişi)	Paket atık su arıtma tesisi sayısı Arıtma tesislerinden faydalanan nüfus ve yerleşme ve nüfus sayısı
30	Gümüşhacıköy ilçesinde katı atık transfer istasyonu kurulacaktır.	AKAB	Gümüşhacıköy Belediyesi	2018-2021	Gümüşhacıköy İlçesi AKAB düzenli depolama alanına uzak olduğundan, katı atık taşıma maliyetleri Gümüşhacıköy Belediyesinin maddi imkanlarını zorlamaktadır. Gümüşhacıköy ilçesinde bir katı atık transfer noktası oluşturulacaktır.	Transfer istasyonuna getirilen katı atık miktarı Transfer istasyonundan aktarılan katı atık miktarı

Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi
31	Kırsal alanda katı atığı toplanmayan % 5,5'lik nüfusun katı atıkları toplanarak AKAB'a iletilecektir.	AKAB	İl Özel İdaresi Amasya Valiliği Kaymakamlıklar	2018-2019	Kırsal alanda yaklaşık 4850 kişilik bir nüfusun çöpü toplanamamaktadır. Bu rakam toplam kırsal nüfusun %5,5'ini oluşturmaktadır. Bu nedenle söz konusu kırsal yerleşmelere katı atık toplama hizmetinin verilmesi hedeflenmektedir. Bu nüfusun ilçelere göre dağılımı şöyledir: Merkez İlçe: 1100 Merzifon: 800 Suluova: 50 Gümüşhacıköy: 590 Taşova: 1800 Göynücek: 340 Hamamözü: 170	Toplanan katı atık miktarı Katı atık toplama hizmetinin götürüldüğü nüfus oranı
32	İl bütününde özellikle kentsel yerleşimlerde her 1000 nüfusa bir adet düşmek üzere atık kumbaraları yerleştirilecektir.	Amasya Belediyesi İlçe Belediyeleri	AKAB Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Valilik ve tüm kaymakamlıklar	2018-2023	Yerleşimlerde nüfusa göre konulması hedeflenen kumbara sayısı aşağıda verilmiştir. Amasya Merkez: 110 Merzifon: 58 Suluova: 39 Gümüşhacıköy: 14 Taşova: 12 Göynücek: 6 Hamamözü: 2	Yerinde ayrıştırılmış plastik, cam, kağıt, pil miktarları
33	İl bütününde katı atıkların yerinde ayrıştırılması amacıyla kumbaraların konulduğu tüm mahallelerde mahalle sakinlerine bu konunun önemini ve gerekliliğini anlatan broşürler dağıtılacaktır.	Amasya Valiliği	İlçe Kaymakamlıkları İlçe Belediyeleri Mahalle Muhtarlıkları	2018-2020	Broşürler bilgilendirici, eğitici ve uyancı nitelikte olmalıdır. Hedef; hane halklarının tamamına bu broşürleri dağıtmaktır.	Dağıtılan broşür sayısı

Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi
34	Katı atıkların yerinde ayrıştırılması amacıyla kumbaraların bulunduğu tüm mahallelerde mahalle sakinlerine eğitimler verilecektir.	Amasya Valiliği	İlçe Kaymakamlıkları Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Millî Eğitim İl Müdürlüğü Amasya Üniversitesi Mahalle Muhtarlıkları	2019-2023	Hedef; hanehalklarının %20-25'lik bir kısmına bu eğitimin verilmesidir.	Eğitime katılan kişi sayısı
35	İl bazında atık yağ toplama eylem planı hazırlanacaktır.	Amasya Valiliği	İlçe Kaymakamlıkları Amasya Belediyesi İlçe Belediyeleri AKAB Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	2018-2019	İl bazında atık yağ toplama eylem planının bir an önce yapılması gerekmektedir. Kanalizasyon sistemine verilen atık yağlar, atık su arıtımını olumsuz yönde etkilemektedir. Diğer katı atıklarla birlikte çöp depolama alanına götürülmesi de istenmeyen sonuçlar doğurmaktadır. Bu nedenle atık yağların çevre ve insan sağlığına zarar vermeden geçici depolanmasına, taşınmasına, bertaraf edilmesine olanak tanıyan tesislerin kurulması ve yönetimi amacıyla gerekli prensip ve programların belirlenmesine yönelik eylem planının hazırlanması gerekmektedir.	Eylem hedeflerinin sayısı
36	Amasya il merkezinde doğalgaz kullanım oranı % 100'e çıkarılacaktır.	Doğalgaz Dağıtım Şirketi	Amasya Belediyesi	2018-2023	Amasya il merkezinde halen kömür kullanılan mahalleler bulunmaktadır. Bu mahalleler özellikle kış aylarında kent merkezinde yoğun bir hava kirliliğine sebep olmaktadır. Bu yüzden merkez ilçede doğalgaz kullanım oranının % 100'e çıkarılması hedeflenmektedir.	Doğalgaz kullanılan hane oranı
Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi

37	Gümüşhacıköy İlçe merkezinde doğalgaz altyapı çalışmaları devam edecektir.	Doğalgaz Dağıtım Şirketi	Gümüşhacıköy Belediyesi	2018-2023	Gümüşhacıköy İlçe merkezinde 2023 hedefi hanelerin %75'ine doğalgaz hatlarının ulaştırılarak kullanımına geçilmesidir.	Doğalgaz kullanan hane oranı
38	Taşova İlçe merkezinde doğalgaz altyapı çalışmaları tamamlanacaktır.	Doğalgaz Dağıtım Şirketi	Taşova Belediyesi	2018-2023	Taşova İlçe merkezinde 2023 yılına kadar hanelerin %75'ine doğalgaz hatlarının ulaştırılarak, doğalgaz kullanımına geçilmesi hedeflenecektir.	Doğalgaz kullanan hane oranı
39	Merzifon OSB doğalgaz altyapısı tamamlanacaktır.	Doğalgaz Dağıtım Şirketi OSB Müdürlüğü	Merzifon Belediyesi	2018-2023	Merzifon'daki OSB firmalarının doğalgaza geçmesiyle hem enerji tasarrufu sağlanacak, hem de çevre kirliliği azaltılacaktır.	Doğalgaz kullanan işyeri oranı
40	Suluova OSB'nin doğalgaz altyapısı tamamlanacaktır.	Doğalgaz Dağıtım Şirketi OSB Müdürlüğü	Suluova Belediyesi	2018-2023	Suluova OSB'deki firmaların doğalgaza geçmesiyle hem enerji tasarrufu sağlanacak, hem de çevre kirliliği azaltılacaktır.	Doğalgaz kullanan işyeri oranı
41	Amasya-Mecitözü-Çorum Merzifon yol ayrımı arasında kalan 61 kilometrelik yol kısmında bölünmüş yol çalışmalarına devam edilecektir.	Karayolları 7. Bölge Müdürlüğü	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	2018-2023	Yolun 2023 itibarıyla ulaşımına açılması hedeflenmektedir.	Bölünmüş yol uzunluğu
42	Boğazköy-Yıldızköy arasında ikinci çevre yolunun proje, etüd ve fizibilite çalışmaları yapılacaktır.	Karayolları 7. Bölge Müdürlüğü	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Amasya Belediyesi İl Özel İdaresi	2019-2021	Çevre Düzeni Planı kararları olan bu eylemin hazırlıklarına bu dönem içinde başlanacaktır.	Proje varlığı Proje Raporu Fizibilite raporu
43	Suluova-Havaalanı arasındaki köy yolunun projeleri tamamlanarak II. kademe karayolu haline getirilecektir.	Karayolları 7. Bölge Müdürlüğü	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü İl Özel İdaresi	2018-2022	Çevre Düzeni Planında yer alan Suluova-Havaalanı arasındaki köy yolunun II. kademeye geliştirilmesi için yapılan çalışmaların 2023 yılına kadar tamamlanması amaçlanmaktadır.	Proje varlığı Proje raporu Kademeli geliştirilen yol uzunluğu
Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi

44	Merkez ilçe-Göynücek karayolu hattının derecesi II. kademe karayolu haline getirilecektir.	Karayolları 7. Bölge Müdürlüğü	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü İl Özel İdaresi	2018-2023	Çevre Düzeni Planında yer alan Merkez İlçe-Göynücek karayolu hattının II. kademeye geliştirilmesi için yapılan çalışmaların 2023 yılına kadar tamamlanması hedeflenmektedir.	Kademesi geliştirilen yol uzunluğu
45	Taşova-Ladik karayolunun II. kademeye yükseilmesi sağlanacaktır.	Karayolları 7. Bölge Müdürlüğü	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü İl Özel İdaresi	2019-2023	Çevre Düzeni Planı kararları olan bu yol geliştirilmesi 2023 yılına kadar tamamlanacaktır.	Kademesi geliştirilen yol uzunluğu
46	Amasya ili Merkez ilçesi için planlama kademeleriyle uyumlu, bütüncül bir ulaşım planlaması için gerekli fizibilite çalışmaları ve etütleri yapılacaktır.	Amasya Belediyesi	Amasya Valiliği	2018-2020	Amasya kentinin diğer plan kademeleri ile de uyumlu bütüncül bir ulaşım planının yapılması için fizibilite çalışmaları yapılacak ve fizibilite çalışmaları tamamlanacaktır.	Ulaşım planı ile ilgili ön çalışmaların varlığı
47	Amasya ili merkez ilçesi için planlama kademeleriyle uyumlu, bütüncül bir ulaşım planı yapılacak veya ihale edilecektir.	Amasya Belediyesi	Amasya Valiliği	2020-2023	2023 yılına kadar Amasya ili kentsel ulaşım planı tamamlanacaktır.	Ulaşım planı varlığı
48	Ferhat Tüneli tamamlanarak devreye girecektir.	Amasya Belediyesi	Amasya Valiliği Karayolları 7. Bölge Müdürlüğü	2019	Ferhat Tünelinin ulaşım açılmasıyla kent trafiğinin rahatlatılması hedeflenmektedir.	Yol güzergahını kullanan taşıt sayısı
49	Amasya ili Merkez ilçesi çevre yolu tamamlanarak ulaşım açılacaktır.	Karayolları 7. Bölge Müdürlüğü	Amasya Valiliği Amasya Belediyesi	2018-2023	Çevre Yolunun 2023 yılına kadar ulaşım açılması hedeflenmektedir.	Yol uzunluğu Yol güzergahını kullanan taşıt sayısı
50	Demiryolu modernizasyon çalışmaları tamamlanarak Amasya ilinde bulunan 79 kilometrelik hat ulaşım açılacaktır.	TCDD 4. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Amasya Valiliği Amasya Belediyesi	Eylül 2018	Demiryolu hattı il için özel önem taşımaktadır. Revizyonu sonrası 3 Eylül 2018 tarihinde tekrar ulaşım açılması hedeflenmektedir.	Modernizasyonu yapılan demiryolu hat uzunluğu Taşınan yolcu sayısı
Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi

51	Her yıl 50 kilometrelik stabilize köy yolu asfalt yola çevrilecektir.	İl Özel İdaresi	Amasya Valiliği İlçe Kaymakamlıkları	2018-2023	2023 yılına kadar 250 kilometrelik asfalt köy yolu yapılmış olacaktır.	Asfalt köy yolu uzunluğu
52	Amasya OSB, mevcut demiryolu ağına bağlanması için gerekli proje çalışmaları yapılacaktır.	TCDD 4. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ Amasya OSB Müdürlüğü	Amasya Valiliği Amasya Belediyesi Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	2018-2023	Amasya'nın ekonomik gelişimini bir adım ileri götürülebilmek amacıyla Amasya OSB, mevcut demiryolu hattına mutlaka bağlanmalıdır. Bunun için gerekli olan 6 hektar büyüklüğündeki alan ÇDP revizyonu ile bölge içinde yer almalıdır. Bu şekilde hattın yapımı önündeki engel kaldırılmalı ve hattın yapımına başlanmalıdır.	Proje varlığı Proje Raporu Fizibilite raporu Ek demiryolu hat uzunluğu
53	Her ilçede trafikten ayrılmış Çevre ve Şehircilik Bakanlığının belirlediği bisiklet yollarına ilişkin hususlar doğrultusunda bisiklet yolları yapılacaktır.	İl ve İlçe Belediyeleri	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	2018-2023	Bisikletin kent içi ulaşım aracı olarak yer alması sağlanacaktır. Yaya ve bisiklet gibi alternatif ulaşım türlerine yönelik yatırım ve uygulamalar yapılacaktır. Güvenli bisiklet yolları ve buna yönelik kampanyalar hayata geçirilmelidir.	Proje Varlığı Proje Raporu Fizibilite Raporu Bisiklet yolu uzunluğu
54	Tüm belediyelerde vatandaşlarımıza elektronik belediyeçilik hizmeti verilebilmesi için Kent Bilgi Sistemi'ni geliştirilmelidir.	İl ve İlçe Belediyeleri	Amasya Valiliği İlçe Kaymakamlıkları Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü	2018-2023	Amasya genelinde CBS ve benzeri sistemleri kurmak, sürdürmek ve yürütmek.KBB adına nüfus, bağımsız bölüm, yapı belgeleri, kadastro, tapu, imar planı vb. verileri yetkili kurumlardan web servisleri aracılığı ile temin edebilmek. CBS'ye dair kamu kurum kuruluşları ile özel kuruluşlardan isteyeceği bilgi ve belgelerin (altyapı, acil durum, çevre, sosyo-kültürel, imar, ulaşım ve üstyapı) standartlarını belirlemek. CBS sunucularında depolanan verilerin müdürlük dışındaki kurumlar ve birimler ile paylaşmak için gerekli bürokratik işlemleri gerçekleştirmek.	KBS kullanımını konusunda yeterliliğe sahip personel sayısı KBB ortaya konulan standartlar CBS'ye aktarılan veri sayısı
Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi

55	2017 itibarıyla %43 olan fiber optik kablo oranı % 70'ler düzeyine çıkarılacaktır.	Türk Telekom Ulaştırma- Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı	Amasya Valiliği Amasya Belediyesi	2018-2023	Yaklaşık 955 km. uzunluğunda bakır kablo tesisatının fiber optik kablo ile değiştirilmesi planlanmaktadır.	Fiber optik kablo uzunluğu
56	2017 itibarıyla sabit telefon hatlarında % 87 olan dijitalleşme oranı % 100'e çıkarılacaktır.	Türk Telekom		2018-2023	Yaklaşık 6000 hattın dijital hale getirilmesi sağlanacaktır.	Dijital hat oranı
57	Coğrafi bilgi sistemine dayalı alt yapı koordinasyon merkezi (AYKOME) oluşturularak yapılacak her türlü yeraltı çalışmalarında, sorumlu olan kurum ve kuruluşlar ile koordinasyon sağlanacaktır. (internet ve telefon hatları gibi)	Amasya Valiliği	Amasya ili tüm Belediyeler İl Özel İdaresi Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	2018-2020	Altyapı haritalarının hazırlanacak ve coğrafi bilgi sistemine girilecektir.	Tüm altyapı hatlarının haritaları
58	Amasya il merkezi için "Stratejik Gürültü Haritaları ve Eylem Planı" hazırlanacaktır.	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	Amasya Belediyesi Amasya Valiliği	2018-2021	Amasya kenti nüfusu 2018 başı itibarı ile 113.000 olduğundan yönetmelik gereği Stratejik Gürültü Haritaları ve Eylem Planları hazırlanması zorunlu hale gelmiştir. Bu sebeple, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca yürütülen gürültü haritası çalışması tamamlanacaktır.	Stratejik Gürültü Haritaları ve Eylem Planı varlığı
59	Amasya il bütününde ağaçlandırma ve ormanlaştırma çabaları ve çalışmalarına devam edilecektir.	Orman İl Müdürlüğü TEMA Vakfı	Amasya Valiliği Kaymakamlıklar Amasya Belediyeleri İlçe Belediyeleri	2018-2023	İl bütününde belirlenecek uygun alanlara 2023 yılına kadar her yıl 10.000 fidan olmak üzere toplam 50.000 ağaç dikilmesi hedeflenmektedir.	Dikilen fidan sayısı
Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi

60	Endemik bitki türlerinin araştırılması, incelenmesi ve analiz çalışmalarına devam edilecektir.	Amasya Üniversitesi	Amasya Valiliği	2018-2023	İl bütününde endemik bitkiler üzerinde yapılan çalışmalar devam ettirilerek endemik bitki türleri ile ilgili envanter oluşturulacaktır.	Endemik tür sayısı Yapılan araştırma ve makale sayısı
61	Doğal-tarihi-arkeolojik sit bölgelerinde yaşayan halka koruma ile ilgili bilinci aşılamak için eğitimler verilecektir.	Kültür Turizm İl Müdürlüğü Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	Amasya Valiliği Amasya Üniversitesi Amasya Belediyesi İlçe belediyeleri Amasya Müze Müdürlüğü İl Millî Eğitim Müdürlüğü	2018-2020	Doğa koruma alanları ve doğal, tarihi sit alanları ile ilgili başlıca sorun, bu alanların gelecek nesillere aktarılmasıdır. Bu hedef uzun vadeli bir hedef olmakla birlikte meydana gelen tahribatlar için kısa vadede önlem almak gerekmektedir. Bu nedenle kaçak kazılar vb. şekilde sit alanlarına ve tarihi çevreye verilen zararları engellemek üzere yerel halka koruma bilincini kazandırmak amacıyla eğitim, seminer, konferans vb. çalışmalarının artırılması hedeflenmektedir.	Düzenlenen kongre ve seminer sayısı Eğitim verilen kişi sayısı
62	Bütünleşik afet haritaları projesi kapsamında Amasya ilindeki afete maruz bölgelerin sayısallaştırma çalışmaları tamamlanarak coğrafi bilgi sistemine girilmelidir.	AFAD İl Müdürlüğü	Amasya Valiliği Kaymakamlıklar	2018-2022	AYDES projesi ile afet öncesi-sırası ve sonrası tüm durumlar ve çalışmaların coğrafi bilgi sistemleri aracılığıyla kayıt altına alınma çalışmaları tamamlanacaktır. Jeolojik etüt raporlarından eski tarihli olanların (kroki vb. şekilde haritalanmış ise) koordinatlı ve güncel bir şekilde dijital ortama aktarılması çalışmalarına devam edilecektir.	Dijital veri tabanına işlenen alan miktarı Sayısallaştırılan harita sayısı
63	Amasya kent merkezinde kaya düşmesine karşı bir önlem planı oluşturulmalıdır.	AFAD İl Müdürlüğü	Amasya Valiliği Amasya Belediyesi	2018-2020	Kent merkezinde önemli bir risk oluşturan kaya düşmesine karşı önlem planı yapılacaktır.	Acil önlem planı varlığı
64	Amasya kenti için revizyon nazım plan ve revizyon uygulama imar planı başlatılarak tamamlanacaktır.	Amasya Belediyesi	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Amasya Valiliği	2018-2023	Merkeze bağlı belediyelerin kapatılıp kente dahil edilmesi nedeniyle ilave Nazım ve Uygulama İmar planları yapılacaktır.	Plan varlığı Planlı alan miktarı
Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi

Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi
65	Gümüşhacıköy İlçe Merkezi İçin Nazım Plan ve Uygulama İmar Planı yapmaya/yaptırılmaya başlanacak ve bitirilecektir.	Gümüşhacıköy Belediyesi	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Gümüşhacıköy Kaymakamlığı	2018-2022	2023 yılına kadar Gümüşhacıköy ilçesinin nazım imar planı ve uygulama imar planlarının tamamlanması hedeflenmektedir.	Plan varlığı Planlı alan miktarı
66	Göynücek İlçe Merkezi İçin Nazım Plan ve Uygulama İmar Planı yapmaya/yaptırılmaya başlanacak ve bitirilecektir.	Göynücek Belediyesi	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Göynücek Kaymakamlığı	2018-2022	2023 yılına kadar Göynücek ilçesinin nazım imar planı ve uygulama imar planlarının tamamlanması hedeflenmektedir.	Plan varlığı Planlı alan miktarı
67	Hamamözü İlçe Merkezi İçin Halihazır Haritalar Oluşturulacak ve Jeolojik Etütler Yapılacaktır.	Hamamözü Belediyesi	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Hamamözü Kaymakamlığı	2018-2020	Hamamözü İlçe Merkezi İmar Planlarının tamamlanması için öncelikle halihazır haritaların yapımı ve jeolojik etütlerin yapılması gerekmektedir.	Halihazır harita varlığı Jeolojik etüd varlığı
68	Hamamözü İlçe Merkezi İçin Nazım Plan ve Uygulama İmar Planı yapmaya/yaptırılmaya başlanacak ve bitirilecektir.	Hamamözü Belediyesi	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Göynücek Kaymakamlığı	2020-2023	2023 yılına kadar Hamamözü ilçesinin nazım imar planı ve uygulama imar planlarının tamamlanması hedeflenmektedir.	Plan varlığı Planlı alan miktarı
69	Amasya İl Merkezinde Kentsel Dönüşüm Kararı Verilmiş Alanlarda Kentsel Dönüşüm Prosedürü (Anlaşma-Yıkma-Yapma-İşlev Verme) Hızla Yerine Getirilecektir.	Amasya Belediyesi	Amasya Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü TOKİ	2018-2023	Amasya Kirazlıdere'de 190 bina ve Kirazlıdere dışında Dere, Üçer ve Fethiye Mahallelerinde 6200 kişilik bir nüfusu etkileyen ve 26,5 hektar alana yayılan 1060 bina da riskli alan sınıfına alınmıştır. Kirazlıdere için olan prosedür bu alanlar için de geçerli olacaktır.	Dönüşüme uğrayan bina miktarı Dönüşümden etkilenen insan sayısı
70	Merzifon, Suluova ve Taşova İlçe Merkezlerinde Belirlenen Riskli Bölgeler İçin Kentsel Dönüşüm Süreci Başlatılıp, Kentsel Tasarım Projeleri Tamamlanarak Bu Alanların Anlaşma, Yıkım ve Yapım Çalışmalarına Başlanacaktır.	Merzifon Belediyesi Suluova Belediyesi Taşova Belediyesi	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Amasya Valiliği Merzifon, Suluova, Taşova Kaymakamlıkları TOKİ	2018-2023	Suluova Beyazıt mahallesinde 6,5 hektara yayılan 63 bina, Merzifon Abide Hatun mahallesinde 2,2 hektara yayılan 77 bina, Taşova Doğu Mahallesinde 3,5 hektara yayılan 106 bina ve Suluova Beyazıt ve Ata Mahallelerinde 8,2 hektarlık bir alana yayılan 112 adet bina için kentsel tasarım projeleri yapıp dönüşüm süreci başlatılacaktır.	Kentsel tasarım proje adedi Anlaşma-yıkma-yapma verileri

71	1. derece deprem bölgesi üzerinde yer alan Merzifon ve Suluova ilçelerinde kentsel dönüşüm için detaylı bir tespit çalışması yapılacaktır.	Merzifon Belediyesi Suluova Belediyesi	Amasya Valiliği Merzifon Kaymakamlığı, Suluova Kaymakamlığı, Taşova Kaymakamlığı Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	2018-2023	Merzifon ve Suluova kentleri I. derece deprem bölgesi olması nedeniyle tehdit altındadır. Bu nedenle bu iki ilçe merkezinde riskli yapıların tespit edilmesi ve kentsel dönüşüm çalışmalarının başlatılması gerekmektedir.	Riskli ilan edilen yapı sayısı
72	Amasya kent merkezindeki köhnemiş alanlar tespit edilerek kentsel dönüşüm çalışmaları başlatılacaktır.	Amasya Belediyesi	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Amasya Valiliği	2018-2023	Amasya kent merkezinde (özellikle Yüzevler Mahallesi kısmında) turizm olgusu da düşünülerek bu tür bir kentsel dönüşüm kararı verilebilir. Amasya kent merkezinde bulunan ve tarihi niteliğini koruyan Gökmedrese, Şehirüstü, Üçler, Nergis ve Sofular mahallelerinde kentsel sağlıklılaştırma çalışmaları yapılmalıdır.	Dönüşüm için belirlenen mahal büyüklüğü Dönüşüm için belirlenen bina sayısı
73	Amasya kent merkezinde yer alan ve görüntü açısından olumlu olmayan binaların dış cepheleri yenilenecektir.	Bina sahipleri	Amasya Valiliği Amasya Belediyesi	2019-2023	2023 yılına kadar Atatürk caddesi üzerindeki binaların cephelerinin yenilenmesi hedeflenmiştir.	Cephesi yenilenen bina sayısı
74	Amasya ili Merkez ilçesindeki Hatuniye mahallesinde bulunan tescilli binaların 5 yıl içinde en az 15 tanesinin restorasyon çalışması tamamlanacaktır.	Bina sahipleri	Amasya Valiliği Amasya Belediyesi Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı	2018-2023	Amasya kentinin tarihi ve turistik dokusu olarak kalbi sayılan Hatuniye mahallesinde restorasyon çalışmalarına hız verilmeli ve bu sayede görsel estetik ve çevre uyumu sağlanarak turizm potansiyeli artırılmalıdır. Öncelikle, 30 adet hafif, orta ve ağır hasarlı bina için restorasyon projeleri yapılmalı ve uygulamaya geçilmelidir. 2023 yılına kadar bu binaların yarısının restore edilmesi hedeflenmektedir.	Restorasyonu tamamlanan bina sayısı
Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi
75	Amasya kentinde kamu kampüsü oluşturulacaktır.	Amasya Belediyesi	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	2018-2023	Kent merkezinde yer alan ve yan yana bulunan Belediye binası, Defterdarlık, Vergi Dairesi gibi kurumlar şehrin hemen çevresinde yer alacak bir kamu kampüsüne taşınacaktır.	Taşınan kurumsal bina sayısı

Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi
76	Nüfusu belli bir sınırı aşan (1000 kişi) ve belediye organizasyonları 2012 yılında iptal edilen yerleşmeler için Nazım plan ve Uygulama İmar planları hazırlanacak, hazırlanacak veya revize edilecektir.	İl Özel İdaresi	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	2018-2023	2023 yılından önce imar planı olmayan belde ve büyük ölçekli köy kalmaması planlanmaktadır.	imar planı olan yerleşme sayısı
77	Kentsel yerleşmelerdeki binalar için enerji kimlik belgesi uygulamasına başlanacak ve genişletilerek devam edilecektir.	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Enerji Bakanlığı	Amasya Valiliği Kaymakamlıklar Amasya Belediyesi İlçe Belediyeleri	2018-2023	Üst ölçeklerden gelen kararlara göre, Binalarda enerji kimlik belgesi uygulaması için çalışmalara başlanmalı, kullanım alanı 20.000 metrekare ve üzeri olan kamu binaları saptanıp, kendi yenilenebilir enerji sistemlerini kurmaları sağlanmalıdır.	Enerji kimlik belgesi alan bina sayısı Kendi enerjisini üreten kamu ve özel bina sayısı
78	Amasya , Suluova ve Hamamözü ilçelerin sosyo kültürel alanlar (nüfus büyüklüğüne göre tiyatro-kütüphane-müze-geçmiş merkez v.b.) oluşturulacak ve kullanıma açılacaktır.	Amasya Belediyesi Suluova Belediyesi Hamamözü Belediyesi	Amasya Valiliği Suluova Kaymakamlığı Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	2018-2023	Amasya ve Suluova kentlerinde sosyo-kültürel alan eksikliği kendini göstermektedir. Bu tür kentsel sosyal altyapı alanlarının oluşturularak, ivedilikle halkın kullanımına açılması gerekmektedir	Sosyo kültürel alan/kişi sayısı
79	Amasya, Merzifon, Suluova, Gümüşhacıköy ilçelerinde yeşil alan miktarını artırmak için gerekli çalışmalar yapılacaktır.	Amasya Belediyesi Merzifon Belediyesi Suluova Belediyesi Gümüşhacıköy Belediyesi	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Merzifon Belediyesi Suluova Belediyesi Gümüşhacıköy Belediyesi	2018-2023	Yapılacak yeni ve/veya revize imar planlarında asgari alan büyüklüklerinin sağlanmasına dikkat edilmelidir.	Yeşil alan miktarı Kişi başına düşen yeşil alan miktarı

80	Amasya il merkezinde sağlık alanları eksikliğinin giderilmesi için gerekli çalışmalar yapılacaktır.	Amasya Belediyesi	Amasya Valiliği Çevre ve Sağlık Bakanlığı Şehircilik İl Müdürlüğü Amasya Üniversitesi	2018-2023	Amasya merkez ilçede oluşan en önemli sosyal altyapı sorunu, sağlık alanı ve sağlık hizmetlerinin nüfusa yetmemesidir. Bu yüzden 2023 öncesinde bu eksikliğin giderilmesi gerekmektedir. Revize planlarda mutlaka yeni sağlık alanlarına yer verilmelidir.	Sağlık alanı miktarı Kişi başına düşen sağlık alanı miktarı
----	---	-------------------	---	-----------	--	--

10. Kaynakça

- Çınar, Ö. (2013). *Çevre Kirliliği ve Kontrolü* . Ankara: Nobel.
- Çakmakçı, M., Özkaya, B., Bilgili, M. S., & Sarısoy, İ. (2014). *Atıksu Arıtımı Eylem Planı (2014-2023)*. İstanbul: T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı.
- ÇDP. (2017). *Çevre Düzeni Planı Raporu*. Amasya: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü.
- ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü. (2017). *Çevre Denetimi Raporu*. Ankara: http://webdosya.csb.gov.tr/db/ced/editordosya/2016_Cevre_Denetim_Raporu_son30062017.pdf.
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. (2013). *Kentleşme ve Mekansal İnceleme Raporu - 2013*. Amasya: Amasya: Amasya Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü.
- Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü. (2017). *Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Şube Müdürlüğü Raporu*. Amasya.
- Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü. (2017). *Mülakat verileri*. Amasya .
- ÇMO. (2017). *Hava Kirliliği Raporu* . https://www.tmmob.org.tr/sites/default/files/en_son_onarilan_hava_k.pdf.
- AFAD. (2018). *Mülakat Verileri*. Amasya : Amasya İl Afet Acil Durum Müdürlüğü.
- Akın, G. (2009). *Ekoloji- Çevrebilim ve Çevre Sorunları* . Tiyyem Yayıncılık: Ankara.
- AKAP. (2018). *AKAP Faaliyet Raporu*. Amasya.
- AKAP. (2018). *Mülakat Verileri*. Amasya.
- AKSA. (2017). *Mülakat verileri*. Amasya.
- Amasya Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü. (2018). *Mülakat Verileri*. Amasya.
- Amasya Belediyesi. (2017). *Brifing Raporu*. Amasya: Amasya Belediyesi.
- Amasya Belediyesi. (2017). *Amasya Belediyesi Birifing Raporu*; Amasya.
- Amasya Belediyesi. (2017a). *Mülakat Verileri*. Amasya.
- Amasya Belediyesi. (2017a). *Mülakat Verileri*. Amasya.
- Amasya İl Özel İdaresi. (2015). *İl Özel İdaresi Stratejik Planı 2015-2019*. Amasya.
- Amasya İl Özel İdaresi. (2017). *Brifing Raporu*. Amasya.
- Amasya İl Özel İdaresi. (2018). *Mülakat Verileri*. Amasya.
- Amasya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. (2018). *Mülakat Verileri* . Amasya.
- Amasya Merzifon Havalimanı. (2018). *Mülakat verileri*.
- Amasya Orman Bölge Müdürlüğü. (2018). *Mülakat Verileri*. Amasya .
- Amasya Valiliği . (2018). *İl Brifing Raporu* . Amasya .

- Demir, C., & Yılmaz, K. (2010). Stratejik Planlama Süreci ve Örgütler Açısından Önemi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 69-88.
- Deprem Araştırma Dairesi Haritası* . (2018, 04 18). e-sehir.com: <http://www.e-sehir.com/turkiye-haritasi/amasya-deprem-fay-hatti-riskharitasi.html>) adresinden alındı
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı. (2012). *Enerji Verimliliği Strateji Belgesi 2012-2023*. Resmi Gazete.
- Erdin, H. E. (2009). Kentsel Teknik Altyapı Sorunlarının Belirlenmesine İlişkin Bir Yaklaşım Örnek Alan: Tire Belediyesi (İzmir). *Planlama*, 55-67.
- Ersoy , M. (2015). *Kentsel Planlamada Standartlar*. İstanbul: Ninava Yayınları .
- Erturaç, M., & Tüysüz, O. (2010). Amasya ve Çevresinin Depremselliği ve Deterministik Deprem Tehlike Analizi. *İTÜ Mühendislik Dergisi*, 121-132.
- Göynücek Belediyesi. (2008). *Mülakat verileri* . Amasya.
- Gümüşhacıköy Belediyesi . (2018). *Mülakat verileri* . Amasya .
- Gümüşhacıköy Belediyesi. (2018). *Mülakat Verileri*. Amasya.
- Gedikli, B. (2012). Stratejik Mekansal Planlama: Planlamada Yeni Arayışlar, Yöntemler ve Teknikler. İ. Ersoy içinde, *Kentsel Planlama Kuramları* (s. 237-290). Ankara: İmge Kitabevi.
- Gedikli, B. (2017). Kentsel Sürdürülebilirlik ve Planlama . S. S. Özdemir içinde, *Kent Planlama* (s. 601-618). Ankara: İmge Kitabevi.
- Hamamözü Belediyesi. (2018). *Mülakat Verileri*. Amasya .
- Karataş , A., & Kılıç, S. (2017). Sürdürülebilir Kentsel Gelişme ve Yeşil Alanlar. *SİYASAL: Journal of Political Sciences*, 53-78.
- Koruma Amaçlı İmar Planı Raporu. (tarih yok). *Amasya 1.Derece Arkeolojik ve Doğal Sit Alanı Koruma Amaçlı İmar Planı Plan Açıklama Raporu*.
http://webdosya.csb.gov.tr/db/amasya/haberler/haberler64331_2.pdf.
- Merzifon Belediyesi . (2018). *Mülakat verileri* . Amasya .
- Merzifon Belediyesi. (2018). *Mülakat Verileri*. Amasya.
- Mevzuat. (2000). *Belediye Kanunu*. <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5393.pdf> adresinden alındı
- Mevzuat. (2014). *Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği*.
<http://mevzuat.basbakanlik.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.19788&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=MEKAN-> adresinden alındı
- Odabaş Uslu, A. ve Güneş, M. (2017). Engelsiz Kentler-“Herkes İçin Erişilebilir Kentler”. *International Journal of Landscape Architecture Research*, 1 (2): 30-36.
- OKA. (2012). *Marka Kent Eylem Planı*.
<http://www.oka.org.tr/Documents/AMASYA%20MARKA%20KENT%20STRATEJ%C4%B0K%20KALKINMA%20PLANI.pdf>.
<http://www.oka.org.tr/Documents/AMASYA%20MARKA%20KENT%20STRATEJ%C4%B0K%20KALKINMA%20PLANI.pdf> adresinden alındı

- PTT Amasya Başmüdürlüğü. (2018). *Mülakat Verileri*. Amasya .
- Sınmaz, S. (2016). *Akıllı Yerleşme Kurgusu ve Kentlerin Enerji Verimli Gelişimi*. Almanya: Türkiye Alim Kitapları.
- Sancar, C. (2004). Kentsel Donatımlar- Kültür ve Eğlence. Ş. Aydemir, S. Erkonak Aydemir, D. Ş. Beyazlı, N. Ökten, A. M. Öksüz, C. Sancar, . . . Y. Aydın Türk içinde, *Kentsel Alanların Planlanması ve Tasarımı* (s. 267-278). Trabzon: Akademi Kitapevi.
- Seçkin, E. (2011). Donatı Alanları. H. Berkmen Yakar, & C. Hamamcıoğlu içinde, *Planlama Stüdyoları Eğitim Süreci* (s. 114-120). İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Basım- Yayın Merkezi.
- Suluova Belediyesi . (2018). *Mülakat Verileri* . Amasya .
- Şahin, S. Z. (2012). Kent Planlama Süreci ile Kentsel Altyapı Yatırımlarının İlişkisi: Ankara Örneği. *TMH*, 29-38.
- Şahin, S. Z. (2018). Kent Planlama ve Kentsel Altyapı İlişkisinin Evrimi. *Planlama* , 6-11.
- Şehircilik Şurası . (2017). *Şehircilik Şurası Komisyon Raporları*. Ankara: www.csb.gov.tr/projeler/sehirciliksurasi/.
- T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı . (2017). *Sıfır Atık El Kitabı*. Ankara: <http://webdosya.csb.gov.tr/db/sifiratik/icerikler/k-tapc-k-2017-1-20180129130757.pdf>.
- T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı . (2017). *Ulusal Atık Yönetimi ve Eylem Planı 2023*. Ankara: http://webdosya.csb.gov.tr/db/cygm/haberler/ulusal_at-k_yonet-m--eylem_plan--20180328154824.pdf.
- T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. (2012). *İklim Değişikliği Ulusal Eylem Planı 2011-2023*. Ankara: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı,.
- T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. (2018). *2018 Yılı Performans Programı*. Ankara: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı.
- T.C. Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı . (2014). *Ulaşım Geri Dönüşüm Strateji Belgesi ve Eylem Planı 2014-2017*. Ankara: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/12/20141230M1-12-1.pdf>.
- T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı . (2015). *Kırsal Kalkınma Eylem Planı 2015-2018*. [http://kkp.tarim.gov.tr/sp/K%C4%B1rsal%20Kalk%C4%B1nma%20Eylem%20Plan%C4%B1\(2015-2018\).pdf](http://kkp.tarim.gov.tr/sp/K%C4%B1rsal%20Kalk%C4%B1nma%20Eylem%20Plan%C4%B1(2015-2018).pdf).
- T.C. Kalkınma Bakanlığı . (2013). *Onuncu Kalkınma Planı 2014-2018*. Ankara: [http://kkp.tarim.gov.tr/sp/Onuncu%20Kalk%C4%B1nma%20Plan%C4%B1\(2014-2018\).pdf](http://kkp.tarim.gov.tr/sp/Onuncu%20Kalk%C4%B1nma%20Plan%C4%B1(2014-2018).pdf).
- T.C. Kalkınma Bakanlığı. (2014). *Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi*. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/03/20150324M1-1-1.pdf>.
- T.C. Ulaştırma Bakanlığı . (2014). *Türkiye Ulaşım İletişim Stratejisi Hedef 2023*. http://www.sp.gov.tr/upload/XSPTemelBelge/files/93C5Y+Turkiye_Ulasim_velletisim_Strateji.pdf.
- T.C. Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı. (2017). *Ulusal Genişbant Stratejisi ve Eylem Planı (2017-2020)*. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/12/20171221M1-1.pdf>.
- Taşova Belediyesi . (2018). *Mülakat verileri* . Amasya .

TCDD. (2018). *TCDD 4. Bölge Müdürlüğü'ne ait mülakat verileri.*

Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı. (2017). *Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı 2017-2023.* Ankara:
<http://www.eyoder.org.tr/UlusalEVEP.pdf>.

Varvasovszky, Z., & Brugha, R. (2000). How to do (or not to do) a stakeholder analysis. *Health Policy and Planning*,, 338-345.

YHKEP. (2007). *Yeşilirmak Havza Gelişim Projesi (Amasya, Çorum, Samsun, Tokat).* Ankara: T.C. Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü.

11. EKLER

EK 1. ÇEVRE VE ALTYAPIYA İLİŞKİN POTANSİYEL SORUN VE RİSKLERİNE İLİŞKİN TESPİTLER İÇİN GÖSTERGELER VE MÜLAKAT SORULARI

T.İ.	GÖSTERGELER	SORUMLU KURULUŞLAR		MÜLAKAT SORULARI
		Kentsel Alanlar	Kırsal Alanlar	
İÇME VE KULLANMA SUYU	<ul style="list-style-type: none"> ■ İçme suyuna erişebilen hane oranı ■ Su kaynakları potansiyeli ve tahsis miktarları ■ Dağıtımak üzere çekilen su miktarları ■ Hizmet edilen nüfus ■ Su depoları ■ İçme suyu dağıtım şebeke uzunluğu ■ İçme suyu terfi istasyonları ■ İçme suyu arıtma tesisleri mevcudiyeti 	<ul style="list-style-type: none"> ■ İl ve İlçe Belediyelerinin ■ Fen İşleri Müdürlüğü ■ Amasya Belediyesi ■ Merzifon Belediyesi ■ Suluova Belediyesi ■ Taşova Belediyesi ■ Gümüşhacıköy Belediyesi ■ Göynücek Belediyesi ■ Hamamözü Belediyesi 	<ul style="list-style-type: none"> ■ İl Özel İdaresi ■ DSI 73- Şube Müdürlüğü 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Stratejik planınızda yerleşmedeki içme ve kullanma suyu hizmetleri hakkında aldığınız kararlar var mı? Varsa nelerdir? ■ İçme ve kullanma suyu hizmetleri ile ilgili verilen göstergelerle ilgili olarak yerleşmedeki mevcut ve olası sorunlar, tehditler, riskler nelerdir? ■ İçme ve kullanma suyu hizmetleri ile ilgili verilen göstergelerle ilgili olarak yerleşmenin mevcut ve olası olanakları nelerdir? ■ Yerleşmedeki içme ve kullanma suyu kaynaklarının kullanımı ve yönetimi konusunda hazırlıklar nelerdir? ■ Yerleşmedeki içme ve kullanma suyu hizmetlerine dair mevcut yatırımlarınız nelerdir? ■ Yerleşmedeki içme ve kullanma suyu hizmetlerine dair verilen göstergelerle ilgili olarak belirlendiğiniz hedefleriniz var mı? Varsa nelerdir? ■ Yerleşmede içme ve kullanma suyu hizmetlerine dair geleceğe dönük herhangi bir yatırım kararınız var mı? Varsa nelerdir? ■ Yerleşmedeki içme ve kullanma suyu hizmetleri ile ilgili eksiklikleri giderebilmek için kısa ve uzun vadede çözüm önerileriniz nelerdir?
KANALİZASYON	<ul style="list-style-type: none"> ■ Kanalizasyon şebekesine bağlı hane oranı ■ Atıksu şebeke ve kolektör hatları uzunluğu ■ Fosseptik hizmeti alan nüfus ■ Atık su arıtma tesisi mevcudiyeti ve yeterliliği <ul style="list-style-type: none"> ○ Endüstriyel atıksu arıtma tesisi varlığı ○ Evsel atıksu arıtma tesisi varlığı ■ Yağmur suyu toplama drenaj sistemleri varlığı ■ Çamur arıtma ve geri kazanım tesisleri varlığı ■ Atık su arıtma oranı ■ Atık yağ geri toplama tesisi varlığı ve miktarı 	<ul style="list-style-type: none"> ■ İl ve İlçe Belediyelerinin ■ Su ve Kanalizasyon İşleri Müdürlüğü ■ Amasya Belediyesi ■ Merzifon Belediyesi ■ Suluova Belediyesi ■ Taşova Belediyesi ■ Gümüşhacıköy Belediyesi ■ Göynücek Belediyesi ■ Hamamözü Belediyesi 	<ul style="list-style-type: none"> ■ İl Özel İdaresi 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Stratejik planınızda yerleşmedeki kanalizasyon (atıksu ve yağmursuyu) hizmetleri hakkında aldığınız kararlar var mı? Varsa nelerdir? ■ Kanalizasyon hizmetleri ile ilgili verilen göstergelerle ilgili olarak yerleşmedeki mevcut ve olası sorunlar, tehditler, riskler nelerdir? ■ Kanalizasyon hizmetleri ile ilgili verilen göstergelerle ilgili olarak yerleşmenin mevcut ve olası olanakları nelerdir? ■ Yerleşmedeki kanalizasyon hizmetlerine dair mevcut yatırımlarınız nelerdir? ■ Yerleşmedeki kanalizasyon hizmetlerine dair verilen göstergelerle ilgili olarak belirlendiğiniz hedefleriniz var mı? Varsa nelerdir? ■ Yerleşmede kanalizasyon hizmetlerine dair geleceğe dönük herhangi bir yatırım kararınız var mı? ■ Yerleşmedeki kanalizasyon hizmetleri ile ilgili eksiklikleri giderebilmek için kısa ve uzun vadede çözüm önerileriniz nelerdir?

EK 2. ÇEVRE VE ALTYAPIYA İLİŞKİN POTANSİYEL SORUN VE RİSKLERİNE İLİŞKİN TESPİTLER İÇİN GÖSTERGELER VE MÜLAKAT SORULARI

T.Ş.	GÖSTERGELER	SORUMLU ve İLİŞKİLİ KURULUŞLAR		MÜLAKAT SORULARI
		Kentsel Alanlar	Kırsal Alanlar	
ÇÖP VE KATI ATIK BERTARAF ETME	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Katı Atık miktar ve niteliği ▪ Düzenli depolama tesisi sayısı ▪ Düzenli depolama tesisi ile hizmet verilen nüfus ▪ Katı atık düzenli depolama alanları ve kent merkezine göre ulaşım mesafeleri ▪ Katı atık toplama tesisleri kapasitesi ▪ Yakma tesislerinin sayısı, kapasitesi ▪ Kapatılan vahşi depolama sahası ve sayısı ▪ Yerleşmelerde toplanan günlük katı atık miktarları <ul style="list-style-type: none"> ○ Evsel katı atık toplama miktarı ve oranı ○ Tehlikeli katı atık toplama miktarı ve oranı ○ Tehlikesiz katı atık toplama miktarı ve oranı ○ Özel katı atık (radyoaktif madde, pil, yağlar vb.) toplama miktarı ve oranı ▪ Katı atık geri dönüşüm miktarı ve oranı ▪ Tehlikeli katı atık kazanım miktarı ve oranı ▪ Ömrünü tamamlamış lastiklerin geri kazanım miktarı ve oranı ▪ Ambalaj atıkları geri dönüşüm miktarı ve oranı 	<ul style="list-style-type: none"> İl ve İlçe Belediyelerinin Temizlik İşleri Müdürlükleri Amasya İli ve İlçeleri Katı Atık Tesisi Depolama Yapma ve İşletme Belediyeler Birliği(AKAB) Amasya İli Lisanslı Bertaraf Tesisleri 	<ul style="list-style-type: none"> İl Özel İdaresi Amasya İli ve İlçeleri Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi Yapma ve İşletme Belediyeler Birliği(AKAB) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stratejik planınızda yerleşmedeki çöp ve katı atık bertaraf etme hizmetleri hakkında aldığınız kararlar var mı? Varsa nelerdir? ▪ Çöp ve katı atık bertaraf etme hizmetleri ile ilgili verilen göstergelerle ilgili olarak yerleşmedeki mevcut ve olası sorunlar, tehditler, riskler nelerdir? ▪ Çöp ve katı atık bertaraf etme hizmetleri ile ilgili verilen göstergelerle ilgili olarak yerleşmenin mevcut ve olası olanakları nelerdir? ▪ Yerleşmedeki mevcut ve olası olanakları nelerdir? ▪ Yerleşmedeki çöp ve katı atık bertaraf etme hizmetleri ve yönetimi konusunda faaliyet ve programlar nelerdir? ▪ Yerleşmedeki çöp ve katı atık bertaraf etme hizmetleri ve yönetimi konusunda hazırlıklar nelerdir? ▪ Yerleşmedeki çöp ve katı atık bertaraf etme hizmetlerine dair mevcut yatırımlarınız nelerdir? ▪ Yerleşmedeki çöp ve katı atık bertaraf etme hizmetlerine dair verilen göstergelerle ilgili olarak belirlediğiniz hedefleriniz var mı? Varsa nelerdir? ▪ Yerleşmede çöp ve katı atık bertaraf etme hizmetlerine dair geleceğe dönük herhangi bir yatırım kararınız var mı? Varsa nelerdir? ▪ Yerleşmedeki çöp ve katı atık bertaraf etme hizmetlerine ile ilgili eksiklikleri giderebilmek için kısa ve uzun vadede çözüm önerileriniz nelerdir?

EK 3. ÇEVRE VE ALTYAPIYA İLİŞKİN POTANSİYEL SORUN VE RİSKLERİNE İLİŞKİN TESPİTLER İÇİN GÖSTERGELER VE MÜLAKAT SORULARI

T. G.	GÖSTERGELER	SORUMLU ve İLİŞKİLİ KURULUŞLAR		MÜLAKAT SORULARI
		Kentsel Alanlar	Kırsal Alanlar	
ULAŞIM SİSTEMLERİ	<p>Karayolu - İl Bütünü Ulaşım Kademelenmesi</p> <ul style="list-style-type: none"> il bütününde yol kademelenmesi Devlet ve il yolu uzunlukları İl yolları Yol satih durumu Motorlu taşıt sayısı Trafik kaza sayısı ve sonuçları Yük taşımacılığı (milyon ton-km) 	<p>Karayolları Bölge Müdürlüğü Emniyet Genel Müdürlüğü</p>	<p>Karayolları Bölge Müdürlüğü Jandarma Trafik Şube Müdürlüğü İl özel idaresi</p>	<ul style="list-style-type: none"> Stratejik planınızda kentsel ulaşım sistemleri ve toplu taşıma hizmetleri hakkında aldığınız kararlar var mı? Varsa nelerdir? Ulaşım sistemleri ve toplu taşıma hizmetleri ilgili verilen göstergelerle ilgili olarak yerleşmedeki mevcut ve olası sorunlar, tehditler, riskler nelerdir? Ulaşım sistemleri ve toplu taşıma hizmetleri ile ilgili verilen göstergelerle ilgili olarak yerleşmenin mevcut ve olası olanakları nelerdir? Ulaşım sistemleri ve toplu taşıma hizmetleri ve yönetimi konusunda hazırlıklar nelerdir? Ulaşım sistemleri ve toplu taşıma hizmetlerine dair mevcut yatırımlarınız nelerdir? Ulaşım sistemleri ve toplu taşıma hizmetlerine dair verilen göstergelerle ilgili olarak belirlediğiniz hedefleriniz var mı? Varsa nelerdir? Ulaşım sistemleri ve toplu taşıma hizmetlerine dair geleceğe dönük herhangi bir yatırım kararınız var mı? Ulaşım sistemleri ve uzun vadede çözüm önerileriniz nelerdir?
	<p>Karayolu - Kentiçi Ulaşım Sistemi</p> <ul style="list-style-type: none"> Yol uzunlukları Trafik hacimleri Yol satih durumu Yolun fiziksel kapasitesi Yolun kapasite ve talebe göre yeterlilik durumları Bisiklet yolları varlığı ve uzunluğu Erişilebilirlik değerleri Trafik problemleri Ulaşım hizmetlerinin çeşitliliği Otopark sayıları ve kapasiteleri İlçelere kayıtlı motorlu taşıt sayısı Şehir içi toplu taşıma hatları 	<p>Karayolları 7. Bölge Müdürlüğü Emniyet Genel Müdürlüğü İl ve İlçe Belediyelerinin Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü</p>		
	<p>Demiryolu</p> <ul style="list-style-type: none"> Demiryolu uzunluğu Yolcu taşıma sayısı Yük taşıma değerleri (ton-km) <p>Havayolu</p> <ul style="list-style-type: none"> Yolcu Sayısı Sefer sayısı (iniş ve kalkış) 	<p>TCDD 4. Bölge Müdürlüğü</p> <p>Amasya Merzifon Havalimanı</p>		

EK 4. ÇEVRE VE ALTYAPIYA İLİŞKİN POTANSİYEL SORUN VE RİSKLERİNE İLİŞKİN TESPİTLER İÇİN GÖSTERGELER VE MÜLAKAT SORULARI

T.G.	GÖSTERGELER	SORUMLU ve İLİŞKİLİ KURULUŞLAR		MÜLAKAT SORULARI
		Kentsel Alanlar	Kırsal Alanlar	
ELEKTRİK	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yıllık toplam elektrik ihtiyacı ▪ Yıllık Elektrik Üretimi (kWs) ▪ Yıllık Elektrik Tüketimi (kWs) ▪ Elektrik iletim ve dağıtım kayıpları (% olarak) ▪ Kişi başı elektrik tüketimi ▪ Abone sayıları ▪ Mevcut sistemin kapasitesi 	<p>YEDAŞ Amasya Müdürlüğü</p> <p>Elektrik Dağıtım Şirketleri</p> <p>Elektrik Dağıtım Hizmetleri Derneği</p>	<p>YEDAŞ Amasya Müdürlüğü</p> <p>Elektrik Dağıtım Şirketleri</p> <p>Elektrik Dağıtım Hizmetleri Derneği</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yerleşmedeki elektrik üretim ve dağıtım hizmetleri hakkında aldığınız kararlar var mı? Varsa nelerdir? ▪ Elektrik üretim ve dağıtım hizmetleri ile ilgili verilen göstergelerle ilgili olarak yerleşmedeki mevcut ve olası sorunlar, tehditler, riskler nelerdir? ▪ Elektrik hizmetleri ile ilgili verilen göstergelerle ilgili olarak yerleşmenin mevcut ve olası olanakları nelerdir? ▪ Elektrik üretim ve dağıtım hizmetleri ve yönetimi konusunda hazırlıklar nelerdir? ▪ Yerleşmedeki elektrik üretim ve dağıtım hizmetlerine dair mevcut yatırımlarınız nelerdir? ▪ Yerleşmedeki elektrik üretim ve dağıtım hizmetlerine dair verilen göstergelerle ilgili olarak belirlediğiniz hedefleriniz var mı? Varsa nelerdir? ▪ Yerleşmedeki elektrik üretim ve dağıtım hizmetlerine dair geleceğe dönük herhangi bir yatırım kararınız var mı? Varsa nelerdir? ▪ Yerleşmedeki elektrik üretim ve dağıtım hizmetleri ile ilgili eksiklikleri giderebilmek için kısa ve uzun vadede çözüm önerileriniz nelerdir?
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Doğalgaz ulaşan hane oranı ▪ Yıllık hane başına doğalgaz tüketimi ▪ Konut başına doğalgaz abone sayısı ▪ Sanayi kullanım oranı ▪ Konut dışı abone sayısı 	<p>BOTAŞ</p> <p>Doğalgaz Dağıtım Şirketleri</p> <p>Türkiye Doğal Gaz Dağıtıcıları Birliği Derneği</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yerleşmedeki doğalgaz dağıtım hizmetleri hakkında aldığınız kararlar var mı? Varsa nelerdir? ▪ Doğalgaz dağıtım hizmetleri ile ilgili verilen göstergelerle ilgili olarak yerleşmedeki mevcut ve olası sorunlar, tehditler, riskler nelerdir? ▪ Doğalgaz dağıtım hizmetleri ile ilgili verilen göstergelerle ilgili olarak yerleşmenin mevcut ve olası olanakları nelerdir? ▪ Doğalgaz dağıtım hizmetleri ve yönetimi konusunda hazırlıklar nelerdir? ▪ Yerleşmedeki doğalgaz dağıtım hizmetlerine dair mevcut yatırımlarınız nelerdir? ▪ Yerleşmedeki doğalgaz dağıtım hizmetlerine dair verilen göstergelerle ilgili olarak belirlediğiniz hedefleriniz var mı? Varsa nelerdir? ▪ Yerleşmedeki doğalgaz dağıtım hizmetlerine dair geleceğe dönük herhangi bir yatırım kararınız var mı? Varsa nelerdir? ▪ Yerleşmedeki doğalgaz dağıtım hizmetleri ile ilgili eksiklikleri giderebilmek için kısa ve uzun vadede çözüm önerileriniz nelerdir? 	

EK 5. ÇEVRE VE ALTYAPIYA İLİŞKİN POTANSİYEL SORUN VE RİSKLERİNE İLİŞKİN TESPİTLER İÇİN GÖSTERGELER VE MÜLAKAT SORULARI

1. GÖSTERGELER	MÜLAKAT SORULARI	
	SORUMLU ve İLİŞKİLİ KURULUŞLAR	Kırsal Alanlar
HABERLEŞME	<p>Kentsel Alanlar</p> <p>İl Telekom Müdürlüğü İletişim Firmaları</p> <ul style="list-style-type: none"> Telefon aboneliği (100 kişi başına) Genişbant internet aboneleri (100 kişi başına) İnternet sunucuları (1 milyon kişi başına) Telefon ve internet abone sayıları İl genelinde kablo uzunluğu 	<p>İl Özel İdaresi</p> <ul style="list-style-type: none"> Yerleşmedeki haberleşme hizmetleri hakkında aldığınız kararlar var mı? Varsa nelerdir? Haberleşme hizmetleri ile ilgili verilen göstergelerle ilgili olarak yerleşmedeki mevcut ve olası sorunlar, tehditler, riskler nelerdir? Haberleşme hizmetleri ile ilgili verilen göstergelerle ilgili olarak yerleşmenin mevcut ve olası olanakları nelerdir? Haberleşme hizmetleri ve yönetimi konusunda hazırlıklar nelerdir? Yerleşmedeki haberleşme dağıtım hizmetlerine dair mevcut yatırımlarınız nelerdir? Yerleşmedeki haberleşme dağıtım hizmetlerine dair verilen göstergelerle ilgili olarak belirlediğiniz hedefleriniz var mı? Varsa nelerdir? Yerleşmedeki haberleşme hizmetlerine dair geleceğe dönük herhangi bir yatırım kararınız var mı? Varsa nelerdir? Yerleşmedeki haberleşme hizmetleri ile ilgili eksiklikleri giderebilmek için kısa ve uzun vadede çözüm önerileriniz nelerdir?
KENTSEL SOSYAL ALTYAPI	<p>Amasya Vâlîliği Kaymaklıklar İl Millî Eğitim Müdürlüğü İl Sağlık Müdürlüğü İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü İl ve İlçe Belediyelerinin Fen İşleri Müdürlükleri</p> <ul style="list-style-type: none"> EĞİTİM ALANLARI <ul style="list-style-type: none"> Kişi başına düşen eğitim alanı Anaokul, İlkokul, Ortaokul, Lise vb. düzeyinde eğitim veren tesis sayısı Anaokul, İlkokul, Ortaokul, Lise vb. düzeyinde eğitim alan öğrenci sayısı Derslik başına düşen öğrenci sayısı Eğitim alanları erişilebilirlik haritası SAĞLIK ALANLARI <ul style="list-style-type: none"> Kişi başına düşen sağlık alanı sayısı 1000 kişiye düşen yatak sayısı Sağlık alanları erişilebilirlik haritası SOSYO KÜLTÜREL TESİSLER <ul style="list-style-type: none"> Kişi başına düşen sosyo kültürel tesis alanı DİNİ TESİSLER <ul style="list-style-type: none"> Kişi başına düşen dini tesis alanı İbadet alanı erişilebilirlik sayısı İDARI ALANLAR <ul style="list-style-type: none"> Kişi başına düşen sağlık alanı YEŞİL ALANLAR <ul style="list-style-type: none"> Kişi başına düşen yeşil alan miktarı 	<ul style="list-style-type: none"> Yerleşmedeki kentsel sosyal altyapı hizmetleri hakkında aldığınız kararlar var mı? Varsa nelerdir? Kentsel sosyal altyapı ile ilgili verilen göstergelerle ilgili olarak yerleşmedeki mevcut ve olası sorunlar, tehditler, riskler nelerdir? Kentsel sosyal altyapı ile ilgili verilen göstergelerle ilgili olarak yerleşmenin mevcut ve olası olanakları nelerdir? Kentsel sosyal altyapı ve yönetimi konusunda hazırlıklar nelerdir? Kentsel sosyal altyapı hizmetlerine dair mevcut yatırımlarınız nelerdir? Yerleşmedeki kentsel sosyal altyapı hizmetlerine dair verilen göstergelerle ilgili olarak belirlediğiniz hedefleriniz var mı? Varsa nelerdir? Yerleşmedeki kentsel sosyal altyapıya dair geleceğe dönük herhangi bir yatırım kararınız var mı? Varsa nelerdir? Yerleşmedeki kentsel sosyal altyapı ile ilgili eksiklikleri giderebilmek için kısa ve uzun vadede çözüm önerileriniz nelerdir?

EK 6.ÇEVRE VE ALTYAPIYA İLİŞKİN POTANSİYEL SORUN VE RİSKLERİNE İLİŞKİN TESPİTLER İÇİN GÖSTERGELER VE MÜLAKAT SORULARI

GÖSTERGELER	SORUMLU ve İLİŞKİLİ KURULUŞLAR	MÜLAKAT SORULARI	
1.ÇEVRE	<p>Kentsel Alanlar</p> <p>Amasya Valiliği İlçe Kaymakamlıkları Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Devlet Su İşleri Şube Müdürlüğü İl ve İlçe Belediyeleri İl Sağlık Müdürlüğü Orman Genel Müdürlüğü</p> <p>HAVA VE HAVA KALİTESİ Hava kalitesi ölçüm istasyon sayısı Isınmadan kaynaklanan hava kirliliği miktarı Motorlu taşıtlardan kaynaklanan hava kirliliği miktarı Sanayiden kaynaklanan hava kirliliği miktarı CO₂ Emisyonları CO Emisyonları Partikül Oranları NO₂ Emisyonları SO₂ Emisyonları Hava Kalitesi İzleme İstasyon Sayısı YERALTI VE YERÜSTÜ SUYU KALİTESİ Akarsu kirlilik ölçümleri Yer altı suları kirlilik Yüzeysel suları kirlilik ölçümleri Analiz laboratuvar sayısı GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİ Çevresel gürültü kaynakları Çevresel gürültünün değerlendirilmesi için belirlenen alanlar Gürültü Miktarı (dB) BIYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK Flora ve Fauna Flora ve fauna için toplam tür sayısı Endemik bitki sayısı Tehdit altındaki tür sayısı Endemik hayvan sayısı ORMAN VARLIĞI Ormanlık alan miktarı Orman fonksiyon yüzdesi Orman Niteliği Orman yangını sayısı Tahrip olan orman alanı miktarı ve yüzdesi</p>	<p>Kırsal Alanlar</p> <p>İl Özel İdaresi</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yerleşmedeki hava, su, gürültü gibi çevresel konular hakkında aldığınız kararlar var mı? Varsa nelerdir? ▪ Hava, su, gürültü gibi çevresel konular ile ilgili verilen göstergelerle ilgili olarak yerleşmedeki mevcut ve olası sorunlar, tehditler, riskler nelerdir? ▪ Hava, su, gürültü gibi çevresel konular ile ilgili verilen göstergelerle ilgili olarak yerleşmenin mevcut ve olası olanakları nelerdir? ▪ Hava, su, gürültü gibi çevresel konular ve yönetimi konusunda hazırlıklar nelerdir? ▪ Yerleşmedeki hava, su, gürültü gibi çevresel konulara dair mevcut yatırımlarınız nelerdir? ▪ Yerleşmedeki hava, su, gürültü gibi çevresel konulara dair verilen göstergelerle ilgili olarak belirlediğiniz hedefleriniz var mı? Varsa nelerdir? ▪ Hava, su, gürültü gibi çevresel konulara dair geleceğe dönük herhangi bir yatırım kararınız var mı? Varsa nelerdir? ▪ Yerleşmedeki hava, su, gürültü gibi çevresel konular ile ilgili eksiklikleri giderebilmek için kısa ve uzun vadede çözüm önerileriniz nelerdir?

EK 7.ÇEVRE VE ALTYAPIYA İLİŞKİN POTANSİYEL SORUN VE RİSKLERİNE İLİŞKİN TESPİTLER İÇİN GÖSTERGELER VE MÜLAKAT SORULARI

T.Ş.	GÖSTERGELER	SORUMLU ve İLİŞKİLİ KURULUŞLAR		MÜLAKAT SORULARI
		Kentsel Alanlar	Kırsal Alanlar	
BÖLGESEL VE KENTSEL PLANLAMA	Çevre Düzeni Planı mevcudiyeti İmar Planı mevcudiyeti Kentsel dönüşüm alanları	İlçe Kaymakamlıkları Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Devlet Su İşleri Şube Müdürlüğü İl ve İlçe Belediyeleri İl Sağlık Müdürlüğü Orman Genel Müdürlüğü		<ul style="list-style-type: none"> Mevcut İmar Planı var mı? İmar planının yenilenmesine gerek var mı? Mevcut imar planının sorunlu alanları ve eksiklikleri nelerdir? Planlar arasında hiyerarşide sorun var mı? Çevre Düzeni Planında karşılaştığınız sorunlar var mı? Yatırımları planlarken mevcut planları (Çevre Düzeni Planı, İmar Planları vb.) dikkate alıyor musunuz? Kentsel Dönüşüm alanı olarak belirlenen alanlar var mı? Planlama çalışmaları hedeflerine ulaşıyor mu? Yapılı Çevre ile ilgili olarak enerji etkin çalışmalar mevcut mu? Yapılı Çevrenin tasarımı engelli ve yaşlılar için uygun mu? İlgili göstergelere dair geleceğe dönük herhangi bir yatırım kararınız var mı? Varsa nelerdir? İlgili göstergeler ile ilgili eksiklikleri giderebilmek için kısa ve uzun vadede çözüm önerileriniz nelerdir?
AFET RİSKİNE MARUZ ALANLAR	Jeolojik etüt varlığı Mikro bölgeleme etüt raporları Risk haritaları Kentsel dönüşüm haritaları	Amasya Valiliği İlçe Kaymakamlıkları İl ve İlçe Belediyeleri İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü (AFAD)		<ul style="list-style-type: none"> Afet risklerinin azaltılmasına yönelik uygulama mekanizmaları nelerdir? Olası afetler için Acil Durum Planı var mı? Acil durum planının uygulamadaki kısıtları nelerdir? Afete duyarlı planlama amacıyla jeolojik, jeoteknik etüt ve mikro bölgeleme etüt raporları tamamlandı mı? Afet riski taşıyan bölgelere yönelik dönüşüm alanları belirlendi mi? Afet risk haritaları için coğrafi bilgi altyapısı oluşturuldu mu? Dönüşüm alanlarında altyapı projeleri yapıldı mı? İlgili göstergelere dair geleceğe dönük herhangi bir yatırım kararınız var mı? Varsa nelerdir? İlgili göstergeler ile ilgili eksiklikleri giderebilmek için kısa ve uzun vadede çözüm önerileriniz nelerdir?

EK 8.ÇEVRE VE ALTYAPIYA İLİŞKİN POTANSİYEL SORUN VE RİSKLERİNE İLİŞKİN TESPİTLER İÇİN GÖSTERGELER VE MÜLAKAT SORULARI

T.İ.	GÖSTERGELER	SORUMLU ve İLİŞKİLİ KURULUŞLAR		MÜLAKAT SORULARI
		Kentsel Alanlar	Kırsal Alanlar	
1.İ.	<p>KORUNAN ALANLAR Koruma alanları ve statüleri</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sulak alanlar ve sayısı ▪ Taşınmaz Kültür Varlıkları ▪ Kentsel Sit Alanları ▪ Tarihi Sit Alanları ▪ Millî Parklar ▪ Doğal Sit Alanları <p>ÇEVRESSEL DEĞERLER</p>	<p>İlçe Kaymakamlıkları İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü Müze Müdürlükleri Samsun Koruma Bölge Kurulu Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Millî Parklar Şubesi İl ve İlçe belediyeleri</p>		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Doğal ve arkeolojik sit alanları ile ilgili yerleşmedeki mevcut ve olası sorunlar, tehditler, riskler nelerdir? ▪ Doğal ve arkeolojik sit alanları ile ilgili verilen göstergelerle ilgili olarak yerleşmenin mevcut ve olası olanakları nelerdir? ▪ Doğal ve arkeolojik sit alanları ile ilgili mevcut yatırımlarınız nelerdir? ▪ Doğal ve arkeolojik sit alanları ile ilgili olarak belirlediğiniz hedefleriniz var mı? Varsa nelerdir? ▪ İlgili göstergelere dair geleceğe dönük herhangi bir yatırım kararınız var mı? Varsa nelerdir? ▪ İlgili göstergeler ile ilgili eksiklikleri giderebilmek için kısa ve uzun vadede çözüm önerileriniz nelerdir?

ORTA KARADENİZ KALKINMA AJANSI
MIDDLE BLACK SEA DEVELOPMENT AGENCY

A Samsun Organize Sanayi Bölgesi Yaşardoğu Cad.
No: 62 Tekkeköy/SAMSUN
T 0 362 431 24 00
F 0 362 431 24 09
W www.oka.org.tr
E info@oka.org.tr
Twitter /okaorgtr
F /OrtaKaradenizKalkinmaAjansi

AMASYA YATIRIM DESTEK OFİSİ

Dere Mah. İğneci Baba Sk. No:30 Amasya
T. 0 (358) 212 69 66 F. 0 (358) 212 69 65

ÇORUM YATIRIM DESTEK OFİSİ

A. Karekeçili Mah. Gazi Cad. No:1 Çorum Valiliği A Blok Kat:3 ÇORUM
T. 0 (364) 225 74 70 F. 0 (364) 225 74 71

SAMSUN YATIRIM DESTEK OFİSİ

Samsun Organize Sanayi Bölgesi Yaşardoğu Cad.
No: 62 Tekkeköy/SAMSUN
T. 0 (362) 431 24 00 F. 0 (362) 431 24 09

TOKAT YATIRIM DESTEK OFİSİ

Kabe-i Mescit Mahallesi Bekir Paşa Sokak No: 11 MERKEZ / TOKAT
T. 0 (356) 228 93 60 F. 0 (356) 228 97 60